

«Буковина» виходить
що другого Четверга.

ПРЕНУМЕРАТА

платна в Чернівцях
вносить:

на цілий рік 3 зол. — кр.
" пів року 1 " 50 "
" третину " 1 " — "

Поодинокі числа по 15 кр.
в книгарні Пардінського в
Чернівцях, ринок ч. 10.

БУКОВИНА.

Часопись політична і наукова
для народу руского.

РЕДАКЦІЯ і АДМІНІ-
СТРАЦІЯ «Буковини» на-
ходиться в Чернівцях (ули-
ця Петровича, ч. 4.), куда
всі дописи адресувати на-
лежит.

ОПОВІЩЕННЯ і ПРИЛОГИ
обчислюють ся як найде-
шевше.

Буковинський сойм.

Від двох неділь радить вже наш сойм. Є се послідна сесія его. Хтось би гадав, що хоть тепер застановлять ся наші послы над крайною нуждою буковинських селян, що особливо сего року через посуху і повинь виставлені на голод і холод. Та як з дотеперішних засідань видно, ніхто із депутатів наших і не гадає займитись недолею наших мужиків, хоть нові вибори перед дверми. Наші послы знають, що буковинські мужики темні, не читають газет, одже й не знають, що дієсь в инших соймах, як там заступають ся щирі послы за своїх виборців; тому то й не дбають наші депутати о то, аби що для виборців зробити, аби собі їх довіріє до нових виборів з'єднати; они спускають ся на поміч тих, що вибори переводят та на темноту буковинських виборців, що за порцію горівки виберут не то дідича але й жида. Сумна та гірка се правда, а ще сумнійша і гірша доля жде тих виборців, що запродують свої голоси а з ними й свою долю. Не до них ми се й пишемо, а до тих світлих газдів, що провиділи й зрозуміли, що є сойм чи рада краєва, що за право та силу має посол чи депутат, та скільки добра може він вчинити для своїх виборців. Для сих світлих газдів пишемо ось тут, що урадили за тих 14 днів наші буковинські послы соймові. Читайте-ж та запам'ятайте собі!

Голова сойму, краєвий капитан барон Василько з Берегомети розпочав сесію споминок про невіджаловану страту, яку потерпів Монарха і ціле цісарство через несподівану смерть наслідника трону австрійського, жаляючи при тім найяснішому Монархови сили і здоров'я до дальшого правління. Дальше повитав капитан президента краю і просив его о поміч для сойму. Потім спімнув про нещасте, яке наві-

стилю наш край сего року. В кінці підніс по волоски здорове нашого Монарха і додав по руски: «На многі літа нашому Імператорови і Князеви!»

Президент краю подякував капитанови за повитане і завідомив сойм, що наш Монарха наказав роздарувати межі людей буковинських, що потерпіли від сегорічної повині двадцять тисяч зр., а дальше розжичити межі них трицять тисяч зр. без проценту. В кінці висказав президент надію, що й сойм причинит ся до сеї помочи.

По сїм згадав капитан про помершого посла Д-ра Григорчу, а послы піднялись на знак співчуття з місць.

По тім зложив ректор університету Др. Калужнякський посольське приречене по німецьки.

Посол Лунул мотивує внесенне дотично писарів громадских, котре передано комісії адміністраційній.

Дальше передано кілька прозб і відступлено дотичним комісіям; опісля признано важність вибору д-ра Стефановича, а в кінці вибрано поодинокі комісії.

На 2. засіданю (17. л. Октября) прочитано цісарське роспоряджене дотично запомоги для Буковини, а капитан підніс здорове Монарха.

Президент краю вносить проект закона дотично викуна пропинаційного довгу.

Посол Тітінгер і тов. запитують краєвий виділ, чому товариство убезпечень проти нещасних припадків для Буковини сполучено з Галичиною, та чи хоче краєвий виділ починити або підперти кроки задля дотичного відособненя Буковини від Галичини.

Посол Тітінгер предкладає прозбу аби сойм підпер пропаметне письмо бук. комори торговельної о установленне дирекції руху залізничного в Чернівцях.

Дальше відчитано спис прозб о запомоги, які внесли різні товариства до сойму.

Капитан згадує про помершого посла старосту Кешмана (послы встають з місця) і запрошає на похорони.

Під проводом заступника капитана Д-ра Рота удобряє сойм рахунки різних краєвих фондів за рік 1888 і 1890 і ухваляє на р. 1890. додаток

40 кр. від кожного лева податку ґрунтового, домового, заробкового і доходного.

На 3. засіданню (19. л. Октобра) вніс Є. Е. барон Піво, щоби повітовий шпиталь в Кимполунзі зробити публичним загальним шпиталем. Потім оголошено надспівші прозьби. Дальше вносить барон Стирча наглячу (!) справу отворення відділу для медицини на черновецькім університеті, на що край би жертвував 80.000 зол!! — Посол Лупул здає справу о новім законі дотично громадских писарів. (Сей закон о стілько поліпшає дотеперішній стан, що писарі будуть здавати испити о здібности і будуть мати запевнене місце, але лихो в тім, що після сего закону будуть писарі залежати від краевого відділу і правительства, а не від громад, котрі їх одержувати мають, через що тратят громади важне право, а писарі станут панувати над громадами. О сім законі поговоримо обширніше. — Редакція).

Слідуюче (4.) засідане завтра.

Що нового в світі?

Найновіша новина ото та, що російський цар відвідав уже німецького цїсари. Передтамтої п'ятниці приїхав цар до Берліну і перебув там три дні. Цїсар німецький приймав его дуже сердечно, мав на бенкеті мову про колишню дружбу своїх дідів-прадідів з російскими царями, та все то було на дармо; бо цар говорив мало і холодно. І старий Бісмарк розмовляв з царем щось більше як годину, та мабуть і его заходи не мали skutku і ціла гостиня царя остала тільки простою кречностію. Німці не дуже навіть показувались на вулицях підчас царської гостини, найбільше видно було тайних поліцаїв. Виїзд царя з Берліну послидував з иншого двірця, як то сподівали ся. Гірке то пановане не бути нігде певним свого життя, а вічно скриватись! Німецький цїсар виїхав минушого тижня до Греції, на весіле своєї сестри Софії, що віддає ся за наслідника грецького трону. Там перебуде цїсар цілий тиждень, а відти поїде до турецького цїсаря-султана в гостину, що вже робит великі приготування на прийняте свого гостя. Від сеї гостини німецького цїсари в Туреччині надіют ся напевно, що Турки пристанут до союзу Австрії, Німеччини та Італії й таким чином заобезпечит ся ще більше європейський мир, що дай Боже! Вже то воно якось навіть і в Франції стало тихше, від коли тамошнього галабурдника генерала Буланжера нема дома, та й тому, що не стало ему вже грошей до нових галабурд, та до виборів, при котрих его справді вибрали, але яко засудженого признали его вибір неважним. І в Сербії якось тихо, хоть бувша королева Наталія вернула до краю, а то мабуть тому, що єї дуже молодий ще син, теперішній король, слухає у всім свого батька і не хотів бачитись з мамою, доки не призволив на то отець. Се мабуть і збило королеву з панталіку і утихомирило єї і нарід, хоть

російські бунтівники все ще колотят Сербам. Нема то як Болгаре розумно ведуть ся. Ото їх теперішній князь Фердинанд виїхав у гості до своєї мами, що жие в Німеччині, щоби, як кажут, бути близько до Берліну, коли там удасть ся старому Бісмаркови погодити его з царем російским, одже ледво що виїхав сербський князь, аж тут уже й є російський генерал Долгоруков і наймає службу Богу за душу попереднього російского царя Александра, а то на то, аби робити колот межі Болгарами, аби їх збунтувати против їх князя а віддати в руки московські. Одже зайшов той Долгоруков до болгарского міністра Стамболова й став з ним розмовляти, чому він забороняє читати служби за царя Александра, котрий визволив Болгар із-під Турка. А сей питає его, чи багато службів читают в Росії за царя Александра, котрий дарував Росіянам, волю? На се Долгоруков замовк. А Стамболов каже: «Ми шануємо царя Александра за надто, щобим дозволили, аби его пам'ять уживати до викликування галабурд межі нашим народом. Ваш цар повинен би всіх тих галабурдників, що робили заколот в Болгарії і других краях перших вислати на Сибир, і тогди аж була би можлива згода межі нами а вами.» З сям і забрав ся Долгоруков до Сербії дурити людей московскою дружбою, що би рада всіх Славян так притиснути до свого щирого серця, аби вийшли з єї обняти неживими або — Москалями. Отсі то мрії-забаги московські й не дають світові спокою, збільшають усюди войска, а з тим і людську нужду, а нам Русинам то вже найбільше доїдають і допикають.

Дописи „Буковини“.

ІЗ ТОПОРІВЦІВ. (Вибори громадські). Передтамтої суботи і неділі відбули ся у нас вибори до ради громадської. Теперішнє начальство громадске разом з жидами, на чолі пан посесор Йосель Фішер, хотят конче й на дальше у нас панувати. Щоби удержати ся при кермі громадській, не дано людям знати про вибори устним оголошенем, а тільки поприбивано в канцелярії громадській і в корчмі німецькі оголошени, котрих, розуміє ся, ніхто прочитати не міг, крім жидів, котрі знов завідомили тихцем тільки своїх поплечників. Таким способом зійшло ся до виборів із 769 виборців 3. класи лише 59, з 282 виборців 2. класи лише 51, а з 137 виборців 1. класи лише 39, розуміє ся майже самих жидів або прихильників п. Йосля. З такого вибору вийшли самі дотеперішні радні та й п. Йосель, що не має права вибору в громаді, і Кость Діринчук, що стратив право вибору, бо був судово караний. Крім того відбував ся сам вибір незаконно; бо жиди ба навіть жидичята (!) і їх поплечники заповнили сажу виборчу і намовами та ріжними штучками баламутили і тих кількох людей, що хотіли позбутись непрошених опікунів, Йосля і его товаришів та похвостачів. Против сего вибору подали

ми четвертої днини по виборах рекурсу, та начальник держит его у себе, а жидова зателеграфувала до п. Йосли, щоб тепер у Відни, аби приїздив і походив за відкиненням рекурсу.

Просимо світлу Редакцію помістити се в нашій вірній «Буковині», може довідаєсь із неї Є. Е. Пан Президент про нашу кривду і зарядит справедливе рішення нашого рекурсу.

Виборці.

БУКОВИНСЬКІ ТОВАРИСТВА РУСКИ.

Черновецьке драматичне товариство руске дало по довгій перерві 1. с. м. знак нового життя. Ото на запрошене і дохід черновецького тов. писателів і денниківів відіграло оно народну оперетку «Бувальщину», а днем оперед тим відспівало два сольові квартети: Матюка «Крилець» і Воробкевича «Над Прутом» та й хор Вахнянина: «По морю». — Зібрані гості (майже самі Не-Русини) нагородили рускі продукції шумними оплесками, особливо одлично танцювану коломийку. Одним тільки «руськимъ» (зри «Червону») не подобався Акакій з его язичієм, котрий як раз представив присутнім ріжницю межи рускою мовою і «общерусскимъ язичіємъ».

Гарний успіх сих двох вечерків оживив наше драмат. товариство, котре повзяло гадку, давати сеї зими що першої неділі кожного місяця аматорські представлення в наймленій салі «братській» разом з продукціями мішаного (жєньского і мужєского) та й мужєского хору, перший під проводом проф. о. Воробкевича, а послідний під управою проф. Д-ра Стоцького. Надіємось, що членам товариства не забракне витрєвалости в так хорошім і хосєннім ділі, щоб дай Боже!

Дрібні вісти.

(Співно-декляматорський вечєрок школяриків із Панської-Долини під проводом о. Олександра Манастирського) уряджений в Чернівцях, дня 6. л. с. м. на дохід тов. «Народний Дім» в Чернівцях удав ся, як се вже спімнено було в «Буковині», знаменито. Обширна саля гімнастичного товариства заповнилась битком гостями ріжних народностей так, що не стало навіть крісел. Около 1/28. год. виступив хор о. Манастирського складаючий ся з 7 школяриків в гарнєньких строях селяньских: Василька Манастирського, Лєська Флори, Михася Кошмена, Івася Серєдока, Дмитрика Голика, Дмитрика Бойчука і Палійка Проскурника, з учителя-помічника Івана Альботи (також в народнім строю) і самого о. Манастирського. Вечєрок розпочав хор Матюка: «Крилець», почім слїдував відчит о. М. о звичаях бук. Русинів. Найбільше подобались хори уложені самим о. М., а то: «Громадські радні», «На селі» і «Жовняри», котрі на неумовкаючі бурі оплесків повторєно. Деклямації самого о. Манастирського («Повинь»), его синка («До гостей») і Лєська Флори

(«Молитва Русина») подобались також не менше. Прегарно відспівано також хор: «Ангел вопієше». Нєрадо оставили гості салю обєсипуючи о. М. ґратуляціями і прозбами о як найскорший другий вечєрок, котрий о. М. і прирік. З правдивим задоволенєм записуємо тут велике враженє, яке зробив отсей вечєрок на всїх присутних, та котрий ще й нині ходит в Чернівцях із уст до уст. Коли о. М. своїми вечєрками в Милєві, Вижниці, Вапківцях і Вилавчу підніс духа наших хлїборобів, то в Чернівцях представив чужим людям великі духові спосібности, які скривають ся під сїраками. Чєсть ему за те й Помогай-Біг до дальших подвигів! По представленю зібрали ся черновецькі Русини на товариську забаву, в котрій о. Манастирський і его ч. родина дізнали щирих почестей. Крім морального зиску приріс вечєрок помимо досить великих видатків ще й матеріальний дохід на користь тов. «Народний Дім». Вижидаємо разом з публичностєю нетєрпєливо другого вечєрка о. М. і его гарних школяриків.

(За демонстрацію для черновецького російського консуля), яку зробило в Коломїї львівське «руське общество Академическій Кружокъ» перенєсла галицька краєва рада шкільна невинного проф. Грушєвича з Коломїї до Львова, як доносят галицькі газети, отсими короткими словами: «Переносит ся пана з Коломїї до IV-ї гімназії у Львові». Як видно, то в Галичині не жартують з обєдинительними демонстраціями, коби лиш не помилялись в особах!

(Нові канони), щоб стріляють 600 разів на мінуту звичайними карабіновими патронами, наказав наш Цісарь доставити до всїх твердинь.

(Дім з цукру) хоче вибудувати один американський богач і фабрикант цукру. Чи буде в них солодше житє? Лєдві.

(Голова бук. сойму) підніс при огворєню тепєрішньої сєсії перший раз оклик в чєсть Цісаря і по руски, а властиво на пів по московски; бо по руски не каже ся: Імператор, а Цісарь або Монарха, не каже ся й «многая» а многая, в кінци не «князь» (Fürst) а «воевода» (Herzog). Одже оклик повинєн був звучати: «На многая літа Цісарєви і Вєводі». — В прочім не дивно нам з сеї мішанини язикової, коли урядова (!) газета черновецька друкує «многая», ба навіть з сойму галицького «лета» замість «літа», чого тамошний маршалок певно не сказав.

(Черновецька „Газета Польска“) начислила в бук. соймі аж двох послів-Русинів. Ми не знаємо нї одного; є там виправді навіть більше Русинів з роду, але нема ніодного, щоб би ся признавав до Русинів.

(„Союз“), товариство руских академиків уряджує в неділю 3. л. Новємбра в салі гімнастичного товариства вечєрок з танцями. Стрій домашний або народний. Вступ 1 зр. від особи. Запрошеня вже порозсилані, хто би не получив, най зверне ся впрост до тов. «Союз», уліця Петровича, ч. 4.

(Помогло). В Карапчєві над Черємошом лагодят церков і паркани около церкви і цминтаря. Коби ще хто найшов ся, щоб би полагодив жидівську раду громадську на людську! Може би Григорій Куичанко, щоб в своїй «Русск-ій Правд-ї» дає всім научки, навчив і свого брата в Карапчєві більше праці для бідних карапчєвських людей, котрими керує жидівський зайда-писарина з двірником-жидом.

(З черновецького університету). Інсталяція нового ректора Д-ра Калужняцького послїдувала, як звичайно, 4. л. Октобра. Новий ректор мав інавґураційну бесїду про початки і розвій славянської фільольогії. Уступаючий ректор проф. Конст. Попович відчитав спра-

воздане за минувший рік, після якого черновецький університет мав всего 261 слухачів, з них 35 надпорядочних, 195 з Буковини, 49 з Галичини, 3 з Ракус, 4 з Чех, 4 з Угорщини, 1 з Герцоговини а 5 з Румунії. Після народности було: 104 Німці, 103 Румуни, 34 Русини, 25 Поляків, 3 Чехи а 2 Серби; після віроісповідання 112 прав., 69 жидів, 49 р. к., 14 гр. к., 11 протест., 3 вірм. кат., 2 вірм. ор. і 1 безконфесійний. — В теперішнім семестрі читає проф. Др. Смаль-Стоцкый «Історію рускої літератури XIII.—XVI. віка» через 3 години і «Паломника Данила Мниха» через 2 год. на тиждень. — Проф. Др. Калужняцкий читає: «Старословенські тексти» (1 год.), «Синтаксу над. в славянській мові» (1 год.) і «Нову російську і польську літературу (3 год. на тиждень). На богословськ. відділі заповіли і рускі вправи: о. Стефанелі з катихитики, проф. К. Попович з гомілетики; все проче преподає ся вже 15. рік тільки по румунськи мимо роспорядження міністерства, що румунські виклади останут тільки через якийсь час переходовий і мимо внесеня Д-ра Зоти в раді державній, щоби виклади на богословськ. відділі черн. університету були румунські і рускі.

(Розумний господарь) Апостолюк з Кіцмани; бо заложив собі млин разом з січкарнею і купелем. Так то приносить ему вода трояку користь, а до того прилучив він ще й цегольню.

(Магістрат черновецький) поміщає свої оголошення не тільки в трох аж німецьких часописах, але ще і в польській газеті, затомість в часописах рускій і румунській не було ще й одного оголошення, хоть руска і румунська мова краєві мови та й оголошення дотичат і Русинів і Румунів. Не вжеж нам тільки податки платити, а другим наш гріш за оголошення брати. Відзиваємось проте до черновецьких радних Русинів і Румунів, щоби зажелали поміщення оголошень і в «Буковині» і в «Ревісті»; Русини і Румуни в Буковині не обовязані читати німецьких або польських оголошень про податки, ліцитації, конкурси і т. д.

(Медицинського відділу) на черновецьк. університеті забавляло ся деяким послам нашим і відразу готові дати на то 80 тисяч левів з поту-податку нашого, але про руску гімназію ніхто й не озве ся з них, хоть бук. Русини не будут мати далі що року вже й одного нового священника або професора Русина; бо все перекабачуєсь в німецьких та румунських школах або мучит ся чужими мовами, аж доки не збрідит ся ему наука на чужій мові, щб мозок сушит, час і гріш забирає, аж в кінци руска дитина тим другим, щб вчат ся легко бо на своїй рідній мові, усяди і у всім уступитись та вічно тільки при сапі, та плузі ще й на чужій ниві тяжко заробляти мусит. Доки се так буде, гей ви рускі виборці?!

(Рускі посли) галицького сойму мають всі 16 разом свій руский клуб (осібну раду.) Головою клубу вибрано славного посла руского проф. Романчука. Сей клуб радит, які справи має підносити в соймі на користь галицьких Русинів. І так обізвав ся руский посол селянин Гурик, аби людем в Галичині, щб потерпіли сего року від неурожаю і повинні подарувати залеглі податки, подати заробок, сировиці і др. поміч, а посол проф. Романчук домагає ся отвореня руских гімназій і учительських семинарій. Посли о. Січинський, Антоневиць, Др. Савчак, Др. Окуневский, Романчук, Рожанковський і Телишевський промовляли про надужитя при сегорічних виборах, про перекульства, шахрайства, насильства, погрози, арештованя і т. д., і т. д. Так то заступають ся свої рідні рускі депутати

за свій нарід. Чи будут коли такі заступники і у нас на Буковині; воли в тім народа.

(Вовки) напали минувшого місяця на худобу в Ватрі-Молдавиці і паробили немало шкоди.

(„Щасливий край“), називають деякі газети нашу Буковину тому, що у нас буде теперішня сесія соймова дуже коротка, а то знов тому, що нема над чим радити. Не таке то у нас велике щасте, як велике недбальство.

Ціни збіжа.

В Середу, дня 21. лат. Октября платили в Чернівцях за 100 кілограмів:

пшениці	8 зол 50 кр. — 8 зол. 75 кр.
жита	6 „ 40 „ — 6 „ 65 „
ячменю	6 „ 75 „ — 7 „ — „
вівса	7 „ — „ — 7 „ 10 „
кукурузи	5 „ — „ — 5 „ 15 „

Для науки і забави.

Навернений скупець.

(Оповіданє Евгенії Ярошинської)

VI.

Перейшов Гнат і через третю війскову класу, та не взяли его до войска. Зараз побіг сказати Василю ту веселу новину. Від неї довідав ся, яке діло мачуха з своїм полем зробила. Его тішило се її розпоряджене за для того, що Василка могла тепер рівнатись з богачками; старий ему ще нічого про женіне не згадував, то й він мовчав не кажучи, що з ніким лиш з одною Василюкою ся оженив. Бодай що неділі приходив до неї, а що подобав ся її родичам, то й тоті его радо приймали.

Николаїха терпіла довго своему чоловікови, як він їй у всім допікав, але нарешті не стало і їй терпачок. Раз знов їй дорікав, чому она вже не навикне до его привычок, та не зачне працю шанувати, (она післала була до млина що найкрасше жито, та казала мелникови спитлювати того, а Николай був призывчаєний до разового посліду). На сі его слова відповіла ему жінка, що не буде вже ему більше терпіти й уступає ся з его подвіря, най гін собі сам газдує та най собі шанує працю. Николай не довіряв, що жінка піде, і забрав ся в поле, а она тимчасом вибрала ся цілком і перенесла ся до своєї хати. Николай прийшов у вечер з поля, а не заставши зготованої вечері кляв ся, що вже раз навчит жінку господарити, але тут увійшов Гнат з Михасем, та вповіли ему, що нема вже кого вчити, бо господиня забрала ся до своєї хати.

„Чорт бери тих удовиць, щб мають свої хати, не встигнеш їй слова сказати, а она вже й покинула тебе. Завязала мені світ, та лишила мене тепер як серед води“, кричав Николай розгніваний, „Она гадає, що я піду її назад просити; не дочекає того“.

Взялись всі три варити вечерю, але що они не мали вирави в вареню, то кождий пообпікав собі руки, та ще нарешті зварили сиру кулешу. Наклявшись добре полягали голодні спати.

Рано хотіли йти в поле вже без обіду лиш на сухім хлібі; до комори, а хліба печеного нема. Що тут робити? мусів ся один лишати дома та розчинити хліб і зварити обід. Гнат і Михась не хотіли дома лишитись, одже хоти-не-хоти мусів Николай сам братись до жіночої роботи, печи хліб та варити обід. Розчинити хліб ще якось розчинив, але місити не вдав, мусів йти просити сусіду, щоби замісила. А що сусіди его также за его скупість не любили, то довго напросив ся, доки якась змилювала ся та помогла ему спечи хліб. Виніс він аж над вечером в поле їсти, та так утомив ся від незвичної жіночої роботи, що не міг вже сапати.

Намучившись так через цілий тиждень задумав Николай піти просити жінку, щоби вернула ся назад. Загадав, зробив.

„Що то ти вистроюєш якісь комедії?“ Чому не ідеш до дому ґаздувати?“ сказав Николай таки відразу сердито.

„Мій дім тут, одже я собі й ґаздую“, відповіла Николаїха спокійно.

„На щож ти мені світ вязала, коли не хочеш зо мною сидіти?“

„Або я не сиділа? та не ґаздувала? Але коли ти зо мною так, як з наймичкою обходиш ся, то годі було довше витримати. Та чи не боїш ти ся гріха, що жалувеш слугам, тої трохи їди. Хочеш, щоби тобі робили, а їсти аби не їли. Я й через то тебе покинула, бо я ся тебе страхаю, коли ти жалувеш дати їсти тим, що для тебе працюють, то ти годен і чоловіка вбити. Тільки того бідного наймита всего, що хоть з'їсть добре, а як ему й сего пожалувеш, то не треба его тримати, не треба ся его працею збогачувати“, говорила Николаїха живо і з притиском.

„То ти вже не гадаєш назад до мене вернути?“ запитав Николай дуслячись з гніву за її слова.

„Ні!“

„То бувай здорова, більше я за тобою не прийду.“

Через дві неділі не згадував Николай про жінку і словом. Гнат і чужі люде зачали его вговорювати, щоби пішов ще раз до неї, може й прийде.

Пішов він ще раз. Застав там Василку. Николаїха розґаздувавшись привела її до себе.

„Ти, як виджу й не гадаєш вже йти до мене ґаздувати“, сказав Николай до своєї жінки.

„Або я не ґаздую?“ сказала она сміючись.

„Кажі раз виразно, чи підеш назад, чи ні, най я знаю, чого ся тримати маю.“

„Чому, я би пішла, але слухай, що я тобі вповім. Вперед мусиш мені записати половицю твого поля, бо як будеш знати, що я можу поле від тебе забрати,

то будеш лїпше зо мною обходитись і не буде межі нами ніякої сварки“.

„Ти се, як бачу, дуже добре придумала, коли бо я на таке ніколи не пристану. Як хочеш так йти, то йди, а як ні, то я й без тебе обійду ся“.

І вернув з гнівом до дому. — „А диви, чого она хоче“, думав собі Николай „видиш но ти! Як мені без тебе гірко, але проте не зробю тої дурниці, щоби тобі поле записав“.

(Колець буде.)

Кілька слів о лихві.

(З «Приятели люду» переложив О. М.)

II.

Окрім лихви грошевої є ще й лихва худобою, яко друга нужда наших селян. Жертвою сеї лихви бувають звичайно найбільшійші селяне, що мають всего на всего хіба одну коровчину, без котрої погібла би ціла родина з голоду. Ріжні бувають з такими людьми шахерки лихварські, спімнемо тільки про деякі з них. Ото приходить лихвар до хати і ніби потїшаючи селянина, що стратив єдину коровицю, приводить з собою якусь вихуділу коровчину й відступає її селянинові на якийсь час за грубі гроші під тим варунком, аби її „підгодував“ за процент від давнійшого довгу, при тім обіцяє лихвар якусь часть з грошей, котрі уторгує колись за „підреперовану“ корову. Бідний селянин пристає на все; бо годі вижити родину без корови, а купити на ярмарку нема за що. Але як же він ошукав ся! У корови дасть Віг молока, а зимівля коштує не мало, врешті коли корова поправит ся трохи й стане доїти ся, відбирає її лихвар і веде на торг, де спілники лихваря, порозумівши ся межі собою, дають так мало за ню, що селянин, коли й дістане яку частину з уторгованих грошей, — щоб впрочим рідко коли лучає ся —, виходить на тім „інтересі“ так лихо, як голий у терню.

Іншим разом позичає лихвар селянинові ялівку, котрої продати не може по просту тому, що її ніхто не хоче. При тім застерігає собі лихвар, що теля, яке буде нарік, остане їх спільною власністю. Коли-ж прийде на-рік до продажу й поділу, відтягає собі лихвар передовсім велику вартість, яку корова тогид ніби мала, й аж рештою ділит ся з селянином. Через таку лихву нищить себе селянин, а то головню тому, що не дістає ніякої нагороди за свій труд около худобини через цілий рік, ані за то, що корова за той час з'їла.

Буває й так, що лихвар уміщає в стаїни селянина молоду шкалину, ніби до ужитку ґосподаря, але коль тільки підросте і втягне ся, відбирає її, а дає в заміну молоде худе лоша, з котрим знов поступає так, як з попереднім.

Що такі шахрайства удають ся, се приписати належить тому, що селянинові тяжше заплатити хоть би

і найнижшу ціну за худобу, ніж гудовати її цілими роками; тому то уважають люди сей рід лихви навіть за ласку. А прецінь повинні би вже раз зрозуміти, що лихвар має передовсім свій „інтерес“ на опі.

Лучають ся випадки, що лихвар міняє корову чи коня два і три рази до року. Селянин на кожній штуці худоби має тільки страту, платит за ту мінянку грубий процент лихварський; бо лиш що підгодує одну худобину, дістає за ню що раз гіршу. А се нищить не тільки одного господаря але приносить шкоду і другим людям в селі; бо від нужденної й худої худобини нема хороших телят, через що зводит ся ціла раса худоби, але за то лихвар наповняє свої кишені...

Купно і продаж худоби подає лихварам неодну спосібність до більшого або меншого ошуканьства, а найбільшої шкоди дізнає селянин, коли бере худобу на виховок; бо лихвар приходив тогди ніби заглянути до своєї худілки, але все то тільки на око так здає ся, а в самій річі напихає ся при тім своему довженикові з різними товарами, з горівкою на борг, а навіть і з грішми, і таким способом дістає его зовсім в свої руки.

Сам „гандель“ надає досить нагоди до надужити. Лихвар купує у людей добру худобу дешево, а продає їм кешку, за дорогі гроші. Звичайні штучки лихварські в тім, що насилають до хати кількох „ганделесів“, з котрих кождий дає за худобу що-раз менше й так змушують они селянина продати її за безцін. Часто лучає ся, що лихвар продає худобу з штучно укрітими хібами. Селянин пізнає їх зацізно, а лихвар виперає ся свого шахрайства, кажучи що худобина не мала тих хиб тогди, коли її селянин купив.

Ошукувати і кривдити дають ся в такий спосіб лише люде легкомисні і нерозумні, бо розважні не дадуть ся зловити будь якими штучками. Думав би хтось, що наші селяне, переконавши ся нераз о ошуканьствах жида, стратят в кінни до него довіріє, і не будуть вдавати ся з ним в інтереса. На нещасте однак діє ся іначе. Наш селянин довіряє нераз жидови більше, як своему сусідови. Лучає ся нераз, що лихвар купив у селянина худобину, а за кілька годин продасть її сусідови і заробляє при купні; бо платит менше, ніж варта, і при продажі; бо бере більше, ніж варта. Часом легко навіть обчислити, кілько заробив лихвар на тім посередництві, без котрого прецінь могли люди обійти ся.

А однак як рідко лучає ся, щоби селяне сами межі собою торгували, купували або міняли худобу, що би з многих причин було для них і вигідно і користно. —

Похвали гідна і зовсім понятна любов і привязанність хлібороба до чорної землі, що пересякла его потоком і сльозами, до неньки-землі, що его годує й поїт, на котрій уродив ся і під котрою спочивають кости вітців его. Але з другої сторони хіть мати як найбільше землі-ґрунту неодного селянина загнала в гріб. Лихвар знає привязанність селянина до землі і

піддає ему гадку купити сю або ту нивку, а коли селянин не має грошей, то й позичає ему їх, навіть на рати, коротко: старає ся всілякими способами, втягнути его до купна; бо знає, що тогди запанує над ним і доведе его до остатньої нужди.

Не станемо вам вичисляти всіх родів лихви ґрунтової, спіємемо тільки, що найбільшим може нещастем ґосподарства є лихва цесійна і продаж ґрунту на парцеляції; належит її приписати схлонности селян до закуповани землі в більшім розмірі, ніж обробити можуть. Мати багато поля, ото гордість селянина; бо его тим більше поважають, чим більше має ґрунту. А й зарібники вздыхають за кусником поля, з чого також користають лихварі, обіцяючи за різні прислуги продати їм „за безцін“ кусник ґрунту. Щоби розохотити людей до купна землі, заряджують жида ліцитації на ґрунта в корчмі. Наймлені помічники старають ся ціну купна підігнати як найвисше в гору, роздаючи при тім подарунки яко причинок. Селяне горячкотоваті натури, котрим наговорено чуда о великій вартості ґрунту, забувають ся й купують ґрунт нераз за подвійну ціну правдивої вартості. Очевидно, що в такий спосіб набута земля не приносить селянинові пожитку, протівно вже наперед видно его згубу. Продаючи парцелями заробляє лихвар в десятеро тільки, що дав за цілість, при чім впливають до кишені шинкаря ще й гроші за різні могоричі; всі одже заробили, стратив тільки мужик свою кєрваницю зібрану з тяжким трудом через довгі роки.

А чому? Ото тому, що не такий битий як лихвар, та що кождому духови вірит, а ще й тому, що у нас нема товариства, котре би ся заняло поділом більших маєтків межі селян. Потреба такої парцеляції дає ся чим раз то більше відчувати. В Галичині, в місті Білій заложили селяне таке товариство під именем: Товариство заємне і охорони власности землі.

Учіте ся, брати мої!

НОВІ КНИЖКИ.

„Співанникъ для школъ народныхъ“ уложивъ Исидоръ Воробкевичъ, протоерей и ц. к. професоръ. Вѣдень, ц. к. накладъ школьныхъ книжокъ.

Отдѣлъ I. — Цѣна 8 кр. — 20 пісень.

Отдѣлъ II. — Цѣна 15 кр. — 40 пісень и коротенька теорія нот.

Отдѣлъ III. — Цѣна 20 кр. — Змѣсть: Стор. 3—24 Теоретична наука співу з відповідними піснями яко примірами. — На стор. 26—74 поміщені 48 „Двоголосні співы“, на 77—82 стор. 4 „Триголосні співы“, а на 84—88 стор. „Напѣвы изъ божественной Литургіи“ і нова „Пѣсня за цѣсаря“.

Формат дуже зручний, як німецькі співанники „Proschko“. Друк хороший, язык народний, правопись Осадци. Пісні методично упорядковані й гарні, осо-

бливою заслугою уважаємо те, що попри чисто рускі, мелодії різних композиторів руских (навіть удачних проб початкуєчих) наша руска пісня народна заступлена майже півсоткою. Щира вдяка належит ся вч. авторови за его правдиво народний „Співанник“ руский, котрий остане найкрасшою пам'яткою его довголітної праці на ниві науки співу. А щоби ся добре заслужена слава нашого поета і композитора перейшла від роду в рід, в тім лежить святий обов'язок кожного учителя при буковинських школах руских вливати списані нашим кобзарем чудові рідні звуки-тони в душу нашої молодіжи й відновити занедбану славу співучість руського народу і на Буковині. На желане висилає „Співанник“ по выше означеній ціні з доплатою 2 + 2 + 5 кр. за пошту ц. к. книгарня університетська Г. Пардіні в Чернівцях.

Купуйте-ж і співайте, нехай „наша дума, наша пісня не вмере, не загине!“

О. П.

Про „Початки Граматики Руского Языка“ проф. Ив. Авкс. Глібовицького помістила львівська часопись педагогічна „Учитель“ в 4., 7 і 8. числі критику підписану буквами Ом. П. (мабуть славний фільольої руский проф. Омелян Партицкий). Ся критика кінчит ся ось яким судом: „Перейшовъ я“, пише п. Ом. П. близько половину граматички п. Глібовицького, — Читателі зможуть вже собі утворити судъ о цїлій книжці. Думаю, що нема потреби рецензувати ще дальше той хаосъ языковий и граматичный. — (Се чейже досить ясно? — Ред.)

Хв. Видавництва, що прислали нам свої видання, просимо о терпеливості до слідуєчого числа, де решта оцінит ся.

Думайте, читайте!

Подяка.

На «Руский Дім Народний» в Чернівцях випило: 3 виказу VI. 194 зр. 43 кр. — Зібрала пані Куйбіда в Юрківцях 2 зр., в домі нотаря п. Клюгера в Путилові зібрав п. Иван Тиміньский 5 зр. 66 кр., пані Єлисавета Маріянчук зібрала на забаві в домі п. Петра Войновського 4 зр. 36 кр., з вечерка урядженого школирами з Паньскої-Долини чистого доходу (межи тим 11 зр. 85 кр. надатків) 44 зр. 59 кр., на весілю в домі вч. о. Оробки в Станівцях зібрав п. Явецкий 21 зол. 2 кр. — Разом 272 зр. 6 кр. — Щедрим дателям і ревним збирателям щиро-руське «Спасибі!»

Исидор Винницкий,
голова.

Иван Тиміньский,
касир.

Новий плян їзди

важний від 1. Жовтня 1889. р.

Час від 12 г. 1 мін. по опівночі до 12 год. полудня означений буквою Д., а від полудня до опівночі буквою Н.

	поспішний ч. 2.	особовий ч. 52	особовий ч. 14.	особовий ч. 12.
Сучава відх.	11.— Д	4.10 Д	5.26 Н	12.55 Д
Гатна прих.	11.11 Д	4.36 Д	5.42 Н	1.10 Д
Кимполунг	—	9.31 Д	10.— Н	—
Гатна відх.	11.14 Д	4.51 Д	5.48 Н	1.14 Д
Гадікфалва	11.50 Д	6.22 Д	6.44 Н	2.03 Д
Глібока прих.	12.25 Н	7.55 Д	7.40 Н	2.57 Д
Берегомет	7.50 Н	11.20 Д	—	—
Глібока відх.	12.28 Н	8.18 Д	7.46 Н	2.59 Д
Чернівці прих.	1.18 Н	9.53 Д	8.59 Н	4.09 Д
Станіславів відх.	1.38 Н	—	9.46 Н	4.19 Д
Стрий прих.	4.22 Н	—	2.05 Д	8.43 Д
Стрий	8.54 Н	—	—	12.10 Н
Станіславів відх.	4.32 Н	—	2.15 Д	9.10 Д
Львів прих.	7.45 Н	—	6.35 Д	1.40 Н
Відень	4.05 Н	—	—	7.25 Д

	поспішний	особовий	особовий
Відень відх.	12.— Д	10.— Н	7.30 Н
Львів	8.56 Д	4.05 Н	9.53 Н
Станіславів прих.	12.05 Н	8.11 Н	2.14 Д
Стрий	8.54 Н	—	12.10 Н
Станіславів відх.	12.25 Н	8.27 Н	2.24 Д
Чернівці прих.	3.10 Н	12.12 Д	6.42 Д
Чернівці відх.	3.20 Н	12.22 Д	7.02 Д
Глібока прих.	4.19 Н	1.37 Д	8.17 Д
Берегомет прих.	7.50 Н	—	11.20 Д
Глібока відх.	4.22 Н	1.39 Д	8.23 Д
Гадікфалва	5.14 Н	2.41 Д	9.27 Д
Гатна прих.	5.47 Н	3.27 Д	10.13 Д
Кимполунг	10.— Н	9.31 Д	—
Сучава	6.04 Н	3.48 Д	10.34 Д

Я АННА ЧІЛЛЯГ

маю довге на 185 сантиметрів великанське волосся Льорелей

а то в наслідок 14-місячного уживання помади мого власного винаходу, єсть она одиноким средством на випаданє волосся, викликає его поріст, зміцняє шкіру під волоссям, викликає у мужчин повний сильний заріст бороди і надає вже по короткім ужитю волосю на голові і бороді природний полиск і густість і хоронит его перед скорим посивінєм аж до пізної старости.

Ціна слоїка 2 зол.

Розсилаєсь що дня у всі сторони світа за надісланем грошей або посліплатою.

Csillag & Comp.

Budapest, Königsgasse,

і туди треба всі замовлення засилати.

12—20.

БУКОВИНСЬКИЙ ПРАВОСЛАВНЫЙ КАЛЕНДАРЬ НА ЗВЫЧАЙНЫЙ РОКЪ 1890.

выданемъ „Руской Бесѣды“ въ Черновцахъ

ВЫЙДЕ ЗЪ КОНЦЕМЪ Р. М. ЖОВТНЯ С. Р.

Цѣна 50 кр.

З М Ъ С Т Ъ:

I. Часть календарска.

1. Лѣтопись.
2. Календарь астрономический.
3. Календарь церковный.
4. **Поодинокій мѣсяць**: свята червоно друкованій, вхѣдъ и захѣдъ сонця и мѣсяця, змѣны мѣсяця и погоды докладно означеній, днѣ смерти славныхъ Русинѣвъ, Историчный споминки.
5. **Уставъ церковный** на недѣлѣ и инны случаѣ року звывайного 1890.

II. Часть інформаційна.

1. Цѣсарско-австрійска родина.
2. Вывазъ всякихъ належитостей штемплъовыхъ.
3. Скаля штемплъова.
4. Телеграфический приписы.
5. Почтовый приписы.
6. Мѣры и ваги.
7. Поезды желѣзной дороги.

III. Часть літературна.

1. Свята мученица Параскева. (Стихъ Юрія Федьковича).
2. **Руска народность, руска мова.** (Зъ „Исторіи Литературы Руской“ Д-ра Ом. Огоновского.)

Замовлена адресувати до літ. тов. „Руска Бесѣда“ (Улиця Петровича. ч. 4.) Хто бере календаръ на розпродажъ достане, вѣдъ каждого

3. **До руской мовы.** Стихъ Ом. Мурашки.
4. **Два брата.** Оповѣдане Евгеніи Ярошинской.
5. **Русалка Черемша.** Поезія Данила Млаки.
6. **Якъ то Митро Лазаренко тоту взявъ, котру щиро покохавъ.** Оповѣдане Данила Млаки.
7. **Богданъ Хмельницкій.** Исторична поема Данила Млаки.
8. **Совѣтникъ Исидоръ Винницкій.** (Житєпись зъ портретомъ. Написавъ Ом. Мурашка).
9. **Розоръ Трились.** (Исторична поема Данила Млаки).
10. **Проф. Юліанъ Романчукъ.** (Житєпись зъ портретомъ. Написавъ О. П.).
11. **Спѣвмовки** Ст. Руданьского.
12. **Добріи рады для громады.** (Списавъ Григорій Никоровичъ.)

IV. Шематизмъ буковинський.

- 1.) Власти політичній.
- 2.) Власти судовій.
- 3.) Власти фінансовій.
- 4.) Власти церковній.
- 5.) Власти шкѣльній.
- 6.) Власти земледѣльчій.
- 7.) Власти торговельній.
- 8.) Бук. товариства рускій.

V. Оповѣщеня.

(Улиця Петровича. ч. 4.) Хто бере календаръ на розпродажъ достане, вѣдъ каждого

Поодинокіи книжочки

ілюстрованон

„Бібліотеки для молодѣжи“

продає

„РУСКА БЕСѢДА“

въ Черновцахъ

по 10 книжочокъ за 60 кр.

СТАТУТИ затверженого в. ц. к. правительствомъ товариства

„Власна Поміч“,

(каси позичкової і книжничої) продає по 30 кр. (за 5 примірниківъ разомъ зъ прозбою.)

Редакція «Буковини.»

„ПЕРШИЙ ВІНОК.“

Жіночий Альманахъ,
виданий коштомъ і заходомъ
Наталіи Кобринської
і
Олени Пчілки.

Ціна 2 зол., зъ почтою
2 зол. 10 кр.

ЗЕРНА

літературно-науковий дода-
токъ до

„БУКОВИНИ“

за рік 1887 і за рік 1888.

РАЗОМ 25 кр.

БУКОВИНСЬКИЙ

Альманахъ „Союза“,

що на 12 печатанихъ аркушахъ великої 8-ї мѣститъ въ собі
значне число поезій і повістей продає за третину першої
ціни: 50 кр. (зъ пересилкою 55 кр.)

Редакція «Буковини.»

«Буковина» виходить
що другого Четверга.

ПРЕНУМЕРАТА

плата в Чернівцях
виносить:

на цілий рік 3 зол. — кр.
« пів року 1 " 50 "
« третину " 1 " — "

Поодинокі числа по 15 кр.
в книгарні Нардієвого в
Чернівцях, ринок ч. 10.

БУКОВИНА.

Часопись політична і наукова
для народу руского.

РЕДАКЦІЯ і АДМІНІ-
СТРАЦІЯ «Буковина» на-
ходиться в Чернівцях (ули-
ця Петровича, ч. 4.), куда
всі дописи адресувати на-
лежить.

ОПОВІЩЕННЯ і ПРИЛОЖІ-
ня обчислюють ся як найде-
шевше.

По соймі.

Тиждень тому закінчила ся сегорічна а разом послідна сесія нашого сойму зложеного з послів вибраних за помічю пок. президента Алезаного. Всі буковинські жителі, крім одних панів і румунизаторів, згідні в тім, що в минувших 6 літах був сойм буковинський зложений (з винятком кількох лише послів) із самих тільки представителів бук. зрумунщеної шляхти, а не було в нім ніодного щирого заступника більшости селяньського люду і ані одного представителя рускої народности. Не дивно протом, що такий шляхоцко-румунський сойм дбав тільки о панські та румунські інтереса, а коли зробив дещо для інших верств суспільности, то не его в тім заслуга, а ряду або тих кілька інших послів. Ціла робота уступаючого сойму вийшла на збільшене видатків, одже й податків та додатків краєвих і то по більшій частині на цілі, з котрих користують поодинокі люди та верстви; для загалу зробив сей сойм тільки що нічо, а сільський злочин загалі і Русини з осібна дізнали тільки побільшення і так великих тягарів, а ніякого хісна.

Що воно так дійсно є, о тім писали ми через пять літ і доказували то записуючи всі ухвали кожної сесії що року. А щоби докзати се ще раз, не потребуємо переходити усіх ухвал бук. сойму за всіх 6 літ, а обмежємось на перегляді для бук. сойму, який подав на сегорічній послідній засіданню сам капітан краю на хвалу і славу своїх товаришів. Ось вони:

Уступаючий бук. сойм ухвалив закони дотично установаження кількох нових громад і вилучення кількох двірських обшарів, чи се на злекшіне тих громад, не треба чей же доводити.

Уступаючий сойм ухвалив закон о писарях, котрим відобрав громадам важне право а поставив писарів-слуг на незалежних панів громад. Міські послы не прийняли ся сего і зажадали, щоби містам дати осібну уставу громадську.

Сей сойм поставив і комісаря краєвого, котрий багато коштує але до ніякого поліпшення в громадській господарці доси не допровадив, хіба що громадяне, котрі скаргат ся на непорядки, менше віри находят; бо ото пан комісар усюди лад і порядок найшов.

Будова желізниць буковинських, на котру дав сойм аж 280 тисяч, обнижене тарифи за посылки і осібний телеграф до Відня приносять найбільше хісна шнекулянтам і другим богачам, а громадам забрано через желізницю а властиво вигоду панську часть самоуправи.

Уступаючий сойм полагодив справді кілька доріг, але за то понаставляв і купу рогаток.

Для поліпшення господарства зробив уступаючий сойм немало видатків, з котрих однак для загалу мало хісна буде; бо яка користь із записиєжених надзорців, карт ловецких, перестрою господарської школи в Чернівцях, учителів-вандрівників і продовжаючої науки господарства для народних учителів? Що за користь із сего, коли нарід бідний, коли до черновецької школи господарської не вчацають господарські діти (вона й не для них, а хіба для діличівських та посесорських синів), коли народні школи не мають достаточних огородів, коли учителів-вандрівників образованих теоретично і на німецькій мові не розуміють, ба навіть висмівають люди.

За велику заслугу уважає собі уступаючий сойм і викупно пропинації. Що за одвічальність взяв на себе край через то, що заручив викупно пропинації, годі тепер обчислити. Добре на тепер, що заряд пропинації починає

в руках ряду, та що на чолі сего заряду стоїть щирий і ревний приятель народа, але 20 років, до кінця сеї справи, довгий час, за який із теперішнього доброго стану може витворитись великий клопіт, котрого краєви не треба було брати на здорову голову.

Що до шкільних справ, то зробив сойм одно добро, що підвищив жаловане учителів народних, але що з того, коли не зажадав відповідного краєвим обставинам образования учителів, через що і се обтяжене народа особним податком шкільним не принесе пожаданої більшої користі просвіті народній.

Уступаючі посла славлять ся і тим, що упоминали ся о розширене румунської гімназії в Сучаві, о нову німецьку гімназію в Чернівцях, о німецьку столярську школу в Чернівцях, о німецьку промислову школу в Радівцях і Сучаві, о отворене медичного відділу при Черновецькім університеті.

Але про руску гімназію, де би діти найчисленнішої народности буковинської учились, не спіснув не то сойм, але навіть і п. Зота, що взяв на себе сей обовязок при виборах, ні одним словом. Смішно а заразом і жалібно звучат прото слова самохвальби нашого сойму, що уступаючі посла шанували засаду: «Рівне право для всіх і поведувались взаїмним пошанованем національних прав». Не дай, Боже, скажемо ми супроти слів пана капітана краю, щоби слідуєчий сойм в такий самий спосіб розумів рівноуправнене і пошановане національних чувств бук. Русинів, як се діялось в уступаючій соймі!

Уступаючий сойм гордиться ще й тим, що підвищив урядникам при краєвій виділі і так хороші їх пенсії. Чи й се заслуга супроти тяжко оподаткованого люду? Хіба в очах одних урядників краєвого виділу!

Уступаючий капітан краю споминає при кінці свого славословія ще і про поміч, яку дав сойм людем, що потерпіли від тогідної і сегорічної повіни та від неурожаю. Ну ся поміч краю для своїх бідаків іде з податків, а сойм сповнив тільки обовязок, котрого ніяк обійти не міг, тим більше що почин вийшов від Монархи и правительства, відки прийшла властива поміч; бо тих кілька мізерних тисяч з краєвого фонду на таку пекучу річ не виносять і десятої часті тої суми, що пішла на панські вигоди, як желізничі, пропинації і т. д. Але смутно, що із сторони самих послів показало ся так мало заінтересованія для сеї справи.

Так одже виходить із самого славословія капітана краю, що теперішній сойм наложив величезний тягар бо збільшений по-

даток на край, та що обмежив права громад, а все то задля вигоди і користі не загалу, а поодиноких кляс ба навіть поєдинячих осіб. В очах Русинів має уступаючий бук. сойм ще й ту сумну славу, що ніколи ні один член его не озвав ся ні одним словечком про потреби найчисленнішої а в національнім взгляді найбільше покривдженої народности рускої, так що аж ніби-русский оклик в честь Монархи і то аж на останній сесії дав світови знати, що бук. сойм знає й про Русинів на Буковині, а прецінь засідали в соймі аж 7 послів з руских або переважно руских повітів. Тому прилучаємо ся з цілою душою до оклику всіх бук. газет і партій — виявивши пансько-румунізаторську: — «Дай, Боже, щоби такого сойму на Буковині більше не було!»

Буковинський сойм.

На 4. засіданні (25. л. Жовтня) відповідав капітан краю на запитане посла Тітінгера і товаришів, що краєвий сойм висказав ся проти заложення особного закладу для асекурації робітників в Буковині, позаяк число обовязаних до сеї асекурації виносить всего на всего тільки 5125 душ, через що кошта і вкладки асекурації були-б занадто великі, а заклад не міг би може навіть сповнити своїх обовязків. Накопи-б число робітників, говорив капітан далше, збільшило ся в достаточній мірі, то краєвий виділ постарав ся о самостійний асекураційний заклад для Буковини. — Далше заступав посол барон Стирча своє внесенне на отворене медичного відділу при черновецькім університеті. П. Стирча надіє ся від отворення сего відділу значного побільшення числа слухачів о 100 (?? Ред.), бо в Буковині і поближких краях: Галичині, (старав ся сама о мед. факультет — Ред.) Семограді і Румунії (!) відчувають (?) потребу лікарів. Зі взгляду на сі причини ставляє посол С. внесенне, щоби «невеличкий наш край під час теперішніх тяжких обставин приніс велику жертву» і дав 80.000 зр. на розширене університету. Панове посла повитали се внесенне дуже радо. — Далше ставляють посла Рот і Косович внесенне, щоби дотеперішню громадську уставу для бук. міст змінити; що й поручено виділові адміністраційному. — Посол Мустаца ставляє внесенне, щоби уповномочити виділ адм., аби виробив і предложив закон, котрим кимполунському повітовому шпиталю надає ся право публичности, що також прийнято. Потім одобрено замкнене рахунку за 1888 р., і попередній обрахунок на р. 1890 пенсійного фонду учительського. — Далше ухвалено закон, котрим дорогу із Скеї аж до границі Радовецького повіту назначено повітовою і установлено на ній рогатку. — В кінці увільнено громаду Лізавру від оплати рогатки

коло Сучави. Сим закінчено ранішнє засіданє а продовженє назначено на 5. год. пополудня. На сїм засіданю признано громадам Заставні, Путилові, Дорні-Ватрі і Солці право шупасних розпоряджень. — По другім дано місту Радівцям позволїне побирати через дальших десять років оплату від зужиткованя горівки, вина, пива і солодких напоїв. — По третім виділено з громади Іванківців добра Др. Г. Юрнічека яко двірський обшар. — Потім удобрено рахунки ріжних фондів, що стоят під управою краєвого виділу. — Дальше змінено в децим статут черновецької школи господарської і устанавлено посаду управителя господарки сеї школи з платнею 950 зр. річно і вільним помешканєм. — Пенсіонованому учителеви Александрови Владови не підвиснено пенсії, о котру просив. — В кінци роздано ріжним товариствам 1760 зр. запомоги, межи ними й черновецькій «Рускій Бесїді» 200 зр. на видаване книжочок для молодїки.

На 5. засіданю (29. л. Жовтня) вибрано на члена виділу краєвого посла Маріна, а на заступників послів Арітоновича і Гормузакого. — Дальше ухвалено запомогу 3000 зр. для міста Чернівців яко нагороду за поміщенє войска.

Потім ухвалено закон о покритю довгу пропінанційного фонду буковинського. — Дальше удобрено справозданє краєвого виділу і ухвалено: Одобрити видаток краєвого виділу в сумі 3000 зр. на потерпівших від сегорічної повинї, позволити безпроцентову позичку 3000 зр. на уміщенє драгонів в Чернівцях, одобрити запомогу 1000 зр. для погорільців в Сереті, позволити громаді черновецькій зятягнути довг 40,000 зр. на покритє громадского недобору, старати ся о устанавленє дирекції бук. Зелізниць в Чернівцях, унімнути ся у правительства, щоби оголошеня і друки бук. желізниць печатано в німецькій, румунській і рускій мові, удати ся до правительства, щоби приречену запомогу по 900 зр. що-річно на розширенє науки господарства для учитилів, що найменше на 5 років забезпечило, до чого краєвий сойм додає річних 600 зр., просити правительство о устанавленє осібних інспекторів шкільних для кожного повіту, позволити 1600 зр. на основанє школи коникарської в Сторожинци, в кінци просити ряд о розділенє повітового суду в Чернівцях для міського і заміського округу.

На VI. засіданю (30. Жовтня) одобрив сойм внесеня адм. виділу дотичаючі помочи людям, що потерпіли від сегорічної повинї, а то означив спосіб звороту державної позички 30.000 зр. в 6 річних ратах, позволив дальших 3500 зр. з краєвих фондів, призначив яку суму ужити на закупо збіжа, яку до роздачі, а яку знов на будови доріг в вижницькім, сторожинецькім, радовецькім і черновецькім повіті, при котрій роботі би мали люди заробок. Дальше здав посол Тітінґер справу дотично осібного дроту телеґрафічного з Чернівців до Відня, о котрий має ся виділі унімнути. Посол Стирча вносит на поставленє

рогатки на кількох дорогах сторожинецького повіту, що й прийнято. Ухвалено увільнити громаду Лізавру від оплати рогатки коло Сучави. Уділену запомогу 500 зр. на поправу пошкодованої від повини дороги із Жадови до Низших-Станівців. Ухвалено завізвати краєвий виділ, аби виробив громадску уставу для міст бук. Одобрено рахунок пропінанційного фонду на р. 1890 з надвишкою 86.521 зр. Відступлено прозьбу кількох громад кимполунзкого і радовецького повіту о запомоги (на поставленє громадских лікарів) краєвому виділови до можливого узглядненя. Прийнято внесене посла Стирчі і товаришів, щоби старати ся у правительства о отворенє виділу медичного при черновецькім університеті і призначено на то краєву запомогу 80.000 зр. Уділено запомогу 15.000 зр. на вибудованє дороги з Кірлябаби до Вижного-Вікова.

На VII. і послїднім засіданю (31. Жовтня) ухвалено зробити повітовий шпиталь в Кимполунзі публичним. Позволено побирати в Кимполунзі дальше оплату від напиктів. Ухвалено, щоби дорога із Зеленева через Прут і Рєваківці аж до Берегомету над Прутом і дорога із Заставної через Товтри до Дорошівців були дорогами повітовими і мали рогатки. Ухвалено, відступити прозьбу надчителя Серфаса о вимірене більшої пенсії ц. к. правительству до узглядненя, а прозьбу вдовиці бувшого директора Крчека о підвищенє пенсії не узгляднити. Прозьби громад Боїн і Ванківців о устанавленє там судів повітових відступлено правительству до узглядненя. Відкинено прозьбу громади Стража о прилученє до Радовецького суду. Уділено повітовим комітетам будівлі доріг у Вижниці і Кімцани запомоги по 1000 зол. Відступлено правительству прозьбу громади Южинецької о запомогу. Роздано дальше ріжним товариствам і особам запомоги в сумі 980 зр. Прозьбу громади Карапчівської (над Черемошом) о запомогу, відписанє податків і відкликанє секвестра, відступлено правительству. Потім здає пос. Реней справу о стані краєвого фонду. Видатки на рік 1890 виносят 210.001 зр. а доходи 19.256 зр., до того 17% додатку до податків, що чинит 188.700 зр., разом 207.956 зр. доходу, не стає одже ще 2045 зр. Сим закінчив сойм свою сегорічну сесію, разом послїдну; бо нарік відбудут ся нові вибори.

Капитан краю, барон Василько держав по сїм довшу промову, в котрій переглянув діяльність сойму за весь час від 1883 до 1889 р

В кінци підніс капитан краю многолітство Цісарєви по румунськи, по руски (знов московське: мноґая) і по німецьки, на що озвались послї (і проф. Калужницький) тільки по німецьки і по румунськи.

Президент краю промовляв також, обіцяючи соймови, що і на дальше посвятит свої труди краєви.

Посол Стирча держав похвальну бесїду капитанови, а сей подякувавши заквив сесію.

Вечером тогож дня зійшли ся всі послї на шир.

Загальні збори

Народної Торговлі у Львові.

Сегорічні загальні збори Народної Торговлі відбулися 11. Жовтня по полудні і були безпечно найбільше оживлені зі всіх дотеперішніх зборів. Членів явилось більше сотки зі Львова і з провінції. Рік сей був для Торговлі досить добрий. Членів є майже 900. Народна Торговля здобула собі прихильність і довіру в руській народі. Она відкрила ще одну філію в Снятині; комітет тамошній придбав много членів і для того рішено отворити там філію. Дві повітові торговлі в Самборі і Рогатині мусіли ліквідувати, а Львівська Торговля закупила їх товари і відкрила так дев'яту і десятую філію. Послідує ще в сій році переняття повітової торгівлі в Бродах. Перестануть вже на тих філіях і звернуть свою увагу на сільські крамниці. Всіх складів має товариство десять. Сума приходу з торгів світлом виносить 20 тисяч зр.; а вином 30 тисяч зр. — На складах знаходяться і товари товариства «Гуцульська спілка». Крамниці обирали за рік адміністраційний 1888/9 товарів за несповня 30 тисяч зр. Наміряють також в найближній будучности відкривати крамниці по селах, а то на слідуючих основах:

Оголосити візване в повисшій мислі, а коли в близькій окрестности котрої-небудь з філій знайдеться чоловік, котрий міг би дати поруку на якусь суму за порученням йому маєток, урядити ся йому склепик, товарів доставити найближша філія, назначити ціни продажі, і від розпроданого товару назначити процент яко за плату тому чоловікові за його діловодство. Начальник складу філіяльного буде мати обов'язок контролювати такий склепик, а се задля невеликого віддалення не буде трудно. Виносажене таких склепиків назначили на 200 до 300 зр. Основанем крамниць в той спосіб підучувалось би і при звичаяло селян до купецтва, і ціля товариства, заложена статуту, досягалась би безпроблемно. Розуміє ся, що з початку ще не будуть крамниці основувати ся громадно, а робитись то буде поступово.

Нових членів прийняв совіт в минулому році 202 з вкладками 3117 зр.

Виховане молодежнє купецкої єсть одним з головніших задач товариства. Із персоналу помічників-суб'єктів, які майже від початку працювали в складах, мають сьогодні шістьох начальників по складах. Із практикантів-учеників, яких сьогодні числять у всіх складах 28, виховано і виписано на помічників 8, а з того 5 працює далі як помічники. Всего персоналу по складах — крім центральної канцелярії — єсть 51 осіб. На виї заховає товариство своє значіння і кредит. Оно вплинуло навіть на Русинів американських, котрі після його інструкції заклали в закордоннім краю чотири вже склади під фірмами рівнозначними сего товариства. Навіть о чужі народи відбив

ся голос о сій інституції, і був один випадок, що з Семигороду запитувано о статут і цілий устрій, щоби по приміру у себе могли впровадити в життя подібну торговельну інституцію.

Стан товарів у всіх складах представлений в сумі 114.157 зр. 81 кр.

Зиску виказує сегорічний біляне 3990 зр. 98 кр. з того припадає членам дивіденди по 7 %.

«Коли звернемо ся,» каже справоздане далі, «в минулість і перейдемо від початку цілу путь торговельного руху і розвитку, то конечно мусимо признати, що нарід наш, без виїмки станів і клас, своїми вкладками членськими і щадничими дав можливість движення і розширення інтересу, а покупками подав йому житє і силу. Основателі Торговлі не завели ся в падіях, покладаючи на поміч нашого руського селянства, а навіть знайшли ту поміч живішу ще, аніж могли надіятись, і се подало можливість в шістьох літах розширити інтерес на 10 складів. Коби наша ціла суспільність народна переняла ся такою ідеєю, яка єсть провідною і нашого статута, — то бу лоби прошенем і відзивом до всего нашого Народу, а прошенем до Ви. Членів о поміч в тім ділі: «Лише у своїх купців, в своїх торгівлях купувати всякі потрібні товари!» — най се буде гадкою кожного Русина. А коли тисячка наших дітей дістане своє удержанє в нашій заводі, і сим причинимось до їх удержання, то все то повинно бути першою потіхою і заплатою за деякі можливо понесені жертви. Але на тім діло не скінчить ся. Загальне збогаченє народу єсть остаточною цілю товариства, і до того поступово та поволи при витривалости довести можна, і в солідарности довести мусят ся.»

Над справозданем вивязала ся оживлена дискусія.

По сій прийнято до відомости справозданє управляючого совіта і справозданє контрольного комітету.

Членами управляючого совіта вибрано на 108 голосуючих пп. Кліма Устїяновича, д-ра Федака, проф. Бічая і проф. Гладилевича.

До контрольного комітету: на 96 голосуючих вибрано пп. проф. Сивуляка, проф. Врецьону і д-ра Дідошака.

О. Стифанович звертає увагу управляючого совіта на службу торговельну і казав, що добре би було, щоби она стояла під надзором фахового чоловіка. — П. Врецьона доказував потребу, щоби всі Русини купували лиш в Народній Торговлі. — Проф. Шухевич жадав, що-би розслати рахунок і справозданє совіта на 14 днів перед загальними зборами. — П. Ром. Заклинський жадав, щоби приймаючи хлопців на практику понад статус і з них вибираючи ще ліпших і здібніших.

На сій закінчено наради а предсідатель закрив засіданє.

По зборах відбув ся в обох комнатах гостинних Народної Торговлі обід, в котрім взяли участь також і послі: Рожанковский, Гаморак, Січинський, Оку-

невській, Гурик і Барабаш. При розмові, співі і патріотичних тостах упило кілька годин, в котрих повага гармонійно сплела ся з веселостію.

Ми умисно подали трохи ширшу вість про галицьку «Народну Торговлю», щоби показати нашим, як хороше і хосенне се многоважне діло. І черновецькі Русини повзяли були вже три роки тому гадку засновання «Народної Торговлі» на Буковині, починили навіть ржні приготавляючі кроки, зіставлено навіть спис осіб, котрі готові були приступити з уділами майже на 2000 зр. Так щож, коли не найшов ся ніхто, хто би сю важну справу попровадив ревно далше. Однак ніколи не запізно взяти ся ще за него. Відзиваємось прото до червоцких Русинів, в сім ділі, чей найде ся хоть одна душа, що поведе розпочату вже роботу далше, позбирає членів хотьби для засновання філії Львівської «Народної Торговлі», котра чейже з патріотичного взгляду і власної користи згодит ся на отворене бук. філії в Чернівцях, що з національних і економічних причин дуже конечне.

Дописи „Буковини“.

ІЗ ТОПОРІВЦІВ: (Єще о наших громадских виборах.) Ми ще не діждали ся рішення нашого рекурсу. Удавалисьмо ся всюди, відки тільки справедливости сподівати ся належит; та до одних годі приступити, а другі короводят нами, кажут чотири рази, що вже зроблено, а пятого разу, що ще ні. Вороги громадські хвалят ся, що мають своїх можних помічників, готові заложитись, що наш рекурс не поможе; бо сей та той пан сего не допустит. Кудаж нам удаватись, коли ми усюди вже були, та ще не знаємо, як стоїт наша справа. Удаємось прото ще раз до Хвальної Редакції, аби виписала, що топорівські громадяне вже місяць надармо ждуть на рішення рекурсу проти неправного вибору громадської старшини, чей так дійде наша справа до відомости тих, від котрих надіємо ся справедливости. Просимо також хв. політичну «Руску Раду», аби заступилась за нашу кривду.

Виборці.

БУКОВИНЬСКІ ТОВАРИСТВА РУСКІ.

„Союз“, тов. руских академиків в Чернівцях, вибрало 8. с. м. на сей піврік слідуєчих чиновників: голова Иля Семака слух. прав., заступник Антін Завадовский слух. прав., писар Василь Дутчак слух. прав., скарбник Михайло Костецкий слух. прав., бібліотекар Евгеній Пасічницький слух. філ., контролор Роберт Швемшу слух. прав., контролор Михайло Явєцький слух. прав., господар Володимир Окуневский слух. фармації. Помогай Біг новому відлові в щасливім веденю товариства, під котрим неустанио риют численні вороги руского виховання нашої

молодіжи, котру старають ся всіми способами втягати в панрусскі та румунизаторскі сіти свої. Мало Вас, брати молодії, тому любіт ся, горніт ся в щире дружну громаду, а коли руске море викине із себе гнилих трунів, що занечышуют его, тогди з тим більшим пошанованем спігне Русь-Мати Вас, немногих вірних синів своїх, що не дались на підмову наймитам, одчайдухам та глупим аристократам і не кинули свій рідний рід, свою мову, свою національну будучність!

„Руска Бесѣда“. На засіданю з дня 14. с. м. прийнято до відомости письмо львівської «Рускі Бесѣди», що драма Федьковичова «Добуш» одержала премію 150 зр. і ухвалено заслувати сею сумою літературний фонд імени Федьковича а фундаційну грамоту предложити головному зборови. Далше прийнято в члені: протоєрея о. Василя Хариновича із Руского Банплєва, сотрудинка о. Дробога з Вилавча. Прийнято до відомости, що Ідрук бук. календаря на р. 1890. уже на окінченю і заряджено що до его розсѣлки і продажі. В кінци рішено взяти ся енергічно до стигання залеглостей від довжників за виданя товариства, позаяк від неодних помімо напимнєнь вже від кількох літ годі діждатись сповнення не то патріотичного а людского обовязку.

„Руска Рада“, бук. політичне товариство руске, уряджує головний збір своїх членів 30. руского Листопада (12. лат. Грудня) о 3. годині пополудни в черновецькім «Народнім Домі», на що запрошає ся всіх п. т. членів і взагалі всіх бук. Патріотів-Русинів, котрі до товариства приступити желають, о чім однак 3 дні перед головним збором віділови довести належит.

Евсєвій Андрійчук,
предсѣдатель.

Дрібні вісти.

(Іменованє.) Сов. Страсер, референт бук. краєвої шкільної ради пішов на власне желанє на пенсію декорований ордером Леопольда; на его місце іменований совітником граф Паче з Грацу. Референтом шкільним іменований, знаний з своєї ревної праці на поли шкільництва в кимполунзкім повіті, сов. Йо с и ф Кохановский.

(Вечерок з танцями), устроєний тов. руских академиків «Союз» сеї неділі, винав в кождім взгляді одлично. Просторна сѣля гімнастичного товариства ледво помістила несподівану силу гостей. До коломийки стануло звиж 20, а до кадріля до 70 нар. Забава протягнулась до самого ранку й оставила гостям милу споминку, а «Союзови» около 40 зр. чистого доходу, а надто, що більше, доказ, що мимо вікчемних агітацій численних ворогів, тішит ся «Союз» великою прихильністю численних приятелів.

(Руска міщанська читальня) в Чернівцях уряджує в Неділю 10. лат. Новембра о 7 год. веч. в братській сѣли співно-декламаторский вечерок з танцями, з котрого чистий дохід призначений на закуню одіжи для бідних школариків руских Хороша ціль новинна би зібрати численних гостей.

(Нагла смерть) постигла перед двома неділями референта бук. пропінатійної дирекції сов. Кешмана о передтамтого понеділка офіціала правительственного Семена Гнідого. Послїдний був Русин з роду, та з матеріалізму записав ся в Румун.

(П. Ясеницкий Володимир), начальник суду повітового в Вижниці іменованій совітником суду крайового в Чернівцях, що викликано межі Русинами велику радість.

(Допись п. Югика) про угорських Русинів перепечатали з «Буковини» всі рускі газети.

(За демонстрацію) для черновецького консула російского в Коломїї перенесли самого старосту коломиїского. Чей вже нікому з галицьких Русских не захоче ся більше сеї гостини а мабуть і він сам обмежит свої личні зносини на буковинських «обединителей».

(Переплетчик п. Віцентович) відзначений по раз третій медалею на виставі в Лінці а крім того ще й титулом: ц. к. переплетчика університетского. Є се достаточним доказом одличного виконання робіт переплетничих.

(Іспит кваліфікаційний) для учителів шкіл народних і віділових починає ся в Чернівцях 25. лат. Новембра.

(Новий будинок) поштовий і телеграфічний в Чернівцях вже готовий і поміщені вже в нїм всі уряди поштові і телеграфічні. Є се безперечно найкраспший будинок в Чернівцях і збудований зовсім відносно свому призначеню. Одно тільки лихо, що декотрі написи рускі, як звичайно, хибні, як н. пр. «Пчекальня».

(Надпоручниками) в неакт. стані бук. крайової оборони іменовані Русини: проф. Шойнарівский Сергій, уч. Продаи Остап, проф. Др. Стоцкий і судія Михальский.

(Огонь в лісі) чорнавскім вибух був минушого тижня, та жандармерія придумала его.

(Черновецький міщанський кор стрільців) вибрав Русина, п. Андрея Гелечиньского своїм командантом.

(Рускі посли галицкі) майже на кождім засіданю виступають з якимсь внесеном або запитанем, дотикаючим або спеціально справ руских або загальних справ краєвих. Доси поставили они отсі внесення: 1) внесенє п. Гурика в справі ратованя селянської людности zagrożеної голодом; 2) наглице внесенє о. Сїрки і п. Рожанковского о заплотогу для погорільців Ожидова; 3) внесенє п. Романчука о рускі гімназії і семінарії учительські; 4) внесенє п. Телишевского о внесенє оплати належитости за дорученє судових писем; 5) внесенє п. Телишевского о пнакший склад комісії виборчих при правиборах; 6) внесенє д-ра Окуневского на підвищенє винагороди за підводи (форшпани) з 2 1/2 кр. на 7 кр. від коня за кілометр; 7) внесенє посла Телишевского о увільненє спадщин до 500 зр. від оплати належитостей і 8) внесенє того-ж посла о полекші в справах вписів табулярних. Запитанє поставили доси одно через д-ра Антоневица в справі регуляції галицьких рік. Довідуємо ся, що руский клуб виготовив або ще приготавляє нові внесення і запитання як в справах політичних так і економічних. Взагалі руский клуб працює дуже пильно, без порівняннї більше як котрий-небудь з польских клубів, і що другий день або і що-дня відбуває кількогодинні засідання. Рускі посли підпирали і підписували також внесення мазурских послів, а іменно: 1) внесенє п. Крамарчика в справі зарази на худобу і замиканя границь і торговниць; 2) внесенє п. Крамарчика в справі загальної примусової асекурації; 3) внесенє п. Жардецького в справі належитостей за до-

ручуванє судових резолюцій. — А наші буковинські посли селянські, чи показали на сій сесії соймовій, що вони заступники хліборобів? Чи поставленем нових рогаток, внесенем на отворенє медичинського відділу, чи викупиом пропінатії, чи обмеженем прав громадских дотично писарів, чи знов більшим видатком на господарську школу, з котрої ніякий хосен для хліборобів, чи новими додатками до податків, чи чим? Ну читайте, панове виборці, справозданя з сойму нашого, та скажіт сами, здорови, чим; бо ми не знаємо!

(Як жиди наших селян визискують.) Про те пише один галицький селянин до «Дїла»: Перед жнивнами, коли то ціни жита і пшениці несподівано високо були пішли в гору, приходит до нашого села під Львовом жидок-гадляр і закупує у мене і ще двох других господарів 55 кірців старої пшениці по 7 зр. Давши задаток, іде собі жид до Львова, а за тиждень приходит від него карта, щоби привезти пшеницю на третій день. Привозимо ми ту пшеницю, жид нас веде наперед на нову вулицю і каже чекати, сам прикикує якогось купця також жиди, показує зерно, щось із собою шваркочут, але не погодившись, каже нам їхати на «Зелене». Там повторяє ся самаж така історія, а з відтам нас тигне на «новий світ». Ми опираємось против такої тяганини та назираєм на жиди, щоби нам раз уже указав місце, де маєм зсипати, але він все лиш товче своє «зараз, зараз» та знов нам каже їхати на «Краківське». По дорозі знов вступає то ту, то там, аж нарешті запровадив нас до парового млина Прусака Тома. Поговоривши кілька слів з управителем млина, слала врешті згода і каже висипати пшеницю. Управитель питає ся нас, по чому згоджена, а дізнавшись, що по 7 зр. каже нам: «То стратилисьє на кождім кірці по 1 зр.; бо я плачу по 8 зр.» Так одже жид заробив на нашій пшениці кругленьких 55 левів, а ми насунак тільки стратили, а в придатку на розказ жиди обїхали ціле місто. І чиж не лише було — питаємо тогди один другого — удати ся просто нам самим, без факторства жидівского, до Тома і там уцтиво продати свою працю, а не збогачувати жиди своєю непорядністю? — Такі історії лучають ся день-денно нашим братам-хліборобам, тож пишу тих пару слів для їх остороги.

Цїни збіжа.

В Понеділок, дня 4. лат. Октобра платили в Чернівцях за 100 кілограмів:

пшениці	8 зол 40 кр.	— 8 зол. 75 кр.
жита	6 „ 45 „	— 6 „ 65 „
ячменю	6 „ 75 „	— 7 „ — „
вівса	6 „ 60 „	— 7 „ — „
кукурузи	5 „ — „	— 5 „ 15 „

Для науки і забави.

Навернений скупець.

(Оповіданє Евгенії Ярошиньської)

VI.

(Конець.)

Бідував Николай, парив, пік, мив, але за жінку вже й не згадував. Нарешті занедужав тяжко. Не було кому его обїйти, бо робота в поли горіла, то Гнат з Михасем не могли дома коло него сидїти. Лежит бу-

вало він цілий день, та нема кому ему ні води подати, ні страви зварити, постіль перестилити. Лежачи роздумував він, як добре би ему тепер було, коби був за здоров'я з людьми жив та сховався. Все би хтось навернув подивитись до него, розпитати, чого ему треба. А ще лїпше було би, як би жінка з ним сидїла. І обійшла-б его, і доглянула, і по-жалувала.

»Не вже-ж я злий чоловік, коли вона не хоче зо мною сидїти. З першим чоловіком жила вісімнадцять лїт та ніколи его не покидала. Дав бим їй тепер і кілька нив, коби лишь вернула ся, от, як умру то з собою не возьму, а Гнат все буде досить мати.« Так міркував в своїй голові Николай, та саме, коли він се роздумував, отворились тихо двері й увійшла Василика.

»Добрий день вам«, сказала несміливо.

»Дай тобі, Боже, здоров'я, дитино! Бог тебе при-їс до мене, подай мені трохи свіжої водиці,« сказав Николай.

Василка побігла живо до керниці і внесла за часок горнятко свіжої води. Николай напив ся, тай каже: »Прости-Біг тобі, дитино! А що там май скажеш нового?« спитав далї.

»Тїтка прислала мене подивитись, що ви робите, вони чули, що ви хорї.«

»Одже вона не така зла, як я гадав, коли ще про мене дбає. Йди, та проси єї, аби сюди прийшла, я маю їй щось важного сказати.«

Василка побігла. За час прийшла і Николаїха.

»Що тобі? Ти не можеш?« запитала входячи. »Господи, яка тут кериня,« додала роздивившись по хатї, де в правдї було смітя по колїна. Немиті горшки стояли по під лавою, молоко стояло в неприкритих гладунцях на вікнах та повно в нїм мух натопись.

»Ой не можу, тай ще дуже не можу,« відповів Николай на єї запитанє. »Може таки умру, та не хочу, щоби ти мене в гробї проклинала, що-м зле з тобою обходив ся. Хочу тобі записати пять кавалків поля, їди та приведи зараз писаря і свідків.«

»Лишїм се, буде на то иншим разом час.«

»Не хочу, не хочу, зараз таки їди.«

Одже вона й пішла. Не задовго повернула з писарем і свідками, перед котрими Николай виповів, що записує своїй жінці, за то, що ему щиро газдувала і его в слабости обходила, пять кавалків поля на віки.

Гнат і Михась повернувши у вечер із поля, за-стали вже Николаїху і Василю дома.

»Слава тобі, Господи, що Ви вже тут, тетко, менї вже кишки з голоду висхли,« рік утішно Михась.

»Богу дякувати, що й ти вже прийшла, Василю, менї без тебе і світ немилий був,« сказав Гнат.

Николай виздоровів дякуючи щирому заходови своєї жінки та Василю. Він став тепер зовсім иншим чоловіком. Люди не видїли его перше веселого а все лишь захмуреного, дивувались тепер, що він такий веселий, ба навіть жартівливий став. Любит і сам

межи люди піти, тай людей у себе приймати. »Се диво,« кажуть люди, »з вами, куме, стало ся, ви якусь иншу натуру по слабости дістали.«

»Менї дивно, як я міг колись инакше жити,« відповідав Николай, та »як би не моя жінка, то був бим і вмер як той червас в хрінї.

Настала осїнь. »Гнате,« каже Николай, »треба тобі шукати собі жінки.

»Та де є для мене лїпша жінка, як Василика,« сказав Гнат.

»Та Василика і не бідна,« підхопила Николаїха, »бо я їй дала пять кавалків мого поля з хатою, а до того ще тих пять, що ти менї записав, то буде десять, одже може з першими богачками зрівнятись.«

»Жінко,« сказав Николай видивившись на неї великими очима, »ти розумїща від мене, бо ти все до доброго привела, а я би був все попсував. Як Василика вдалась з розумом в свою тїтку, то не треба їй і поля, бо потрафит всїяко закрутити. Но добре, за чотири недїлі буде весїле, тогди я людем уповім, що такої жінки, як моя, під світлом пошукати, така собі добра та розумна, що й мене старого розуму навчила.«

Учіте ся, брати мої!

НОВІ КНИЖКИ.

„Иллюстрированный календарь“ тов. »Просвѣта« на р. 1890 уже вийшов і відзначаєсь богатим і хорошим змістом. Цїна 50 кр. Хто приступит до тов. »Просвѣта« у Львовї (улиця вірменська, ч. 27) засилаючи одного лева, дістане сей календар і ще много инших хороших книжочок для науки і забави даром.

„Практична наука руской правописи въ народных школахъ. Написавъ Григорій Врецьона“ Ся практично уложена методика придасть ся і нашим буковинським учителям особливо тепер, коли не маємо ніякої иншої такої рускої книжки, до приготования для науки шкільної і для іспитів квалїфікаційних. Получити єї можна у автора, ц. к. учителя при рускій школі вправ у Львові по цїні 20 кр. + 2 кр. за пересилку поштовою.

„Австрія 1889“, назизає ся прегарний великий образ представляючий удачні (34) фотографїї: нашого Цісаря, всїх теперїшних міністрів, намістників (президентів) і маршалків (капітанів) всїх коронних країв Австрії хорошо уложені, гербами країв і головних міст та иншими емблемами прикрашені. Величина образа 121 центиметрів в здовж, а 89 в шир. Цїна 8 зол. з опакowaniem і пересилкою. Підписи на образї після желаня німецькі, або ческі, польські, італїянські, кроатські ба навіть словенські; жаль тїлько, що нема і руских, та може при численних замовленях — особливо для руских шкіл видрукували би і рускі написи, о що би упїмнути ся.

О. п.

Думайте, читайте!

БУКОВИНСЬКИЙ ПРАВОСЛАВНЫЙ КАЛЕНДАРЬ НА ЗВЫЧАЙНЫЙ РОКЪ 1890.

выданемъ „Руской Бесѣды“ въ Черновцахъ

ВЫЙДЕ ЗЪ КОНЦЕМЪ Р. М. ЖОВТНЯ С. Р.

Цѣна 50 кр.

З М Ъ С Т Ъ:

I. Часть календарска.

1. Лѣтопись
2. Календарь астрономический.
3. Календарь церковный.
4. **Поодинокіи мѣсяцѣ**: свята черною друкованій, всходъ и заходъ сонца и мѣсяца, змѣны мѣсяца и погоды докладно означеніи, дѣи смерти славныхъ Русинѣвъ, Историчніи-споминки.
5. **Уставъ церковный** на недѣль и инни случаѣ року звичайного 1890.

II. Часть інформаційна.

1. Цѣсарско-австрійска родина.
2. Выказъ всякихъ належитостей штемплъовыхъ.
3. Скаля штемплъона.
4. Телеграфичніи приписы.
5. Почтовіи приписы.
6. Мѣры и ваги.
7. Поезды желѣзной дороги.

III. Часть літературна.

1. Свита мученица Параскева. (Стихъ Юріи Федьковича).
2. **Руска народнѣсть, руска мова.** (Зъ „Исторіи Літературы Руской“ Д-ра Ом. Огоновского.)

3. **До руской мовы.** Стихъ Ом. Мурашки.
4. **Два брата.** Оповѣданіе Евгеніи Ярошинской.
5. **Русалка Черемша.** Поезія Данила Млаки.
6. **Якъ то Митро Лазаренко тоту взявъ, котру щиро покохавъ.** Оповѣданіе Данила Млаки.
7. **Богданъ Хмельницкій.** Исторична поема Данила Млаки.
8. **Совѣтникъ Исидоръ Винницкій.** (Житєніє зъ портретомъ. Написавъ Ом. Мурашка)
9. **Розоръ Трились.** (Исторична поема Данила Млаки.)
10. **Проф. Юліанъ Романчукъ.** (Житєніє зъ портретомъ. Написавъ О. П.).
11. **Спѣвомовки** Ст. Руданьского.
12. **Добры рады для громады.** (Списавъ Григорій Никоровичъ)

IV. Шематизмъ буковинскій.

- 1.) Власти політичній 2.) Власти судовій. 3.) Власти фінансовій. 4.) Власти церковній. 5.) Власти школьній. 6.) Власти земледѣльчій. 7.) Власти торговельній. 8.) Бук. товариства рускій.

V. Оповѣщеня.

Замовленя адресувати до літ. тов. „Руска Бесѣда“ (Улиця Петровича. ч. 4.) Хто бѣре календаръ на розпродажъ дѣстане, вѣдъ кожного спроданого календаря 5 кр. рабату.

Шукає подруги

одовець в роках, рим. кат. обряду, урядникъ з невинимъ златовцемъ 1100 ар. річно і майномъ на 2000 ар. бездѣтної вдовиці або панна 40 до 50 років, рим. кат. обряду. Жєниця з кваліфікацієвъ до ведєня почтового уряду мають першєнство.

Близніи вѣдомости подає

ДМИТРО НИКИФОРЯН

в Розтокахъ на Буковині.

БУКОВИНСЬКИЙ

Альманахъ „Союза“,

що на 12 печатанихъ аркушахъ великої 8ми хѣститъ в собіи значне число поезій і новістей продає за третину первісної цѣни: 50 кр. (з пересилкою 55 кр.)

Редакція „Буковини.“

СТАТУТИ затверженого в. ц. к. правительствомъ товариства

„Власна Поміч“,

(каси позичкової і шихайра) продає по 30 кр. (за 5 приписокъ разомъ зъ прозьбою.)

Редакція „Буковини.“

Поодинокіи книжочки

ілюстрованой

„Бібліотеки для молодѣжи“

продас

„РУСКА БЕСѢДА“

въ Черновцахъ

по 10 книжочокъ за 60 кр.

Видає і за редакцію відповідає: Сильвестеръ Дашкевичъ.

З печатні Г. Чоппа.

«Буковина» виходит
що другого Четверга.

ПРЕНУМЕРАТА

платна в Чернівцях
вносять:

на цілий рік 3 зол. — кр.
" пів року 1 " 50 "
" третину " 1 " — "

Поодинокі числа по 15 кр.
в книгарні Пардінського в
Чернівцях, ринок ч. 10.

БУКОВИНА.

Ч а с о п и с ь п о л і т и ч н а і н а у к о в а
для народу руского.

РЕДАКЦІЯ і АДМІНІ-
СТРАЦІЯ «Буковини» на-
ходиться в Чернівцях (ули-
ця Петровича, ч. 4.), куда
всі дописи адресувати на-
лежит.

ОПОВІЩЕННЯ і ПРИЛОГИ
обчислюють ся як найде-
шевше.

Під зиму.

От і зима! А тяжка вона буде та сего-
річна зима; бо посуха, повіні, зараза на ху-
добу та й инше лихо дадут ся в знаки на-
шим хліборобам. Тому обчисляйтесь, панове
ґазди, докладно зі всім, що маєте і чого вам
не стає, не продавайте нічого, або лиш мало,
щоби щасливо перетрутити тяжкий передно-
вок, що вас жде. Та попри все отсе лихо, а
властиво задля него міркуйте, панове братя,
про читальні, каси позичкові і шпихлірі. З
читалень буде розум, з каси гріш а з шпи-
хлірів зерно-хліб, що не дадут вам пропасти.
Ото є вже у нас на Буковині доси зо 40 чи-
талень, ба навіть вже й кілька кас позичко-
вих і шпихлірів, одно тільки лихо, що з них
мало котрі мають дбалих членів. Дякуючи не-
згоді межи членами, та хрещеним і нехреще-
ним ворогам, що словом, ґазетами та ділом
збаламутили наших недосвідчених, темних
людей, устало сего року отворене нових, а
завмерло жите многих старих читалень. Ве-
лика з сего шкода не так нам, против ко-
трих вас, панове ґазди, юдять, троюдять, а
вам самим і дітем та внукам вашим, що в
темноті та нужді й на далі пропадати мут,
як і доси. От тому вілзиваємо ся до вас, па-
нове господарі, тепер, під зиму: Отворяйте
читальні, закладайте каси позичкові, будуйте
шпихлірі, де їх ще нема, а оживляйте, від-
новляйте, будіт, де вони вже є, та заснули,
завмерли. Тепер в зимну пору сам час на то.
Тепер в довгі вільні від праці вечери зимові
найліпша пора засівати в читальнях зерно
науки, котра не веде в ліс; тепер пора скла-
дати лишній гріш в касах позичкових крей-
цар до крейцара, а буде сума; тепер пора зси-
пати хліб, дар Божий, в шпихлірі, зерно до
зерна, а буде міра! Де мине і ся зима без

сеї конечної роботи, там страчений знов один
рік, та й не одна душа людська, не одно
господарство попаде в нужду, в пропасть на
віки а віки. До вас, щирі отці духовні і до
вас, правдиві учителі народні, та й до всіх
світлич Русинів без ріжниць стану кличемо
під сю тяжку, страшну зиму: Ратуйте наш
бідний нарід, закладайте та відновляйте чи-
тальні, каси позичкові і шпихлірі! Не да-
вайте погибати нашим хліборобам в темноті
та нужді!

Вірний образ сумного стану нашого.

На відозву турчаньского посла соймового п.
Константина Телишевского з дня 12. н. ст. вересня
с. р., розіслану всім виборцям а поміщену в 209 ч.
„Дѣла“, згромадили ся дня 18. (30.) вересня о годині
2 з полудня в комнаті ради повітової в Турці майже
всі виборці. Прибуло также много селян правиборців
і де хто з інтелігенції місцевої. Настрій зібраня був
дуже поважний, святочний, а дотично порядку примір-
ний. Посол п. Телишевский, привитавши ся сердечно
з своїми виборцями, промовив незрівнано ораторским
способом. — Подаємо і ми сю бесіду, бо є вона вір-
ним образом сумного стану нашого, особливож се-
лянського. Читайте-ж, панове ґазди, уважно і поду-
майте над усім, чи не так воно є, а в другім числі
«Буковини» надрукуємо вам, що робити треба аби
ліпше було. Посол п. Телишеский сказав:

«Запрошуючи Вас, Высокоповажані і Вельми-
почтенні панове виборці, на днешню нараду, сповняю
частину обовязку, котрий тяжит на мені яко на за-
ступнику Вашім а котрий я, приймаючи Ваш вибір,
супротив Вас затягнув. Я хочу вірно сповнити ту
мою програму, котру я в часах передвиборчих на
Ваше желане перед Вами розвинув. Тоді то сказав я,
що першим і найважнішим обовязком посла Вами
вибраного буде: узглядняти всі потреби і підпирати
всі его справедливі желаня, бо — сказав я тоді —

хто хоче пити воду чисту, некаламітну, той не покаже труду, а минаючи всі калабані та баюри, мусит звернути ся до жерела самого, бо з відтам доперва зачерпне води, що і сили его покрити і спрагу заспокоїти зможе, — а таким чистим, неустанно бючим жерелом, є сам нарід.

Тому то звертаю ся нині до Вас, людей доброї волі, щирих патріотів любячих свій край, свою батьківщину, свій нарід, — до Вас, що в часах вибору дали явний доказ, що на серце лежить Вам одно добро загальне а не личні або хоч-би партійні тільки цілі. Тому то звертаю ся до Вашого досвіду, до Вашої світлої розваги, до Вашої ради, яко до того жерела чистого, котре оживотворит сили мої, устами моїми надасть силу поваги а голосови мому силу правди...

А є над чим нарадити ся! З жалем, з болем серця приходить ся мені в днешній добі відкривати се зібране. Відбуває ся оно в часі для цілого нашого краю, а для нашого бідного гірського повіту особливо вельми тяжким, в такій хвили невідрадній, в такій хмарній, якою є майже цілий час наших бідних гірських жнив. Нависли олов'яні хмари, заховало ся сонце, студінь діймає нам до живого, вітер зимний дує з усіх сторін, дощ лие безнастанно, верхи наші вже снігом забіліли — перед часом слухним заглянула нам в очи страшна зима а тим страшніша ще, бо довготривала, бо наш хліб ще в поли, буля, єдина наша корма, в землі не лежить а просто гние, бо у нас задля посухи на весні і в літі наші нема для нашої худоби, бо та худоба наша, той наш масток, цілий на збуте призначений, по нічому (жаль єї за півдармо змарнувати а нема чим зимувати), бо у нас податок за той і за тамтой рік не заплачений і Бог сам відає чим его заплатити, бо у нас хоть-би тільки на тонку соли годі звідки крейцара якого роздобути. Ані де поратовати ся ані чим заномочись, хоть-би вже і гридку загригти, аби тільки позаспокоювати податки та деякі пильніші довги — так щож? і того годі, бо нема нікого, хто би купити міг! Такі обставини наші, такий на нас настав тісний рік! Від самого початку рік сей доскулює нам всіляким лихом. Зимі не було кінця, весна настала вельми пізно, ударила посуха, за нею пішла до нині триваюча зараза на худобу а з заразою замкнене торгів і ярмарків в наших і в сусідніх повітах. Безроги і худобу на продаж призначену — замість продати, мусіли селяне доглядати і кормити останками наші. Безконечний передновок а з ним сполучений брак хліба і всякої инчої людяної корми наніс на наших людей всілякі заразливі недуги: тиф а потім червінка розповсюднились по всіх наших громадах і пірвали дуже много жертв, настала довготривала слота, збіже наше гние в поли, де в колах а де таки на нині. Та коби то тільки у нас, але в цілм нашім краю та сама нужда, така сама недоля. Зі всіх сторін нашого краю наспівають вісти сумні про неврожай, брак наші, брак хліба, про болізни людські, про заразу на худобу. І в найжизнен-

ніших сторонах нашого краю вісують з весною голод — а щож то доперва у нас, в наших глухих горах? Таж у нас, в тій країні вісва і бульби, каміня і води, правду сказавши, добра, гаразду не було ніколи, алеж знов так тяжкого року давно ми вже не зазнали, такий брак вісва для людей а наші для худоби, як сегорічний, запропастити мусит все то, що найзапонадливший г'азда наш за середних років умів собі придбати. Селянам нашим нині уже пригадують ся тоті тісні роки, коли то батьки їх кидали свої г'аздівства, лишали батьківську ниву на чужі руки, а самі ішли гет у світ за очі, за зарібками, лучшою глядаючи долі для себе і для родни своїх.

Стан той для нас тим прикріший, що і держава, і край, і повіт, і навіть сама громадська управа вимагає від нас всіх а від нашого стану селяньського з окрема щораз більших жертв в формі збільшених податків. Той стан селяньства нашого тим сумніший, бо серед тих тяжких обставин селяньство наше, непорадне і бездільне, не є в силі нанорови чужих елементів ставити належитого опору, а ще земля є одиноким богатством цілого нашого краю, плоди тої землі суть майже виключним добутком нашим, що нас кормит і краси нашому які-такі доходи дає, а рільництво наше є майже одинокою підставою і підпорою цілого нашого суспільного г'аздівства і ладу. Если одже оно у нас упадає, то положене наше дуже сумне і більше невідрадне як у инших народів, де крім рільництва займають ще в богатстві народнім важну позицію промисл, торгівля і рукоділництво, котрі в краю нашім ледви що в пеленках. Тож ми мусимо то одиноке жерело нашого краевого богатства всіми силами нашими хоренити, нашу рілю шанувати і нею дорожити а весь стан наших землян-хліборобів підняти і оточити опікою щирою, реальною, а не лише такою, що то ні тепла ні холодна. Нам не вільно під ніяким умовієм допустити до того, щоби рільництво а з ним наш превеликий стан земляньський унадали і між нами марніли, бо то є корінь існування нас всіх.

Я знаю, що Ви одної зо мною гадки і що поділяєте вагу отсих моїх слів, але щоби Вам, товариші і брати мої, вказати що я не фразую, — то указую на сумну для всіх Славян, навіть дуже страшну судьбу одної з поконвіку славянської землі — на Познанщину. Дивіт, там в наших очах проводиться той для нас Славян дуже страшний процес експропріаційний з цілою жорстокістю другої половини 19. столітя. Пам'ятайте, що той процес не є простим наслідком самого тільки насилія грубого, — ні, він є радше наслідком того, що автохтони-хлібороби не уміли тоді, коли то ще було в їх силі, стан свій рільничий скріпити і супротив напливових чужих елементів зділати витривалим і недоступним тож і не диво, що корінь той заболів, листе і галузе сейчас опало і нема вже нікого, хтоби дерево то уратувати зміг! Ми не в силі, бо ми самі на тійже самій дорозі, що і они, а різниця між ними а нами тільки та, що їх уже звалили

а наші доперва колихають. Дивім ся ддятого пильно на судьбу тої нещастної славянської країни, тої до недавна ще чисто славянської ниви, яко на вельми ддя нас важну страшну пересторогу — і без огляду на наші пересвідчення суспільні, на наші погляди політичні, віронспівданє і народність нашу забєрїм ся раз уже до праці, і то невсипуючої щирої, около піднесєня і скріпленя нашого рільництва і цілого нашого стану рільничого. Пам'ятаймо о тім, що в наших часах сила, тільки сила одна звертає на себе увагу, що нині силу тільки поважають, з силою тільки числять ся та перед нею корят ся і тому безсильного безпощадно допчут і зневажають, — пам'ятаймо о тім і скідно з тими засадами нашого часу поступаймо, бо в противнім случаю будучність не до нас належати буде! Як там так і тут буде належати до людей зовсїм нам чужих.

Як невідрадними суть наші відносини газдівські, такими самими суть онї і на поли нашой просвіти народної і нашого шкільництва. На тім поли у нас крайна нужда.

Глубока тьма, глуха та темна ніч вкриває ум нашого селянина-хлібороба; ні один луч тої високої науки, тої просвіти величезної, якою славить ся нинішній вік не перебив ся під сільску стріху нашу; там все доси в найглубшій оповитє темноті, немов би то не була хата живого в 19-тім віці чоловіка, а просто могила мертвеця. Коли би пра-прадїд теперішнього власителя сільської стріхи встав з могили і до пра-правнука свого зайшов у гості, здивував би ся, що все застав так, як він перед віками лишив, бо правнук поздоровив би єго в тійже самій хаті курній, тими самими словами, посадив би на то саме місце, вказав би єму ту саму постіль, ті самі знаряди господарські, майже ту саму посудину і то саме збіжє, а вставши із гроба прадїд проговорив би до свого правнука: Добре, все по старому завіту як і у мене було, тільки бачу, що того всего у тебе зменчало: і худоби, і хліба і посудини всякої менше, аніж єї у мене було, тай ти якось, ще не старий, ще не до могили, а вже знидїв, і обезсидїв, діти твої наче від роду хліба не їли, а худоба, що я лишив, таки вже на ніщо звела ся... Мабуть за моїх часів було трохи лучше, бо й діти не були голі та босі, і худоби і посудини і хліба було подостатком...

Сумна та моя гадка, але правдива, а бодай до нашой дійстности дуже близька. Дарма, у нас не могло і не може бути инакше, бо біда матеріальна сплила у нас всякі змагання просвітні. Борба ненастанна, не о хліб насущний, але тяжка боротьба о сухий та твердий кусєнь вівсяного ощишка заняла усі найлучші сили нашого газди-хлібороба, она не дає єму ні хвилини часу, щоби він був у силі застановити ся над самим собою, щоби він міг дійти до того пересвідчення, що крім журби щоденної о тім, чим єму себе та родину прокормити, є ще ддя него инша ціль, ціль висша і красша, до котрої Бог покликав усіх людей. В борбі за хлібом насущним теряє наш селянин що

найлучші свої сили і в віці майже мужеским стає ся збезсиленням зробком. Від наймолодших літ мусит він сповняти і переходити всі терпкості сполучені з тою борбою. Дитина сільска, коби лиш трохи підросла, мусит уже разом з своїм вітцем ставати до того бою, а розпочавши єго, вести до гробової дошки.

Ддятого і не дивуйте ся, що церкви наші і школи пустіють. Погляньте тільки, як наш селянин живе, чим він себе і свою родину прокормлює, яка єго хата, а розв'яжете сейчас загадку, чому то у нас селянин так деморалізує ся. Річ ясна: там де брак хліба, де нема чим жити, де «завтра» непевне, де холод і голод, — там нема місця на просвіту, там не поступ добра і моральности, але поступ всіляких злих пороків, поступ всякого лха запусає своє коріє. там кидати ся мусит всяка черв і гниль, там визиск всякого рода розпростирає свої рамена і поглотує всі добрі сторони чоловіка, — де нужда, там всякого рода лихо троїт в зароді всі хоч би найлучші людські пориви. Чоловік сповитий бідою окований нуждою, нікчемніє і падає морально.

Не метаймо-ж на селянина нашого камінем за то, що він не пре ся до просвіти, не пхає ся до школи; не зовім єго за то лїнивим, пияцею, дармоїдом-неробою; не зовім єго проклятою дитиною Хама, — бо не він виноватий, але ціла вина того сумного положєня сжочиває на цілій тій «єрахії суспільній», котра доси верховодила, котра до нині добробит і просвіту словами а не ділами підносила; котра любовію не тільки до народу сільського, але і до цілого стану землянського чванила ся при всякого рода засіданях, зборах і бенкетах, — а на ділі була і єсть ддя справ того люду зимною апатичною і твердою, наче скала. Дорога пустих фраз нам ніколи не дасть просвіти, если ми так дальше поступати будемо; если ми не постарємось о то, щоби ддя нашого селянства здобути пригіднійші услівя бити матеріального; если ми не постарємось перед всім роздобути ддя істнованя єго условій не вже вигідних, але бодай зносних. Ддятого думаю, що найпершим обовязком нашим єсть: старати ся о то, щоби селянство наше ддигнуло ся з крайної нужди, а я увірений, що тогді і церкви, і школи, і читальні наші зановинят ся по самі береги, і що тогді доперва почує ся селянин справдішним чоловіком.

Но крім сєго належит доконче старатись о то, аби школа не була з теорії школою настрою академічного, але щоби она відповідала жизненним потребам нашого селянства; щоби силєла ся з щоденним житєм єго; відповідала і єго понятям і єго бесіді, — словом, щоби та школа не тільки на пипери, але і на ділі була народною, ддя народу і потреб єго відвідною — в громадах руских руска, в громадах польских польска — щоби з єго понятями релігійними і церковними була згідна і до того так устроєна, щоби селянинови нашому крім штуки читаня, писаня і численя подавали то, що єму з єго щоденним практич-

нім життю необхідне, т. є. елементарну науку розумного гадівства сільського. Бо тільки так устроена школа може між нашим селянством сповнити місію цивілізаційну; бо в такій школі увидит селянин наш дійсний хосен а станувши сам через ту школу трохи лучшим гадзою від своїх попередників, він чавчит ся школу ту шанувати, єї цінити, і певне дітей своїх вишле до школи. Така школа, що числилась би з реальними потребами нашого селянина, буде одним з тих средств, котре зможе селянство наше скріпити і до матеріяльного піднесення его багато причинит ся.

(Конець буде.)

Що нового в світі?

З помежи соймів австрійських найбільше стягає на себе увагу сойм галицький і чеський. В галицькім соймі з'єднали собі рускі послы, котрі завязали окремих руский клуб, своєв енергіев, інтелігентною силою і рішучим виступленем в обороні руских прав, загальну повагу і пошановане. Се так роз'ярило Станьчиків-Поляків, що в своїй часописи «Час» кидають ся остекло на Русинів,^{*)} що спонукало до запитаня зі сторони руских послів в соймі, чи власти сим клеветам панів конець не зроблят. Увагу звернула і бесіда п. Мадейского, що прокуратори і судії слідчі за богато власти мають і єї надуживають. З помежи послів руских відзначили ся п. К. Телишевский, Гурик, Сіиньский, Романчук і Рожанковский, черший промовляючи за зміною устав а другий за реформою економічного.

В чеськім соймі поставили були молоді-Чехи на порядок денний питає чеського права, котре однак Старо-Чехи відкинули, що викликало велику бурю і скандали в тім соймі. В загалі в цілій Австрії кипит борба партійна, що причиняє ся до упадку системи правління гр. Тафого. Що ся тичит вишньої політики, то не змінили ся обставини і поодинокі держави дивлять ся одна на другу недовірчивим оком а при сїм зброють ся вічно. Союзник Австрії і Італії, німецький цісар їздив навіть до Царгороду, аби з турецьким султаном увійти в приязні відносини. Си подорож викликала в Росії ще більший посліх в озброєню, хотия в Болгарії і Сербії, через котрі то держави та непевність політична наступила, панує спокій і порядок. Аби навіть Іспанію витягнути до тридержавного союзу против Франції і Росії, зачинають Німці зближувати ся до держави в Африці, Мароко, аби тим способом Іспанію яко ворога Мароко до иншої політики спонукати. Сама Франція знов виглядає як наймирніша. Вистава всесвітня принесла їй кільканайцят мільонів франків чистого доходу, а внутрішній воріг спокою, партія булянжівська дуже слаба і ще тільки в Парижі трохи сили має. В самій же Німеччині не так дуже тихо, як ся здає, бо помімо того, що кн. Бисмарк гнете усіх желізною рукою, рухають ся соціальні демократи по більших містах і при слідуючих виборах до ради

^{*)} Хто би хотів прочитати єї огидні клевети ланьско-польські най удасть ся до о. Николая Огоновского, що їх з «великеж» удвоствієм» колышпортує.

державної увійде їх мабуть до ради значно збільшено число. — Франція і Росія старають ся також о союзників, котрих они в Данії, а по части і в Бельгії і Чорногорі найшли. — Найновіша вість доходить з полудневої Америки, де цісаря Бразилії скинено а натомисть заведено республіку.

Дописи „Буковини“.

ІЗ БЕРЕГОМЕТУ НАД СЕРЕТОМ: (Загальний збір товариства „Руска читальня“ в Берегометі над Серетом.) На підставі статутів нашого товариства «Руска читальня» в Берегометі над Серетом, котрі статуту нам високе ц. к. правительство дня 8. Юлія 1888. Ч. 8843. зволило потвердити, відбув ся в Берегометі над Серетом т. є. 3. Новембра 1889. сегорічний загальний збір сего товариства, о котрім зборі наш предсідатель пан Олекса Петрюк, ц. к. староству трома днями наперед, як закон приписує, на письмі до відомости доніс. По богослуженю, котре на згаданім дни отець Григорій Прокопович, протосерей черемошівського деканату і парох тутешньої громади, відправив, удали ся всі члени товариства до місцевої шкільної комнати, де наш предсідатель предложив зборови письменний обрахунок через касієра і бібліотекаря виділового до перегляду і прийнятя.

На внесене члена вип. о. Тита Тиміньского завізав збір до перегляду предложенного обрахунку члена Василя Андрієвича, учителя тутешньої народної школи котрий єї рахунки доладно переглянув і загальному зборови звістив, що предложені рахунки касієра як і бібліотекаря знаходять ся в найліпшій порядку. — Читальня числит до тепер 75 членів, з котрих кождий статутот приписану владку до каси товариства заплатив.

Всіх членських вкладок разом з вільними датками вишло до каси за час від 18. Серпня 1888 до 3. Листопада 1889. — 101 зр 76 кр., з сеї суми видано до першого Січня 1889. 52 зр 22 кр., а решта в квоті 49 зр. 54 кр. зістає в касі.

Для читальні предбано до тепер 112 книжок у вартости 30 зол., найбільшу часть з сих книжок, котрі для читальні даром дано, маємо завдячити Всч. тов. «Просвіті» у Львові і общ. ім. Михайла Качковського, при чім треба примітити, що добродійства, якими згадані Хв. товариства нашу читальню обдарити зволили, наповниди загальний збір сердечною радістю і вдячністю.

Дальше постарав ся виділіти о то, щоби нашу читальню в члени хв. тов. «Просвіти» і общ. ім. «Михайла Качковського» вислати.

До тепер набирає наша читальня 3 часописи, як: «Буковину», «Добрі Ради» і «Русску Правду».

Предложенний обрахунок прийняв загальний збір в задоволенем і при тім уділив виділовому касієрови, п.

Семенови Боднарюкови як і бібліотекареви, п. Максимови Бужорови за їх щирі труди і старани для добра читальні своє щире признане.

По тім вибрав загальний збір на внесенє вч. о. Тита Тиміньського тутешного пароха вч. о. Григорія Прокоповича своїм председателем а Василя Андрієвича, народного учителя сеї громади на секретаря, за що вибрані зборови сердечну подяку висказали.

На желанє председателя збору наступив вибір нового виділу товариства і уконституованє виділу, до котрого зістали одноголосно вибраними ч. газди: пан Юрій Гавалешка, начальник берегомітської громади, яко председатель; пан Василь Граб Грицків, газда і перший член-основатель товариства яко заступник голови читальні; пан Семен Боднарюк, член виділу громадского, касієром; пан Максим Бужор бібліотекарем; пан Василь Андрієвич, учитель тутешної народної школи, секретарем. На виділових засудиників вибрано честних газдів: пана Грицька Равлюка, члена громадского виділу, і пана Тимофія Бужора.

По уконституованю виділу виголосив председатель загального збору вч. о. Григорій Прокопович враз з присутніми гостями сего збору і членами сего хосенного товариства щире трикратне слава і многі літа Его Величеству нашому найяснійшому і милостивому Монархови Францу Йосифу I. і Его високому Домови за многі добродійства, якими Его Величество милостивою ласкою Своєї в свободі проживаючі вірні народи для слави великої і могучої австрійської держави неперестанно наділяє.

В. Андрієвич, секретар.

(Від Редакції: Звертаємо увагу на се справозданє, котре свідчить о розвою хв. Читалані в Берегометі; помогай Біг і другим нашим читальням повести і у себе просвітне діло в таким хорошім ладі.)

Дрібні вісти.

(Нові напасти). «Станьчики», польська шляхоцка партія, що доси у всім верховодит в Галичині як пр. у нас аристократи-Румунізатори за бл. п. Алезаного, настрашила ся дуже змаганєм демократичного руху в Галичині, котрий об'явив ся особливо при останніх виборах до галицького сойму, і нунж напастувати Русинів. Посипались ревізії, а за ними пішли арештованія нібито небезпечних для суспільности Русинів, як дд. Франка, Павлика, Кистяківського і др., про що ми свого часу писали. Потримавши увязнених майже два місяці у вязниці і перетрусивши всі львівські товариства і редакції рускі, випущено в кінци увязнених на вільну стопу, а тепер скінчилась «напасть» нічим, бо застановленєм слідства; бо помімо великої охоти не найшло ся ні найменшої підстави до процесу. Навіть з декотрих черновецьких Русинів, з котрими український студент Кистяківський злучаючи зійшов ся, і котрого вони задля слави его покійного батька, звістного ученого руского, щиро прийняли, тягнуто певно що на донос одного Панрусса, що мабуть рад був вихнути і Русинів в болото, в яким сам

уже був, протоколи, ба навіть взято д. Кистяківського замість якогось иншого Москаля, що вибренюкував в Чернівцях рублями, переїздив ся з якимсь жидом-голярем, ба черновецький сотрудинок „Parlamentar“ зателеграфував про сі переслухованія п. Жівному; та помімо всего не сповнилось горяче бажанє ні Станьчиків на наших Панруссів. Невинність підозріних Русинів побідила і «посрамиш ся врази». В слід за арештованими у Львові позамикано, як кажут на донос львівського панрусского наймита і в Києві сплу Українців, але й там випущено, ще скорше як у Львові, всіх на волю; бо не найшло ся ні за макове зерно нічого підозріного. Шеф кievської поліції получив за свою напасть нагану, а «русскі» наймити не заробили, розумієсь, ні копійки.

„Русна Правда“ Григорія Кунчанка перестала виходити; хіба що воскресит єї свіж рублі.

(З бук. краєвої ради шкільної.) На засіданю з дня 9. л. Новембра іменовано І. Савицького уч. пом. в Мілешівцях а Н. Бойвицького уч. пом. в Горошівцях, уділено громадам Поляна-Мікуля і Чагор безпроцентову позичку 1000 зр. на будову шк. уділено 19 учителям і учителькам запомоги в сум 380 зр., 60 учительок винагороджено 1255 зр. за уділену ними науку ручних робіт, 16 учителів винагороджено 45 зр. за надобовязкову працю а 51 учителів одержали 1490 зр. винагороди за уділюванє повторительної і продовжачої науки. На сім засіданю урядував ще сов. Страсер, котрого попрощав С. Е. президент краю.

(„Народна Торговля“ в Чернівцях). Черновецькі Русини взяли ся дуже ревно за отворенє руского склепу в Чернівцях. Доси узбирана на сю ціль поважна сума, котра однак потребує ще конечно побільшеня. Відзиваємось прото до всіх щирих Русинів-Патріотів, щоби вписувались до сего товариства надсилаючи на руки котрого будь з черновецьких товариств або знайомих Русинів вкладки, котрі можуть виносити одну або й більше десятків. Хто би не міг заплатити, най хоть напише кілька десятків зможе вложити зараз, скоро того треба буде. Вложений гріш остає власністю кожного вкладчика й принесе ему річно напевно хороший процент. Від вложеної суми зависіти ме, чи отворит ся черновецька «Народна Торговля» ще сего року.

(Місце надчителя в Кіцмани) не обсаджено ніким з тих, що ся були подали, а ухвалено розписати новий конкурс без взгляду на віроісповіданє надчителя. До такої ухвали причинили ся ті православні люди, що мали вплив на кіцманську школу а заведбали православних дітей, не наглядаючи за тим, щоби ходили правильно до школи. З того вийшло, що величезна більшість записаних православних дітей зійшла з кінцем року на клясифіковану меншість супроти католицьких і жидівських дітей. Не знаємо, чи виступили православні представителі в краєвій раді шкільній проти такої ухвали, але здає ся, що дуже млаво або й зовсім ні, коли запала така православним неприхильна ухвала; та кіцманські православні то самі тільки Русини, одже й ніхто за них так дуже убиватись не буде, бо православніє тільки вивіска, а румунізація ґрунт. Говорят також, що з предложенної повітовою радою шкільною трійці не признано ніодного відповідним до сеї посади, і так вийшов локальний патріотизм того, що зробив таке предложенє на шкоду православним і Русинам, бо тепер приїде на управителя православної рускої школи в Кіцмани мабуть неправославний і Не-Русин. Сумно!

(Бук. школи народні в 1888/9.) Всіх публичних шкіл було 281 і то: в повітах черновецькім (місті) 12, (замість) 36, в кимполуньськім 32, кіцманьськім 49, радовецькім 37, сирецькім 24, сторожинецькім 33, сучавськім 34, а вижницькім 24 — Дітей обов'язаних до науки було 77.460; з тих побирала науку половина т. е. 39.944. а друга половина виростала без всякої науки. Найбільше училось їх, розумієсь в Чернівцях; бо майже всі; майже тричверти всіх в кимполуньськім; трохи більша половина в кіцманьськім, радовецькім і сучавськім, трохи менше як половина в сирецькім, а найгірше; бо мало над третину в повіті черновецькім заміськім, вижницькім і сторожинецькім повіті. Розуміє ся, що найліпше навчували школу жида, Німця та Поляки, а найгірше наші православні, Русини і Волохи. Учителів і учительок було разом 458 і то: в Чернівцях (місті) 80 (без школи вправ), в повіті радовецькім 62, сучав. 60, кіцм. 55, чернов. заміськім 46, кимп. 45, сирецькім 38, сторож. і виж. по 36. Найбільше не достає учителів-Волохів; бо найбільше основуєть і розширяєть волоскі школи; за то учителі рускі ходят навіть без місць: бо ніхто не квапнять ся основувати й розширяти школи рускі; так розширено і минулого року 6 волосків а лиш одну руску, а отворено 7 с а м их волосків; ну, та й не диво; бо у Волохів є з долини аж до гори свої щирі і ревні опікуни.

(Нова залізна дорога) з Гадікфальви до Радівців вже готова й 17. лат. с. м. отворений на ній рух.

(Черновецький університет) числит сего півроку разом 270 слухателів, а то 61 теологів, 168 правників а 27 філософів (13 надпорядочних) і 14 фармацевтів.

(Ордери). Під час сегорічної повинні відзначились спасаючи потопляючих командант черновецької сторожи огневої Візе і капраль тої ж сторожи Мічинський, за то наділив Цісар першого зодотим, а второго срібним хрестом заслуги.

(До прав. семінарії духовної) в Чернівцях просило о прийняте 7 Волохів, а 3 Русини. Світла консисторія поступила собі сего разу зовсім справедливо; бо з Волохів одного відкинула, а з Русинів одного — приймила. Святила би ся рівноправність!

(„Бук. прав. Календарь на р. 1890.“) не вийшов ще через слабість складача, котрий однак вже выздоровів і складає вже послідний аркуш, так що на другий тиждень буде календар готов і зараз по зброшурованню і општемплюванню безпоровочно випле ся тим, що его замовили. З тої-ж причини спізнилось і с е ч. «Буковина».

(На прощальнім вечерку) сов. Страсера був С. Е. президент краю і ще кільканадцять достойників, між ними зі сторони Русинів сов. Виницький.

(В справі виборів громадської ради в Топорівцях) вислали виборці письмо до С. Е. президента краю, в котрім жалують ся, що їх рекурс проти неправного вибору лежить вже другий місяць нерішений. По звістній ревности голови нашого ряду нема що сумнівати ся, що справа ся буде скоро і справедливо рішена.

(Як виготовляють ся рускі написи), про то свідчить слідуючий факт. Черновецька рада міська ухвалила кілька назв для нових улиц і передала німецькі назви ґраверови до вибиття таблиць, а сей удає ся, до ко-го знає, о переклад руский. Таке недбальство зі сторони маїстрату викликало дивовижні й національні почуте Русинів образуючі написи на «шіфі», на памятник таблиці ратушевній і др. Такою самою дорогою вийшли мабуть і рускі написи в новім почтовім будинку, проти

котрих сими днями запротестує „Руска Рада“ у дирекції поштової, що й конечно.

(Коляда). Звертаємо увагу нов. учителів наших, щоби зволити навчити шкільних дітей 2—3 коляди на два голоси, або хотьби й в один і вислали їх в коляду зі скарбонкою а узбрану суму прислали черновецькому „Народному Домови“ на бурсу для бідних учеників, за що знов „Руска Бесіда“ радо вишле книжочки в дарунку для малих колядників. Ну, спробуйте, Панове! заходу не багато, а хосен буде: для бурси гріш, для дітей книжочки, для родичів утіха, для всіх милозвучна коляда руска, а для Вас честь і слава.

(Як дбають о науку рускої мови) в черновецьких школах, о тім свідчить іменоване третьої учительської сили, котре послідувало минушого місяця. Хоть в школі на Клокичці є управителем Волох, учителькою Полька, що не вміють по руски, то мимо того додано до них ще учительку-Волошку, котра також не вміє мови рускої. А вжеж просила о се місце не молодша а здібніша і пильніша від неї учителька-Русинка, що має кваліфікацію з рускої і німецької мови, та й до казала свідомством ще й знане волоскої мови. Як видно із сего іменованя, то здаєсь нимимо того, що нас завірено о справедливості і прихильності для Русинів що Русинам треба би таки с а м им киба платити окремого учителя для рускої мови.

(З бук. правительства): Новоіменований совітник Паце отримав титул совітника і він буде заступати президента краю. Совітник Стирча, говорять, подав ся на пенсію. Радовецький староста Ротенбург іменований референтом пропінатійної дирекції, секр. Табора управителем радов. староства, а комісар Ролер прав. секретарем. Так то змінилось бук. правительство від смерти бар. Алезаного ґрунтовно.

(„Міщанська Читальня“) в Чернівцях устроює в с ю неділю (12./24. с. м.) другий музичально-декламаторський вечерок в сали братского дому. Похваля гідна рухливість нового виділу міщ. Читальні, особливо єї голови вч. о. Вол. Каратницького і хороша цілй вечерка заслугує на поперте і з сторони нашої черновецької інтелігенції, котру надіємось бачити на сім вечерку численно заступленою.

(Давну кривду) залагодила в кінці черновецька рада міська наділяючи, кілька разів вже поминених, здібних учителів-Русинів Остана Продана і Григорія Ільницького висним жалованем яко учителів в середмістю.

Ціни збіжа.

В Середу, дня 20. лат. Новембра платили в Чернівцях за 100 кілограмів:

пшениці	8 зол. 60 кр. — 8 зол. 95 кр.
жита	6 „ 60 „ — 6 „ 90 „
ячменю	6 „ 75 „ — 7 „ — „
вівса	6 „ 40 „ — 6 „ 90 „
кукурузи	4 „ 25 „ — 5 „ 25 „

Для науки і забави.

С Л И М А К.

(Оповіданє, з польського переложила Малина).

I.

Давно то було, років може двацять і кілька, як на дорозі, що провадит з Дрогобича до Борислава

здибали ся одного літного дня два молоді люди майже в одних літах та не однакові що до вишности і характеру. Один високий, сильний і гарний ступав просто і легко, усміхав ся висвистуючи веселу пісеньку; з его убогого, но чистого одія і столярских знарядів в мішку на плечах можна було зараз догадатись, що то бідний столярський челядник іде шукати зарібку в Бориславі. Другий вандрівник мізеренький, згорблений і обшарпаний жидок з пристарковатим лицем, маломовний і смутний. Худі ноги жидка заледве могли додержати кроку з здоровим столярем, а маленькі его очка, глибоко в голові, бігали неспокійно, як би перестрашені, як коли би хотіли де будь сховати ся. І сей ішов до Борислава шукати щастя, але не ніс з собою ніяких знарядів.

«І чим-же ти, Юдко, гадаєш жити в Бориславі?» питає столяр.

«Чим Бог дасть» — відказав боязливо згорблений Юдка

«Та воно правда, все в Божих руках» каже столяр, «але-ж бо у нас кажуть: Бога взивай, а рук прикладай!»

«У нас так не кажуть», відповів Юдка.

«А як-же у вас кажуть? Рад-би я знати!»

«У нас кажуть: Хто ся на Бога спустит, того Бог не опустит.»

«Ха, ха, ха!» засміяв ся столяр і махнув своїми сильними руками. «Най-би я спробував не робити з місяць, чи би зліз Бог з неба і нагудував мене?»

«Не кажи так, Слимаку, не гніви Бога!»

«Бога шівити не думаю, але Бог преці не дармо дав чоловікові руки.»

І знов розмахнув руками, як коли би лагодив ся розбивати пими скали.

«Як Бог схоче, то й руки твої не допоможут, Слимаку!»

«Хіба ми повіднадають, тогди й жити не хочу.»

«І здорові будут і не допоможут.»

«О, т-к зле не буде!»

— «Побачимо!»

«Но, но, побачимо!»

Оба товариші йшли під час сего розговору самотною дорогою через поле.

До Борислава було ще з пів милі. Сонце хилило ся з полудня і припікало немилосердно. Слимак давно вже чув жажду і голод та і Юдка також від часу до часу споглядав милим оком на вузлик, що був на плечах у Слимака, а з котрого доходив до него запах свіжого хліба і сира; він сам не мав ні кавалка хліба, ні кренцара при душі.

Аж нараз збочив Слимак з дороги на ліво під стрімкий спадистий горбок; Юдка задержав ся на скруті.

«А ти Слимаку кудя?»

«Дивись ось-де керничка, хочу води напиться.»

«А може і відпочити троха?»

«Ну, певне, сонце пече, як вогнем пражит, а до Борислава і так ще на час зайдемо.»

«Най буде й так!»

«Посідали коло кернички. Слимак напив ся води видобув хліб і сир з вузлика, а видячи, що его товариш не має нічого, запросив до перекуски.»

«Але може тобі не вільно; бо се трафне.»

«Е!» каже Юдка, «наш закон позволяє в потребі їсти і трафне.»

«А звичайно не позволяє?»

«Ні, не позволяє.»

«Но, то добрий ваш закон, коли его можна в потребі нагяти, як швець шкіру.»

«Не кажи так, Слимаку, гріх так говорити. Наш закон так само від Бога, як і ваш закон.»

Перекусили та-й далі. — От вже й Борислав.

Хоч до тепер ішли сухою дорогою, хоч дощу не було майже цілий тиждень, прото було в Бориславі глибоке болото по всіх вулицях. Жиди, парубки, нафтирі, вози і тачки снували ся доокола. Гамір співи, крики і проклони пияних не уставали анї на хвилю.

«Кудя-ж ти тепер Юдко?»

«Іду де місця шукати. А ти куди?»

«Я тут замовлений до тої будови там, видиш? Маю там робити двері, футрини і всю столярську роботу. Ну, бувай здоров!»

«Бувай здоров, Слимаку! А знаєш що? Як тобі буде що треба, а я зможу, — знаєш я не такий жид як другі, — то приходи до мене! Я тобі поможу.»

«Я до тебе?! ха, ха, ха!» засміяв ся Слимак

«А що-ж ти мені зможеш помочи, коли ти сам голий!»

«Хто знає, Слимаку, хто знає, що кому Бог призначив. Ще раз кажу: приходи! Юдка тебе не забуде.»

І розійшли ся.

(Дальше буде.)

Бук. Православный

КАЛЕНДАРЬ

на звычайный рікъ 1890.

выданемъ

„РУССКОЙ БЕСѢДЫ“

въ Черновцахъ.

Цѣна 50 кр.

Замовленя адресувати до літ. тов. „Руска Бесѣда“ (Улиця Петровича. ч. 4.) Хто бере календаръ на розпродажъ дістане, відъ кожного спроданого календаря 5 кр. рабату.

СКЛАД ФАБРИЧНИЙ МАШИН І ЗНАРЯДІВ РІЛЬНИЧИХ ЛЮДВИКА МІНЦЕРА В ДРОГОБИЧИ (Галичина)

порукає

I., Нову січкарю бубневу систему ангельського „SB₄“ з 4 ножами, перевищає вона всі теперішні вироби слідуючими поліпшеннями: 1) отвір 8“ широкий з вкладково сталевом; 2) валки після систему ангельського; 3) ножі ангельські, оси точені, ремені дуже моцні, 4.) ливна одлична і тревала, рух машини дуже легкий. Вага 130 кильо. Ціна враз з доставою залізницею — зр. 45. — „SB₃“ з 3 ножами — зр. 43.

Січкаря бубнева „ТН₃“ з 3 ножами. Вага 115 кильо. Ціна з доставою зр. 34.

Січкаря бубнева „ТН₄“ з 4 ножами, важит 120 кильо. Ціна з доставою — зр. 36.

Січкаря „СХ“ з 2 ножами прост. Вага 100 кильо. Ціна з доставою — зр. 31.

II., Пара ножів з срібно-стали до січкарі „СХ“ зр. 3; 3 ножі криві до січкарі бубневої ТН₃ з Праги-Бубна — зол. 3; ножі до інших січкарів за надісланем старих ножів або ви- кроїв з паперу. Части складові до всіляких січкарів за надісланем старих ломів по цінах сталих.

III. Шруби із стали до витискання олію лянного 8 центм. проміру, 107 цм. довгі з плоскими гвинтами, з кружком, що товче мутеркою двораменною керуючою і 14 шрубами. Вага 160 кильо. Ціна з доставою — зр. 85. — Вадро дубове до витискання олію з догами на 10 цм. грубими, з міцною оковою і принадлежностями — зр. 35. Ціла окова до руштованія з бальвів дубових — за особним обчисленем. (На желане шкці руштовань).

IV. Різакі до простих скриньок з ангельської срібно-стали.

Довгість самого вістря	58	60	65	70	75	80	центиметрів
------------------------	----	----	----	----	----	----	-------------

ціна	1'80	2	2'20	2'40	2'60	2'80	зр.
------	------	---	------	------	------	------	-----

V. Пили з ангельської срібно-стали з простими і подвійними зубцями, з ручками або ухами:

Пила для трачки	4 ¹ / ₂ '	4 ³ / ₄ '	5'	Пила черевата	4 ¹ / ₄ '	4 ¹ / ₂ '	4 ³ / ₄ '	стіп
-----------------	---------------------------------	---------------------------------	----	---------------	---------------------------------	---------------------------------	---------------------------------	------

подовговата	4'50	5	5'50	поперечна	4	4'50	5	зр.
-------------	------	---	------	-----------	---	------	---	-----

Пила теслярська	4'	4 ¹ / ₄ '	4 ¹ / ₂ '	стіп
-----------------	----	---------------------------------	---------------------------------	------

каблук. або проста	2'80	3'20	3'50	зр.
--------------------	------	------	------	-----

Ціни розумієсь що тільки за готівку, а винятково при машинах I. і III. також на виплат.

Довіріє здобує косами ангельськими знаку «косар» дають нам поруку, що й на сім поли знарядів господарських найдемо купців.

ПЕЧАТНЯ Г. ЧОППА

в Чернівцях, улица божницї ч. 8.
порукаєсь від скорому і елеганцкому виготовленю

ВСЯКИХ ДРУКІВ

як:

творів, брошур і часописей

на всіх языках:

оповіщень, табель, ціників, циркулярів, адресних і визитових карт, уведомлень о заручинах, запрошень весільних, листових паперів і обверток з фірмою і проч.

і заобезпечує дуже умірені ціни.

СКЛАД ДРУКІВ ВСЯКОГО РОДУ

для ц. к. войска і жандармерії, для п. т. урядів, громад, колектантів, приватних і т. д.

по найдешевших цінах.

Папір і прибори до писання продают ся гуртом і подрбно.

Поодинокі книжочки

ілюстрованон

„Бібліотеки для молодѣжи“

продає

„РУСКА БЕСѢДА“

въ Чернівцяхъ

— по 10 книжочокъ за 60 кр. —

ВАТРА,

літературний Збірник Василя Лукича, виданий коштом членів руского касина в Стрию на дохід того-ж, вже появилась в розпродажи.

Ціна 1 прим. з пересилкою реком. 1 зол. Замовляти можна через часописи рускі або відносячись впрост до виділу касина.

«Буковина» виходит
що другого Четверга.

ПРЕНУМЕРАТА

плата в Чернівцях
виписит:

на цілий рік 3 зол. — кр.
" пів року 1 " 50 "
" третину " 1 " — "

Поодинокі числа по 15 кр.
в книгарні Пардінського в
Чернівцях, ринок ч. 10.

БУКОВИНА.

Часопись політична і наукова
для народу руского.

РЕДАКЦІЯ і АДМІНІ-
СТРАЦІЯ «Буковини» на-
ходиться в Чернівцях (ули-
ци Петровича, ч. 4.), куда
всі дописи адресувати на-
дежит.

ОПОВІЩЕННЯ і ПРИЛОГИ
обчислюють ся як найде-
шевше.

Рускі послы.

По 28 засіданнях закінчив минувнього тижня сойм галицький свою першу сесію.

Ми подавали вже короткі вісти про за-
попалливу працю соймову галицьких послів
руських, а тепер хочемо представити буко-
винським Русинам хоть побіжно перегляд
діяльності галицьких послів руских, щоби по-
бачили, як то повинні поводитись щирі за-
ступники народні, а з того пізнають наші
буковинські виборці, як недбало відносили ся
їх послы в буковинським соймі, з чого вихо-
дит, що нам конче старати ся о своїх щи-
рих заступників, коли бажаємо хоть малого
злекшіня сумного стану, в яким пробуємо.
З образа, який ми подали в попереднім та-
блиці про сумний стан галицьких людей,
видите, панове братя, що й наша доля не
ліпша, ба в деім ще гірша, як в Галичині.
Одже й нам треба конче і скоро великої по-
мочи, коли не маємо зійти на ще гірше. Таку
поміч можуть нам подати перед усім наші за-
ступники, послы соймові, тому подаємо вам
тут тимчасом коротенько списано, як старали
ся галицькі послы рускі о поліпшене долі
своїх виборців. Читайте-ж усе уважно, та по-
міркуйте, чи не треба, щоби і наші послы-
депутати мужицкі в буковинським соймі так
само заступали ся за права, викривали кривди
і ждали поліпшеня долі наших хліборобів-
мужиків буковинських.

Галицькі послы-Русини, котрих мимо вся-
ких штучок пансько-польських вибрали га-
лицькі мужики рускі своєю твердою волею аж
16, є отсі: Професор Антоневич, госпо-
дар Барабаш, панотець Гаморак, госпо-
дар Гурик, судія Герасимович, адво-
кат Др. Король, урядник скарбовий Ку-
лачковський, панотець Мандичев-
ський, адвокат Др. Окуневський, п.

Охримович, совітник суду Рожанков-
ський, професор Романчук, о. Січинь-
ський, о. Сірко, судія Др. Савчак і нотар
Телишевський. — Сі рускі послы зало-
жили свою особну раду під іменем „Руский
Клюб“ для обговорювання спільного і згідного
поступованя в соймі. Головою сего „клубу“
був проф. Романчук, заступником проф. Анто-
невич, а секретарем др. Окуневський. Всі по-
слы держали ся міцно купи, виступали згідно
після спільної наради і ухвали, і боронили ся
в соймі взаємно перед нападами пансько-
польськими. Рускі послы заступали ся за права
руского народа, відпирали всякі напасти і
опікунства польско-панські, зажадали злек-
шіня татарів селянських, були все противні
всякому непотрібному обтяженю хліборобів,
жадали ощадної господарки з краєвим гро-
шем; словом: не допускали кривдити бідний
нарід, а ждали того, що може піднести ру-
ський нарід з біди та нужди. Правда, що не
все змогли переперти, чого ждали; бо не їх
сила і воля рішала, а польських панів, котрих
майже в десятеро тільки в соймі; алеж не-
одно злекшіне вимогли, не одну кривду усуну-
ли, не одно добро вибороли; бо й польські
пани хотя-не-хотя мусіли уступити щирому і
справедливому голосови руских послів, щоби
перед світом не зганьбитись ще гірше. Так
то прославились галицькі послы рускі оперед-
цілим світом своєю ревною і щирою працею
над добром бідного народа, чого не доказали
всі прочі польські послы; навіть правдолю-
биві Поляки і їх газети хвалять ревність, ре-
тельность і політичну зрілість галицьких по-
слів руских.

По сих загальних увагах хочемо спімнути
про діяльність кожного поодинокого галиць-
кого посла руского.

Славний заступник народа, провідник ру-
ських послів проф. Романчук поставив вне-

сене на побільшене середних шкіл руских; поставив запитане, чому ряд відносит ся неприязно проти Русинів і чи вже раз переведе запоручені їм права, на що відповів комісар, що ряд і не думає утискати Русинів (!); дальше заступав ся за правом уживання рускої мови в соймі зі сторони референтів, що викликало страшну злість у польских шляхтичів; дальше забирав голос в нараді над школами, щоби испити в низших клясах середних шкіл не були за острі; дальше жадав, щоби при признаванню нововибраних послів поступати докладніше, що, розумієсь, вибрані штучками послі-Поляки не приймаючи; дальше промовляв сей посол аж два рази о різних преріжних надуживань при виборах послів в Косівщині і Рогатинщині; — дальше вичисляв різні кривди, які діють ся Русинам в кождім взгляді і вказував на сістиматичне переслідуване Русинів; — дальше запитував правительство, чи знає воно про вороже для Русинів заявлене зі сторони старости в Коломій і чи думає проти него виступити; в кінці боронив сей посол проти напасти польского посла Голиевского вірність Русинів до Цісаря і церкви, сказавши, що Русини докажуть, як усе, свою лояльність ділами не словами, та що не допустят, щоби їх церков уживано до цілей політичних.

Дуже много потрудив ся сеї сесії нотар Телишевский. Він вніс, щоби за доручення судових письм не брати 17½ кр., що й зменшено, але лиш на 10 кр.; він вносив, щоби склад комісій виборчих по селах був після первісної устави; — дальше, щоби господарям не забирали ексекutori того, що їм до газдівства конечне; — щоби змінено виміри належитостей фінансових; — дальше о полекші при спадщинах, особливо при спадщинах до 500 зр., щоби не платити належитостей перенесеня; — дальше жадав полекші при вписах табулярних; дальше жадав, щоби писарі залежали від громад, а не від старостів; дальше домагав ся рівномірного піднесеня промислу в цілім краю і рівномірного основаня низших шкіл промислових; дальше жалувал ся на то, що многі учителі й учительки (польскі) в руских громадах не знають по руски, одже шкодять школам; в кінці ганив надужитя при виборі посла в Косові.

Посол о. Січинський, звисний з своєї енергічності, домагав ся зверненя громадам давних надплат на будову доріг, що й прийнято; — дальше справедливого поділу запомогі голодової; — висиланя люстраторів (контрольорів) громадских рахунків на села; —

критикував остро лиху господарку грошеву виділу краевого; — вказував на покривджуване Русинів при виборах в Чорткові і др., в кінці дав добру відправу польским шляхтичам за їх напади на руску промову референта Романчука.

Посол Др. Савчак, котрого вибрав сойм на члена виділу, поставив внесене на деякі зміни закона в цілі дешевшого урядованя, особливо щоби справи обиди чести судило громадске началство; дальше о зміні судження переступлень дотично зарази на худобу; в кінці промовляв Др. С. о незаконнім переведеню вибору в Сокальщині.

Посол Антоневич, прогрішив ся трохи тим, що хотів політикувати на власну руку, але також доста потрудив ся. Він зажадав регуляції рік, щоби не забирали людем землю; — дальше помноження середних шкіл і учителів; при нараді над рахунками видатків на р. 1890 критикував він їх, вказуючи на непотрібні і на конечні видатки; дальше жадав п. А. в дечім иншого способу уживаня запомогі голодової; в кінці підніс тяжкі закиди проти вибору в Косові, де вийшов послом міністер Залеский.

Посол Окуневский ушмнув ся о підвишене нагород за підводи (форшпани) для войска з 2½ на 7 кр.; критикував остро надужитя, особливо жандармерії, при виборах в Косівскім; в кінці упоминав ся о віддалене нездатних урядників краевого виділу.

Посол Др. Король поставив запитане, про самовільне поступоване старости з Жовкви в справі розмеження границь межи громадою і двором в користь двору; дальше виступив остро проти субвенції для заведеня «Змартвихвстанців», що винародовляють рускі діти; в кінці спротивив ся неоправданому підвишеню субвенції ветеранів польских.

Посол Гурик поставив внесене дотично помочи голодової, що й прийнято; критикував ради повітові так звані «польскі бецирки», де польскі емігранти та збанкротовані шляхтичі шафують сумління і грошем людским і домагав ся о запомогу для щирої газети народної «Батьківщини».

Посол Герасимович критикував недостатки в галицких школах і поставив запитане, чому в рускій школі в Черниці запроваджено викладовий язык польський.

Посол о. Гаморак критикував ради повітові.

Посол Кулачковский виступав проти несправедливого вибору посла в Чорткові, де діялись великі надужитя зі сторони польских агітаторів.

Посол Рожанковський виеднав за-
могою на погорілців в Краснім, а

Посол о. Сірко на погорілців в Ожидові.

Посол господарь Барабаш в кінци
сказав польско-паньским послам терпке слово
правди про їх бридке поступоване супроти
Русинів.

Тільки посол о. Мандичевський і п.
Охримович неозвали ся іразу і не підписували
найважніших писем руского клябу. Ну, та
нема пшениці без куколю.

Оттак списали ми коротенько майже всі
діла галицьких послів руских; з котрих не-
одно коштувало послів много труду і довгих
бесід. Не стає нам місця на то, щоби повто-
рити всі ті гарні, щирі і переконуючі про-
мови руских послів; декотрі з них надруко-
вані в газеті «Батьківщині» і варто їх пе-
речитати, щоби спізнати нашу цілу велику
нужду та й то, як повинні заступати ся і
наші бук. послы мужицкі. Важніші внесеня
поодиноких галицьких послів руских надру-
куємо вам, шановні читателі, в слідуєчих
числах, щобиєте бачили, які важні справи
порували галицькі послы рускі, та щобиєте
ще ліпше пізнали, що наші дотеперішні бу-
ковинські послы не були правдивими заступ-
никами народними.

Вірний образ сумного стану нашого.

(Дальше.)

Обговорюючи тоті справи, годі мені не згадати
о наших громадських відносинах та о громадській
управі. Они також не дуже здорові.

Погляньте тільки кругом себе. Ледво три або
чотири громади на 74 нашого повіту управляют ся
яко-так, а про решту годі що инчого сказати, як то,
що они зовсім не управляют ся. На папери буде там
щось про тую управу, будут і рахунки — коби возь-
ний Михневич здоров, — і інвентарі, але на ділі ні-
чого нема і нічого не може бути.

Начальник громади, голова, чоло громади — не-
письменний, сліпе несвідуще себе і своїх обовязків
орудіє — в руках свого писаря тай врешті кожного
трохи тільки оборотнійшого чоловіка, — що-ж він
може зробити, коли він без писаря навіть обернути ся
не вміє? Добре, наколи тільки не пияця та хоть
трохи совістний чоловік, бо инакше і він і громада
его просто руйнуют ся, — він іде до криминалу, а
громада за него платит. Про наші ради громадські
шкода і згадувати, — они не маюť понятя о власти-
вим призначеню своїм, їм навіть не снят ся то, чим
їх наш закон громадський славить. Они, що разом із
зверхністю громадскою мали в організації державній
становити основну одиницю; що мали в організмі

державнім бути тим, чим живчик в організмі чоловіка,
— стались у нас, за-для браку всякої просвіти, слі-
пим орудієм в руках писарів, зійшли в ряди простих
екзекутних орґанів ділаючих на власну школу.

Правда і то, що висша управа наша, не числячи
ся з тими сумними обставинами, сама причинила ся
до того упадку наших громад, бо звалила на них не-
мічних, позбавлених всяких средств, цілий обем пору-
ченого ділання, поробила з них, не уміючих ні читати
ні писати, своїх рахмистрів та колектантів, і наказала
їм збирати та стягати свої податки, не даючи на се
діловодство тим громадским управам ні зломаного ше-
люга. Тож і наступило то, що наступити мусіло: по-
ручений обем ділання витиснув власний обем — і у-
права громадска, коли сповнила прикази ц. к. урядів,
про свої справи питомі уже й не згадувала, — ті
остали на опіці Божій або, ще гірше, на опіці людей
до того зовсім непокликаних, с. е. писарів. І тут то
у власнім крузі ділання громади для писарів поле ши-
рокої діяльності, бо тут не потребують они бояти ся
ніякої перепони, ніякої контролі. Чому то все так
стало ся, не хочу розсліджувати, але все такі підношу
то, що більша і переважна часть вини за ті анор-
мальні обставини громадські, за той розлад в наших
управах громадских, мусит упасти на другий наш ор-
ґан автономичний, котрий — після виразних приписів
і духа закона — мав нашим громадам вказувати до-
рогу доброї адміністрації, бо покликано его на то,
щоби над громадским діловодством пильно наглядати
і сам адміністрацією своєю взірцем ставав для під-
чинених ему безпосередно громадских властей. Та на
жаль сказати мушу, орґан той не то що не сповнив
великої і красної своєї мисії, але він єї навіть не
поняв....

Про справи санитарні, про справи місцевої поліції
огневої, про шкоди дикими звірами газдівствам нашим
рік-річно наношені, і про всілякі наші справи місце-
вого значіння — я уже й говорити не буде. Ви самі
добре знаєте, що всі они — понизше всякої кригики
— суть нашими хроничними болізними, чорними точ-
ками на зовсім не яснім тлі нашого суспільного життя.

Про рукоділництво, про ремісла, про наші про-
мисл, про торговлю — скажу хіба то, що они майже
зовсім не в наших руках а сли деякі суть, то ледви
дихають. Всі змагання, щоби їх двигнути, розбивають ся
по части о байдужність і о неміч нас самих, а по
части таки о індіферентизм властей правительствен-
них. Положене наших ремісників, рукоділників та
промисловців іменно тих із малих місточок і з сел —
то хіба ще гірше від положення наших селян, бо їм
нині не то податок, але і на хліб-сіль не стає, они
не живуть а, правду сказавши, в голоді і холоді кінця
свого дожидають.

Темним а може найтемнішим пунктом нашого
життя суть наші відносини правні. Вимір справедли-
вости і дорогий і довготривалий. Процеси руйнують
наших людей, бо і вимагають великих накладів, і тре-

Дописи „Буковини“.

вають по два і три літа, а нераз тягнут ся без кінця цілими роками.

Спадщини наші, хоть дуже дорогі, а просто без хісна реального, суть они за-для своєї чисто формальної структури жерелом безнастанних і безчисленних процесів. Бо що-ж тобі з того як виходиш декрет, оплатиш належитість спадкову, належитість нотаря або инчого делегата судового, і другі належитості; сполучені з смертю і унаслідовленем свого спадкодавця, если річи або ґрунту унаслідовленого не маєш в руках. Отогді доперва жде тебе процес тяжкий, коштовний і довготривалий, та ще до того в результаті вельми непевний. В кілько-ж то случаях за-для чисто формальних недотач процесових упадає ся, програєсь право сформалізоване декретом наслідним!

Мастками сирітськими управляє хто хоче, без всякої контролі. Сироти ідуть в поневірки, в найми, а опікуни споживають супокійно добро сирітське. Щасливим називаю того, хто доріс своїх літ і бодий частину свого маєтку відібрав від своїх опікунів без процесу.

Екзекуції всякого рода суть для селян наших безпощадні. Ще за ремісником закон вставляє ся, лишає єму навіть тільки, щоби він мав де голову склонити — закон екзекуційний вимітує его і родину его на улицю, хотий і він без хати, без куска землі, — як той коваль без молота, швець без піцла і копита, — для суспільного ґаздівства зовсім не придатний і хоть по неволи він мусит стати ся тягаром цілої суспільности, стративши підставу і средство своєї праці.

Про провизорії вже й не говорю. — они просто убивають матеріально наших селян і сироваджують їх на тую дорогу, де затрачує ся почуте правне, бо селянин наш не в силі зрозуміти того, що в провизорії можна і найслухнійше право своє програти, але бере рішене провизоріяльне за оречене наконецне, позбавляюче его права во віки. З досвіду знаю, що на яких кількадесять розправ провизоріяльних сего року переведених в повіті нашім, не більше кількох оплатило кошти своїми грішми — решта на оплачене коштів задовжило ся і то на лихварський процент.

А гляньте по дальше на ті розправи о оскорбці чести, — аж сум бере, дивитись! День робочий, час горячий, а перед судом стоят сотки людей із сторін по 3 і 4 милі по то, щоби довідати ся, що прозиватись і битись не вільно — та щоби конець-кінцем, змарнувавши день, із сусідою перепросити ся.

Інституція возньних судових і окремих належитостей за дорученя стала ся окремим жерелом доходів судових, котрими начальники судові поневоли, не маючи инчих фондів, покривають доконечні потреби администрації судової.

Суди наші засиані всілякого рода сиравами. Брак відповідних сил і мачошине трактоване всіх судів галицьких, а повітових в особенности через центральне правительство, дуже некористно впливає на правотарство нашого краю.

Такий то стан справ дотикаючих всіх нас загалом.

(Конець буде.)

ІЗ НОВИХ МАМАЇВЦІВ: (Посвященє церкви в Ревній. — Тверезе весіле в нових Мамаївцях.) В неділю 12. с. м. відбуло ся посвященє ново збудованої церкви в Ревній, котре предириняв сам Преосв. Митрополит Сільвестер.

Повитаний народом вже в нових Мамаївцях заїхав Преосвященний перед нову церкву, де Его ожидало 15 священників. По посвященю наступила служба божя на славянській і (не знати для кого? — Ред.) на волоскій мові. По богослуженю проповідував завідатель парохії Лужавської о. Бриндзан. Такої красної проповіді ми ще ніколи не чули. О. Бриндзан говорив чисто по руськи, по народному, що кождий его зрозумів одже й заґрів ся в душі. Коби то у нас таких правдивих народних проповідників більше було, то й яснійше би стало в наших головах а теплійше в серцях, і віра наша і народність наша стояли-б на сильнійших підвалинах! По богослуженю запросив парох Ревної, о. Єрофей Федорович, відзначений при сій нагоді титулом ексарха і червоним поясом, Преосвященного і гостей до свого дому. При столі виголошено много бесід, сам Преосв. держав їх кілька. Під вечір повернув Преосв. до Чернівців, а оставші гості забавлялись далше.

Минувшого місяця відбуло ся у нас тверезе весіле у Георгія Савчука. При шлюбі мав о. Єр. Федорович хорошу промову про тверезість, що захоптило многих піти в сліди молодой пари. На самім весілю держав хороші бесіди батько молодой пари п. уч. Савицький переплітаний хоральними співками, що дуже бавило гостей. Так обійшло ся ціле весіле в порядку, без ніякої суперечки; бо не було ніякого п'яного чоловіка. Як-би то у нас усе так було, то много гроша би ошадило ся; бо горілка дорога, без десяти шадер по 6 зл. не обійде ся, що значит більш пів сотки кипеної в болото, замість щоби єї обернути на нове господарство молодих. Крім того на тверезім весілю і багато менше заходу і труду. Тому кличу до Вас, панове ґазди, веселім ся по людски, по тверезому; бо нема нам чого унівати ся, ми й так п'яні від темноти та біди.

Один з гостей.

Дрібні вісти.

(Є. Е. Президент краю) занедужав на очі й виїхав з тої причини на якийсь час до Відня. Проводжають Є. Е. щирі желаня всіх, щоби Бог дозволив, чим скорше вернути зовсім здоровим; бо добро краю потребує его енерґічного правління.

(П'ятнадцяті роковини) свого заснованя обходять руських академиків «Союз» на другий Четвер, 11. л. Грудня о 8½ год. товаришким вечерком в сали готелю „Russie“, на котре повинні Русини зібратися численно.

(Ляцка ненависть) до всего, що руське, особливо до руської мови виявила ся в цілій своїй оскелости на

25. засіданню галицького (одже не польського) сойму. Посол Романчук прочитав польський реферат а на заміти став відповідати по руски. Ледви почули польські загорілі руске слово, пірвались зараз говорити й один по другім зажадали, щоби руский посол говорив конче по польски. Посол Романчук зажадав, щоби ему вказали такий припис. Мов здичіла орда загоріла польско-панська кліла, щоби посол Романчук зліз з трибуни і щоби говорив з давки, аби не дай Боже, не обезчестив потребу (збудовану і за руский гріш) руским словом. Коли не найдено ніякого припису на то, що референт мусит говорити по польски завізвали можні шляхтичі польські, щоби маршалок присилював посла-Русина говорити по польски, що й стало ся. Посол Романчук став тоді говорити по польски, застеріг собі однак, що внесе против такого насильства відповідне внесене. І виїс на слідуючім засіданню, щоби референт-Русин міг говорити по руски, як то вже бувало; але ненависть лаячка не хотіла над тим зараз радити, одже справу сю відрочено. Ненависть свою покривають тепер польські газети тим, що посол др. Король роздражив Поляків тим, що спротивив ся підвищенню запомогі для тих Поляків, котрі в році 1831. воювали проти Росії. Гарна се річ спирати тих, що бились за волю свого народа, але й то не гріх поспитати ся, на що підвищають запомогу для тих, котрих число через смерть зменшаєсь, таке спротивлене тим більше управнене, коли знажит ся, що «польська господарка» особливо в галицькім краєвім виділі уділяє запомогі ріжним такої запомогі негідним людям, котрі за руский гріш, що також з'їдають, суть завзятими ворогами Русинів. Аж смішно виглядає така вимівка лаячкої ненависти проти руского слова, смішне також обурене черновецької «Газети Польської», котра чванит ся тим, що вона газета демократична, що борєсь «за naszą i waszą wolność», котра то газета в посліднім числі своїм з тої причини росписалась, що «знов зачинають грішити Русини браком такту політичного, браком вирозумілості і сказавши по-просту—(справді по-просту — Ред.) недозрілостію політичною своїх проводирів, нівечат тільки то, що жичливі елементи (не знати котрі?) учинили (?) доси, але тамують навіть всякі заміри (?) і добру волю (?) пожаданого залагодження справи «польско-рускої».

(Бідні школярки рускі) в Чернівцях діждут ся на кінець сого року також помочи зі сторони своїх. Ото старанем в.п. о. Каратницького, катихита при тутешніх школах народних устроїла міщанська Читальня два муз.-декл. вечерки з танцями на теплу одіж для бідної молодіжки рускої, що принесло кількадесят зр. чистого доходу. Гр. кат. брацтво церковне призначило з своєї сторони, як зачуваємо, 50 зр., а третій вечерок, який приготував щирий опікун, якого прецінь раз найшли бідні діти рускі в о. Каратницькім, побільшити може, особливо при ще численнійшій участі ч. міщан і черновецької інтелігенції рускої, придбаний гріш. При сій нагоді звертаємось до всіх Русинів, особливо до тих, що на польську «Гвіздку», німецькі «Vegein» і т. д. жертвують, щоби попри похвали гідній доброчинності для інших, не забували на обов'язок, спирати бідних дітей руских, та зібрали й надіслали дещо грішми чи в одіж на руки о. Володимира Каратницького, катихита в Чернівцях, руска уліця.

(Під покривкою) філії «общ. Лачковского» задумують черновецькі Панрусси отворити гніздо об'єднаних агітацій.

(Фонографичні ляльки), се найновіша штука яку придумав славний електро-техник Едізен. Є то ляльки з такою машинкою, що повторає то, що ся в ню вмовило, одже є се такі ляльки, що говорят.

(Катихитом православної школи) в Чернівцях іменованою без конкурсу о. др. Орест Полескул, одже знов Волох, що не вміє по руски. Як і з сего іменованія знов видно, остає прав. школа черновецька й на далі, та й чим раз то більше, румунизаторською фабрикою. Не вписуйте-ж до неї рускі діти!

(Ческий патріотизм). Совітник будовничий Главка, дарував недавно тому двіста тисяч на чеську академію наук. А коли сими днями прозволів міністер просіти на засноване сеї академії, то Главка подарував на се заведене прехорошу палату, котру власне буде. — А у нас? Ну, скажут, у нас нема таких богатирів. Правда; але у нас нема й таких патріотів, що би дали ч. «Народной Дім» хоть 200 левів, а вжеж на самій Буковині є такі Русини, що могли-б з своїх десятків тисячів витягнути хоть дві сотні. Та шкода про се писати!

(Не вдалось). Один учитель в рускій громаді сочавського повіту хотів підійбиги своєму інспекторови повітовому тим, що на візитації рад був похвалити ся румунизаторською наукою, котру уділяв руским дітем проти припису на желані місцевого священика. Але інспектор не хотів вислухати румунизаторської продукції учителя, (і то Русина з роду!) а наказав дальші проби румунизаторск в рускій школі. Записуєм сей відрадний факт для інспекторів і учителів.

(Головний здір „Рускої Ради“), бук. політичного товариства в Чернівцях відбуде ся, що сям пригадуємо, на другий четвер о 3. год. пополудни в «Домі Народу м.»

(«Поспішний потяг») ставати має від тепер і на стації в Неполоківцях на 1 мінуту.

(Мішаний хор) руского драм. товариства в Чернівцях робит замітні поступи, за те театральні представлення спят.

(Вибори громадські в Сереті) роз'ярили виборців так, що для удержання супкою вислано тудя компанію войска. Повід дало поступоване комісії, котра завершила 150 неписьменних виборців від голосованя. Є. Е. президент краю наказав, щоби неписьменних виборців припустити до голосованя картками, а щоби виборці знали, хто на їх картках написаний, то має комісія кождому прочитувати імена написані на картці і питати ся, чи они дійсно на написаних голосуют. Такий спосіб повинні би і наші селяне у себе запровадити.

(Галицький сойм) уділив слідуючі запомогі: рускому театрови 6000 зл., на бурси 1200 зр., на ремісничє товариство «Зорю» 100 зр., на газету «Посланика» 200 зр., а на тов. дяків в Станиславові 100 зр.; от і все! за те на польщене руских дітей Змартвихвстанцям аж 4500 зр. Справедливо сказав прото посол др. Король послан-Полякам: «Даете нам то, чого ми не хочемо і що нам на шкоду виходит, а не хотете нам дати того, що нам і народови нашому потрібне і пожиточне.»

(Нова язва). З під Язлівця лихут до «Діла»: Наша околиця навіщена новою бідю. Минувшого року потерпіли тутешні селяне величезні шкоди від мишей а тепер нищать засіви «борозняки» (черви маєв, хруща), що появили ся, особливо по низинах в безчисленних скількостях за-для теплої і вогкої осени. Борозняки підгризають корінці засіяної озимини, а з того повстають ліпші більші, як минувшої осени від мишей. Селяне примушені підсівати ті місця купуванім зерном, бо не мають ні дрібки власного зерна за-для неурожаю. За бороною виволочують ся білі черваки в такій скількості, що поле виглядає, мов-би засіяне кукурузою. Селяне вижадают нетерпеливо морозів, котрі вигубилиби черваків і тим способом спасли від сеї страшної язви.

(Замкненє парискої вистави). 6. листопада. Ста-

тистичні дати, подані поліцією і управою вистави вказують, що виставу оглядало 4 мільйони Французів з провінції, а если прийме ся, що кождий з них потребував на свій побут в Парижі 100 франків, то всі они лишили в Парижі 500 міль. франків. З заграниччя було 1,500.000 людей на виставі, а числячи по 500 франків на особу, то видали 750 мільйонів в Парижі. Они розділялись так: Англійців 380.000, Бельгійців 225.000, Німців 160.000, Американців північних 90.000, полудневих 25.000, Африканців (найбільше з Альжиру) 12.000, Гішпанців 56.000, Швайцарів 52.000, Італійців 38.000, Австрійців 32.000, Росіян 7000, з півострова балканського 5.000, мешканців Азії 8250, Австралії 3000 і т. д. Найбільш готелі парискі приміщували у себе по 75 до 80.000 людей. Вступ на вежу Айфля приніс 6,500.000 франків; товариства омнібусочі заробили майже 54 мільйонів. Реставрації парискі заробили много грошей н. пр. п. Діва в своїх трьох реставраціях за цілий час вистави півтора мільйона франків; п. Бребант на вежі Айфля денно по 2.000 франків, а навіть малі крамниці мали по 300 франків деколи чистого зарібку денного.

(Коні по 50 кр.) продають ся, — як пишуть до «Дѣла» — в Галичині; бо нема паші. Та не тільки коні але й всяка худоба і у нас по нічому, а мясо прото все таки дороге, як було, і ніхто, а ніхто не обізває ся нігде про таке подвійне визискування людей зі сторони різників.

(Хороби жолудкові), — знає голодного часу, — панують в різних сторонах.

(Бразилійський цісар), що то его недавно прогнали з Америки, осів з родиною в містечку Орт коло Відня, як пишуть газети, — на сталий побут.

(Товариство „Академічне Братство у Львові“) числило в день зборів 73 дійстих членів. Рух науковий розвивав ся в товаристві в році минулому досить користно. Члени кружка научного виготовляли розправи і читали їх на зібраннях кружка, почім слідували дискусії. Таких праць читано в протягу року 9. Бібліотека числила 1524 томів, збільшилась сего року о 110 томів. Рух в бібліотеці був досить значний, бо визичено 770 томів. В читальни товариства поміщені в 2 комнатах находять ся 10 руских, 6 російських, 10 польських, 2 чеські і 3 німецькі часописи. Для розривки занимали ся члени товариства грою в шахи або варпаби. Також завязав ся був хор співаків, продукував ся з добрим успіхом на вечерниках устроюваних товариством «Руска Бесіда» у Львові. Маєток товариства виносил з кінцем 1888/89 року 1059 зр. 84 кр. По уділенню уступаючому виділово повного вогум довір'я, вибрали загальні збори новий виділ і ухвалили: 1) Виділ має віднести ся з прошенем до сенату академічного, щоб на рускі письма від виділу товариства відповідав по руски. 2) Виділ має дати ініціативу до скликання збору академіків-Русинів в тій цілі, щоб постаратись у сенату, аби канцелярія університетська мала і рускі друки. 3) Має видатись Антольоґя зложена з творів писателів і народних пісень (без нот до пісень). 4) Виділ має устроїти вечерниці в пам'ять Ю. Федьковича.

(Карпатська крамниця) в Яблоніві існує доперва другий рік а вже отворила до тепер 8 філій, а з днем 1. Грудня отворяє свою 9. філію в Хоросткові, повіту гусятинського. В тій цілі нанято вже там обширний льокаль в ратуші і переробляє ся на sklep. Втім sklepі будут держати ся товари колоніальні, також сіль, нафта, шкіра, виробы гончарські, дерев'яні і ткацкі (гуцульські) і залізо всякого рода. Буде то перший sklep руский на Поділю, де буде можна дістати всего, чого наш селянин потребує, а до того по дуже уменшеній ціні. Всі

дооколичні крамарі будут могли тож побирати товари до своїх крамниць по цінах гуртових, а крім того буде закладатись по селах і доокрестних містечках подібні крамниці для вигоди селян. Цілею товариства не єсть збогачуватись працею селян, але помогати і старати ся вирвати їх з рук обманщиків, котрі користаючи з легковірности нашого селянина немилосердно его ошукували і забирали его працю майже за дармо.

(Про осмішене рускої мови в наших церквах) пише нам один селянин ось що: Тогід якось в маю. був я в Чернівцях у моїх дітей, що там до шкіл ходять. А коли я попри церкву катедральну переходжу, виджу там повози перед церквою. «Се певне мусит бути якесь панське весіле,» подумав я собі і увійшов до церкви. Тут видів я багатого всякого і всілякого, і як раз нагадав я собі давнішні часи, як то я ще був школярем і все на слюби дивити ся бігав. Все було тепер в церкві, як і тогди; ті самі стіни і св. ікони, ті самі пристоли і ті самі страви; все то саме, як колись за покойного метрополита Гакмана було, а навіть здавало ся мені, що і ті самі люди. Але не так саме було все для уха, як для ока. Давно при вінчаню говорили пан-отець до Волоха по волоски, а до Русина по руски, так як учений та священій голові пристойт, а тепер пан-отець при вінчаню комедії виправдає. Кілько ще собі пригаду, говорив сего разу пан-отець, що вінчав от як: «Ци хочите Ви цес пані, котре бирите собі за жінку? А знаєте Ви, як Ваши тати Ваши мами любили? Памітайте, аби Ви Ваши жінки так любили і шанували, як Ваше тати ваші мами любили і шанували. Розумієте? Ферштеген зі?» Таков бесідов всі гості — видко було з їх лиця — мало що не пукли, одні із сміху, котрий — понеже в святині — в собі душили, а другі знов з гніву, бо їх ухо чуло ся таков бесідов ображеним. Як кажуть, то сей отець при кождім вінчаню руских людей в подібний спосіб по руски говорив. Коли таке в Чернівцях уходить, де і Преосвященний і світла консисторія дома, і де тільки ображаваних є Русинів, то чи можна дивувати ся коли інші Румунизатори мужикам говорять, що «Христос виїхав тай стала рикати!» Розсудіть сами, здорові, тай то, чи се не ображає не тільки Русинів, але й святу віру і свиту церкву?»

(До практичного испиту) учительського в Чернівцях стануло сего терміну 9 учительок а 17 учителів. 3 руским викладовим язиком кваліфіковані 3 учительці: Дуб Александра (з відзначенем), Дуб Ольга і Прункул, а 6 учителів: Жибачинський, Куйбада, Кунчанко, Носієвич, Патапівич і Стришка. Один Русин, один Німець, 3 жидівці і 3 Волохи репробовані. В склад нової комісії входять, крім всіх дотеперішних членів ще й проф. Билинкевич і інсп. Жинковський

Ціни збіжа.

В Понеділок, дня 2. лют. Декембра платили в Чернівцях за 100 кілограмів:

пшениці	8 зол. 75 кр. —	9 зол. 10 кр.
жита	6 " 80 " —	7 " 10 "
ячменю	6 " 10 " —	7 " 50 "
вівса	6 " 50 " —	7 " — "
кукурузи	4 " 75 " —	5 " 25 "

Для науки і забави.

С Л И М А К.

(Оповідане, з польського переложила Малина).

II.

Минуло років з десять. При головній улиці Бориславській от лиш що отворив ся новий шинок. Він

стояв на розі двох вулиць, на дуже добрім місці і хоч майже о локоть низше від вулиці, так, що до дверей треба було східками злазити в долину, то робітники в день і в ночі наповняли обширну, брудну і вогку корчму; співи, крики і сварки не вмовкали там ніколи і глухим клекотом виходили на Борислав через отворені вікна. Над входом до шинку була прибіта чорна таблиця, на котрій стояло виписано червоними буквами: „Пиво і горілка Вишинк Юдки Мавльтроммера.“ В шинку, помежи п'яними робітниками увихався, наче пискор, згроблений, хоть і не дуже мізерний жидок Був се Юдка.

За шинквасом сиділа бридка, але багато убрана жидівка, часто з одним, або двома дітми на руках; була се жінка Юдки.

Вечер — Глумом висипалися робітники з фабрик і розійшлися кождий в свою сторону; найбільша часть по шинках. У Юдки певно мов в улію піл. Але що то за сумний, нужденний чоловік протискаєся через товлу до шинку? Лице его бліде і зболіле свідчить о перебутій хворобі. В руках держит аж дві палиці, котрими підпираєсь, і безвладно волочит за собою хорі, вихуділі ноги. От з тяжкою бідою дотигнув ся до шинку, сгав і оглядає ся.

«Чого вам треба?» спитала жидівка.

«Юдки.»

«Юдки? А на що вам Юдки? Хотите горілки, той я вам дам. На борг, то і Юдка не дасть.»

«Ні, не хочу горілки; а хотів би з Юдкою поговорити.»

«Поговорити?» протягло спитала жидівка і з погордою змріяла очима обдертого бідолашу. «Що ви маєте ему поговорити? Поговоріть мені, то я ему скажу.»

«Ні, я хочу таки з ним самим.» Але от і він!

І обдертий бідолаха звернув ся до Юдки, котрий лиш що прихав ся до шинку з шклянками і келішками в обох руках.

«Сей чоловік хоче з тобов говорити,» сказала жидівка до Юдки. Юдка обернувся і через хвилю дивився на обдертого бідолашу, але такі не міг его пізнати.

«Ви хотіли зо мною говорити? Ну кажіть, що хочете?»

«Або ж ви мене не пізнаєте, Юдко?»

«Ні! не можу якось,» сказав Юдка, видивившись ще раз на него.

«Правда, не сьогодні то діяло ся як-то ми оба, ще молоді, вандрували до Борислава не памятаєте?»

«А — Слимак! О, то у мене пам'ять! Як-же не памятаю!... Ну що чувати, Слимаку?»

«Зде чувати, Юдко. Біда коло мене.»

«Коло мене добре, Богу дякувати» — відповів Юдка.

«Виджу, виджу,» сказав Слимак похивуючи сумно головою.

«Знаєте що, Слимаку, я тепер не маю часу з вами говорити. От сідайте собі ту на лавку, так... Малке, дай доброї горілки і закуску, чуеть? А потому, як буде вільніше, то поговорим собі. Добре?»

«Та добре,» сказав Слимак і сів в куті коло шинквасу.

Пізно по опівночі, коли в корчмі о тільки зменшило ся людей, що Юдка міг мати троха вільнішого часу, збудив Сликака, котрий через той час посеред гамору і задухи заснув був на лаві.

«Ну, Сликаку, розкажуй, що там у тебе чувати?»

«Самі видите» — сказав неохочо Сликак. «От, чого я доробив ся за десять років. Жінка розпилася і умерла, промарнувавши все, що було; мене самого кинуло в хворобу, і ноги відняло. Що тепер почати? До столярської роботи не приймають, там треба стояти, бігати, двигати, а я не можу; до ями також ні. Що робити? Руки здорові, а прийде ся живцем пропасти.»

«А видиш, Сликаку, чи я тобі не казав, що Бога не треба учити, як вн чоловіка укарати має. У Бога на все є спосіб.»

«Ой, виджу вже, виджу!» — зітхнув Сликак. «Кілько перетерпів я через ті літа... Боже мій!... Подивись, вже й поспів!»

«Ну а що тепер буде?»

«Або я знаю, що буде. Я прийшов до вас, Юдко. Знаєте, тогди казалисьте: прийди. Поки міг заробляти, гадав я: зароблю! А тепер ані руш. І то видите, не так то ще, аби зовсім не можна: руки здорові і все, лиш ноги, біда!»

«І що-ж я вам на ноги пораджу?»

«Е вже мені на ноги ніхто не порадить, хіба ризкаль та лоната» — сказав з жалісним усміхом Сликак. Але може би ви винайшли для мене яку роботу?»

«Роботу? Гм!» сказав Юдка шкрібаючись у голову. «Для тебе роботу? То тяжко, небоже Сликаку. Але що робити, обіцав чоловік, то й треба щось помірковувати.»

«Ну, знаєш Сликаку, лягай ту на лаву... Малке, дай му брудну плахту під голову! Переночуй, а завтра побачимо...»

Се сказавши пішов Юдко спати а Сликак, зітхнувши і помолившись Богу, звинув брудну плахту, котру жидівка дала, під голову і також заснув.

На другий день рано Юдка довго нараджувався з своєю Малкою, бігав десь до сусідів а в решті коло полудня закликав Сликака до свої спальної, закиданої перинами і майже зовсім темної.

«Знаєш що, Сликаку, є для тебе робота.»

«Яка?»

«Легка робота столярська. А маєш ти які знаряди?»

«Є там щось: кілька геблів, свердел, сокира...»

«Добре. Свердел можеш продати, свердла не треба. Треба лиш гебля, сокири і пилки?»

«А що-ж то за робота така з геблем, сокирою і пилкою?»

«Легка робота, Сликаку. Будеш стругати ручки до корбів і млинків, листви, кілки, знаєш — самі дрібязки. Навіть варстату не треба, можна на лавці, будеш собі сидіти і свою роботу робити.»

«А по чому? Що мете платити?»

»Платити, Слимаку? За що ту платити?... Слухай, що я тобі скажу. Хатз не маєш, правда?»

»Таже нема.»

»То я тобі дам хату, от тут на подвір'ю. Тихо ти буде, спокійно, лиш сиди, та роби...» Чуєш?... Істи також дістанеш, «Но — а шмате маєш?»

»Є там щось.»

»То добре. Як буде треба, то і у мене знайде ся. Плахту дам ти на постіль, тай що суботи два келішки горілки... Пристаєш, Слимаку?»

»Та що-ж маю робити, най і так буде» — сказав неохочо Слимак і похилив сумно голову, як-би похилив її в тяжке ярмо, з котрого вже її ніяка сила не видобуде.

Конець! буде.)

Від Видавництва.

Ще два числа й закінчит ся V. річник

„БУКОВИНИ“,

а многі П. Т. Читателі наші не заплатили на сей рік ще нічого, відзиваємось прото до їх сумління.

ВЖЕ ВЫЙШОВЪ

Бук. Православный

КАЛЕНДАРЬ

на звычайный рокъ 1890.

выданемъ

„РУССКОЙ БЕСѢДЫ“

въ Черновцахъ.

Цѣна 50 кр.

Замовленя адресувати до літ. тов. „Руска Бесѣда“ (Улиця Петровича. ч. 4.) Хто бере календаръ на розпродажъ дістане, відъ кожного проданого календаря 5 кр. рабату.

СКЛАД ФАБРИЧНИЙ МАШИН І ЗНАРЯДІВ РІЛЬНИЧИХ ЛЮДВИКА МІНЦЕРА В ДРОГОБИЧИ (Галичина)

порукає

I., Нову січкарю бубневу сістему ангельского „SB“ з 4 ножами, перевишає вона всі до-теперішні вироби слідуєчими поліпшеннями: 1) отвір 8“ широкий з вкладково сталевую; 2) валки після сістему ангельского; 3) ножі ангельські, оси точені, ремені дуже моцні, 4) ливна одлична і тревала, рух машини дуже легкий. Вага 130 кіло. Ціна враз з доставою залізницею — зр. 45. — „SB“ з 3 ножами — зр. 43.

Січкаря бубнева „ТН“ з 3 ножами. Вага 115 кіло. Ціна з доставою зр. 34.

Січкаря бубнева „ТН“ з 4 ножами, важит 120 кіло. Ціна з доставою — зр. 36.

Січкаря „СХ“ з 2 ножами прост. Вага 100 кіло. Ціна з доставою — зр. 31.

II., Пара ножів з срібно-стали до січкарі „СХ“ зр. 3; 3 ножі криві до січкарі бубневої „ТН“ з Праги-Бубна — зол. 3; ножі до інших січкарів за надісланем старих ножів або ви-кроїв з паперу. Части складові до всіляких січкарів за надісланем старих ломів по цінах сталих.

III. Шруби із стали до витискання олію ланного 8 центм. проміру, 107 цм. довгі з плоскими гвинтами, з кружком, що товче матеркою двораменною керуючою і 14 шрубами. Вага 160 кілогр. Ціна з доставою — зр. 85. — Вадро дубове до витискання олію з догами на 10 цм. грубими, з міцною оковою і принадлежностями — зр. 35. Ціла окова до рунтовани з бальків дубових — за осібним обчисленем. (На желане шкідці рунтовань).

IV. Різакі до простих скриньок з ангельської срібно-стали.

Довгість самого вістря	58	60	65	70	75	80	центиметрів
ціна	1-80	2	2-20	2-40	2-60	2-80	зр.

V. Пили з ангельської срібно-стали з простими і подвійними зубцями, з ручками або ухами:

Пила для трачки	4 1/2'	4 3/4'	5'	Пила черевата	4 1/4'	4 1/2'	4 3/4'	стіл
подовговата	4-50	5	5-50	поперечна	4	4-50	5	зр.
Пила теслярська	4'	4 1/4'	4 1/2'	стіл				
каблук. або проста	2-80	3-20	3-50	зр.				

Ціни розумієсь що тільки за готівку, а винятково при машинах I. і III. також на винят.

Довіріє здобує косами ангельськими знаку «косар» дають нам поруку, що й на сім поли знарядів господарських найдемо купців.

«Буковина» виходить
що другого Четверга.

ПРЕНУМЕРАТА

платна в Чернівцях
вносит:

на цілий рік 3 зол. — кр.
" пів року 1 " 50 "
" третину " 1 " — "

Поодинокі числа по 15 кр.
в книгарни Пардінського в
Чернівцях, ринок ч. 10.

БУКОВИНА.

Часопись політична і наукова
для народу руского.

РЕДАКЦІЯ і АДМІНІ-
СТРАЦІЯ «Буковини» на-
ходиться в Чернівцях (ули-
ця Петровича, ч. 4.), куда
всі дописи адресувати на-
лежит.

ОПОВІЩЕННЯ і ПРИЛОГИ
обчислюють ся як найде-
шевше.

О недалеких виборах до бук. сойму.

Десять літ минуло, від коли граф Тафе з довірія корони став кермувати долею австрійських країв під окликом: рівноуправлення австрійських народів. Много, дуже много змінилося за тих десять літ у внутрішніх відносинах Австрії; майже всім народам австрійським пощастилось менше або більше дійти до уживання запоручених їм законами прав; одні тільки Русини осталися по заду, одних тільки Русинів граф Тафе мов не добачає, одних тільки Русинів доля політична не поліпшилася, а навіть погіршилася, особливо у нас на Буковині; бо коли передше панувала у нас німота, то за графа Тафе розвинулася о много небезпечнійша румунізація; бо коли за давнійшого правительства засідали яко представителі буковинські прихильніші нам мужі, ба навіть рускі послы, то при виборах за ери рівноуправлення вийшли послы до бук. сойму і ради державної і з руских повітів не то що чужі, але навіть неприхильні Русинам люди, а на всіх а всіх впливових становищах станули такі самі особи. Не винемо ми за се єдино або головню правительство державне, а передовсім тогдашніх тутешніх дорадчиків его, особливож сумної пам'яті тогдашню голову бук. ряду. Таке несправедливе протегуване одної народности, а властиво одної горстки людей, вийшло на шкоду не тільки бук. Русинам, але й цілому краю. Ну, Богу дякувати, небавом кінчить ся шкідливе для краю пануване сеї горстки, а на другий рік має рішитись доля Буковини на дальших шість літ, чи має й на далі бути, як бувало, чи має воно змінити ся на ліпше. Рішене сеї переважної справи зависит від многих чинників і то переважно від таких, котрі певно уважають дотеперішній стан сеї справи за неприродний і інтересам краю

шкідливий, котрий одже потребує конечно зміни на природний і ліпший.

Першим чинником, від котрого на Буковині головню зависит переведене виборів, є правительство. Від его волі зависит, особливо в громадській клясі виборчій вибір сего або того кандидата. Теперішнє правительство краю, особливо-ж его голова, каже надіятись, що будучий сойм буде напrawdę вірним представительством краю, одже що до него увійдуть з руских повітів рускі послы. Сю надію плекають Русини буковинські тим більше, що правительство без сумніву може числити на певно, що рускі послы вибрані з довірія буковинських Русинів, котрі з цілої душі щиро годят ся на правительственну програму рівноуправлення австрійських народів, підпирати мут кожде змагане правительства до осушення сеї природної і для добра Австрії конечної ціли. Дбаючи про правні і конечні справи рускі, старали-б ся рускі послы завжди щиро і о загальне добро краю. Щож може протостояти на заваді справедливому і для Русинів переведенню будучих виборів? Хиба одна неохота до Русинів або личні взгляди для історичних чужих кандидатів в руских повітах. Сеї неохоти не міг би ніхто оправдати вже на підставі основних законів і головної засади теперішнього правительства, а зі взгляду на се і на добро краю не повинні входити в рахубу і ніякі, впрочім зовсім неоправдані, личні взгляди. Тому мають буковинські Русини певну надію, що правительство при недалеких виборах не стане на перепоні виборови послів-Русинів, а противно підопре его своїм у нас ще рішаючим впливом.

Другий чинник, що в справі виборів входить в рахубу, то бук. Русини самі. Святим обовязком а й моральним і матеріальним інтересом кожного Русина є взяти ся за справу

виборів як найскорше і як найревнійше. Перший крок зроблений вже порушенням сеї справи на головнім зборі членів бук. політичного товариства «Руска Рада». Обов'язком нового виділу є увійти в дотичні зносини з випробованими патріотами на провінції і з самим народом і з ними разом починити відповідні кроки у правительстві, даліше зав'язати в свій час комітет виборчий, згодитись на найдостойніших кандидатів і предложити їх виборцям, а устроєнем виборчих нарад на відповідних місцях познакомити кандидатів з народом, подбати ревно за успішне переведення прав виборів а в кінці і самих виборів. Ся робота повинна розпочатись чим скорше, коли має мати пожаданий skutok, а кожний, хто забираєсь до неї, повинен вже відразу зречись всяких личних чи яких інших взглядів, а мати перед очима тільки народне і краєве добро.

Третім чинником в справі виборів є на конець прочі не-руські жителі нашого краю. Їх можемо на сміло в імени всіх бук. Русинів завірити о нашім щире-сусідськім успособленю для них. Готові відперти кожний замах на наші національні права, готові Русини й підперти кожде змагане до піднесення добра краю і всіх его жителів. Надіємось протого, що кожний, хто бажає добра краю, піде разом з нами, підпре в руских повітах руских кандидатів, так само, як Русини готові, як се уже доказали, підперти їх кандидатів там, де по справедливості се їм належит ся. Русини протестують і застерігають ся з гори проти всяких комітетів, що без Русинів хотят радити і над Русинами, та й проти накидування Русинам кандидатів Русинами не-прошених, одже Русинам немилих або навіть ворожих. Противно, Русини надіют ся, що хто желеє заложити який загальний комітет виборчий, зверне ся до признаного бук. Русинами їх представителя політ. товариства «Руска Рада» в Чернівцях о виделеговане представителів руских.

Сими короткими виводами зазначили ми погляд бук. Русинів на справу недалеких виборів, як він виявив ся і на послідних зборах «Рускої Ради», і желемо в імени справедливості та добра краю і держави, щоби покликані до того сфери застановились над его управненем.

Вірний образ сумного стану нашого.

(Конець)

Справи наші чисто рускі — знаєте самі — остали дуже позаду. У всіх тих справах ми лишені всякої майже підпори публичної. Ми справи ті мусимо дви-

гати самі власними силами та приватними нашими і так скудними средствами. А вже нам Русинам нічого не нанесло такої великої шкоди, як установлене языка польского (на Буковині німецкого — Ред.) языком урядовим, бо язык наш, як в ц. к. правительственных властях так і в судах а навіть в автономичних став уполісджений. Братний язык польский (у нас німецкий та румунский — Ред.) з некористію нашого руского языка розповсюднив ся по всіх дикастеріях. Така постанова нанесла нам більше лиха, аїж автори закона самі допускали. бо до нині факт внесення письм. руского почитує ся за рід геройства, а що ще важнійше що наслідком тої постанови люди, такі самі наші чи там для кар'єри, чи для любого спокою, чи може для того, щоби о них яко Русинах ніхто і не згадував, відщурали ся свого рідного слова, прогнали его з своїх хат і родин, а той нелюдяний свій поступок супротив своєї стріхи рускої. гнізда рідного, руского народу свого — покривають тим, що у них язык урядовий урядом приказаний.

Наші народні інституції для просвіти народної дуже пожиточні і яко такі людьми доброї волі признані, не удостоюють ся від властей краєвих такої помочи матеріальної і підмоги моральної, на яку за діяльність свою заслужують.

Я однак по-при то все з вдоволенем констатую факт, що на тім поли настав зворот ко лучшому, що нині минають уже тоті часи для руского народу тяжкі, — нині, славити Бога, тверезо-глядяча часть суспільности польської (між нашими бук. сусідами Румунами та й др. такої партії ще нема — Ред.) прийшла до того пересвідчення, що ми Русини нічого инчого не бажаємо, як тільки добра нашого рідного краю поступу просвітнього та розвою економічного, і що змагання наші — честні і праведні. Для того маємо непохитву надію, що для рускої народности часи безвзглядної негачії належат уже до історії, безповоротно минули, а число тих, що полегоджене нашої справи в нашу користь уважають за перше діло щирого патріотизму, з кожною хвилиною буде збільшатися. Більше холодної крові, більше довіря взаїмного, більше отвертості і щирості, а, думаю, справа та дотепер болюча і пекуча, стане ся каменем угольним нашого поступу.

Тож серед тих обставин мушу звернути ся до Вас всіх, жителів сего краю з окликом з глубини серця мого пливучим: Братя! Гляньмо кругом себе: Нарід непросвічений живе майже з дня на день, не нидіє вже, а дичіє! — Люде наші мрут без всякої опіки, не то лікарської, але і людської. — Земля наша починає переходити в чужі руки. — Майно наше іде рік-річно з димом і водою: міста, містечка і села наші горять, а води заливають наш край. — Худоба наша зводит ся на ніщо. — Хліба в нас не стає, — а ми, діти одної родини славянської, премо ся о річи, котрі Бог, природа і закони держави нашої давно вже рішили. — Тож не дивуйте ся, если мені серед

тих обставин в сій хвили приходять на гадку отсі сумні слова нашого Шевченка:

І день іде, і ніч іде —

І голову схопивши в руки,

Дивуєш ся, чому не йде

Апостол правди і науки!

Тож я, котрого Ви покликали на свого заступника, зову Вас всіх до праці щирої, безупинної, до труду около двигнення нашого народу з его нужди матеріальної і моральної. Ми всі, без огляду на становища завантажені нами, подаймо собі руки і до тої одної ціли великої стремім всіми силами. Провідною гадкою на тій дорозі най нам буде взаїмна любов, взаїмне пошановане і взаїмне для прав обох народностей краю нашого вирозумінє і терпимість, а основою: одноцільність і спільність інтересів цілого родимого нашого краю. Я глибоко пересвідчений, що тою дорогою поступаючи, здобудемо для нашого краю тревалу підставу бити і для обох народностей его серед народів австро-угорської корони становище нагуюче а серед родини славянської загальне поважанє, честь і славу.

Дотикаючи ся всіх тих болізей, всіх ран нашого суспільного, краевого, повітового і громадского життя-буття, я нарочно здержав ся від указування средств, котрі би по моїй гадці були найвідповіднішими на їх вигоєне, нарочно не вказую тих доріг, котрі би по моїй думці найскорше могли довести до поправи наших сумних обставин, бо я хочу від Вас самих о них дізнати ся, хочу у всіх справах почути Ваш голос і Вашу раду, і завіряю Вас, що гадки Ваші і ради подиктовані щирим патріотизмом і маючи на цілі усунєне зла, найдут в мені невтомимого борця і щирого заступника.

Одну тільки раду присвятити мушу при сій нагоді всій нашій інтелігенції, — раду, когду мені моя совість і щира та тверда воля служення моїй вітчизні диктує. Ото поставмо собі нашого любимого Цісаря світочем і провідником на тій тяжкій дорозі і золоті слова его: „Drücken Sie die Leute nicht! — Не гнобїт людей!“ висказані при одній нагоді, виписані золотими буквами по-при девізі: Viribus unitis і по при всіх наших окликах народних на наших народних прапорах. Піднесім ті слова до головної засади всеї нашої діяльности на полі суспільнім, а ще більше на полі нашого приватного життя, бо тою засадою здобудемо собі загальне поважанє у всіх а у наших непросвіщених селян і мало-міщан щирю любов і правдиве довірїє. Відзиваю ся одже до Васъ всіх, людей доброї волї, без огляду на народність Вашу, на Ваше пересвідченє, на Ваше суспільне становище, молю Вас і благаю: услухайте голосу мого! Ви адвокати, нотарі, лікарі, священники, учителі, властители більших посілостей, промисловці і всі, що тільки в краю нашім займаєте яке небудь становище висунєне понад люд — прийміт тоті сердечні слова Его Вел. Цісаря до Ваших сердець, відносїт ся до народу того

з любовію, з правдивим братолюбїєм, — не утискайте его матеріально і не унижайте его самого і прав его на полі суспільнім, але противно: підносячи его, шануйте, а тим способом найскорше научите его самого себе шанувати. В тот спосіб поступаючи, здвигнете для себе пам'ятник вічний, а для народів своїх здобудете будучність велику і славу!

Дописи „Буковини“.

ІЗ САДАГУРИ. (Буковинський православний календар на р. 1890). Світла Редакціє! Получивши яко член «Рускої Бесіди» нововиданий календар на р. 1890. не можу поминути сю нагоду, щоби не подякувати за так старанне і практичне уложене сего календаря.

Добрий календар є неоцінима річ кожного а особливо священника, учителя, дика і господаря. Сего річний календар що до церковної і астрономічної часті є вельми знаменито зредатований, тут бо є устав церковний на неділі, праздники і инші случаи року звичайного 1890. на 16½ листках винечатано, що є для священства і дяків неоцінимою річею. Із астрономічної часті є дуже практично, що на долинї під кождим місяцем кожда квартира осібно визначена як і в тій квартирі припадаюча погода. Дальше поміщено на кождім листку поодиноких місяців схід і захід сонця і місяця, що є дуже вигідне. Так само і наукова і забавна часть є дуже красна. Шематизм всіх властей і шкіл, є то дуже важна річ для поодиноких станів, тому постарала ся «Руска Бесіда» всім а всім догодити, за що най буде честь і слава і щиро-руська подяка п. Ом. Поповичу.

Д. Пігуляк.

БУКОВИНСЬКІ ТОВАРИСТВА РУСЬКІ.

Головний збір членів «Рускої Ради» відбув ся минушого четверга (30./12.) в присутности достаточного числа членів. Голова товариства о. Андрійчук повитав присутних, згадав тронутим голосом про невіджаловану смерть Цісаревича Рудольфа споминаючи его старо-руським «Вічная пам'ять», що збір піднявшись з місць повторив щиро, в кінці помянув предсідатель ще й «тихим словом» пам'ять помершого містопредсідателя Юрія Федьковича.

По сїм вибрано на предсідателя збору о. Андрійчука, а на секретаря п. Поповича. По прочитанню і одобрєню протоколу послідного головного збору з року 1885 і справозданю касовім представив предсідатель образ політичного стану бук. Русинів і зазначив, о що би Русинам в найблизшій часї старати ся, головню що до близьких виборів до ради державної і бук. сойму. До сего-ж предмету забрав слово і о. Александер Манастирський заохочуючи присутних до праці над добром народа. (Голоси: Славно!) П. Попович.

вич підніс конечність ближих зносин межи виділом товариства а патріотами на провінції. (Голоси: Славно!) П. Харжевський узнав за добре піднести квестію о роздорах, які по его думці межи Русинами зайшли. П. Пігуляк Єр. відпер рішучо такий закид покликуючись на свідоцтво всіх давнійших членів (одобрення), що в товариствах руских не було і нема ніяких роздорів, одже ні що о них тут і говорити. (Голоси: Славно!) О. Манастирський сказав, що спори поза товариством нас нічо не обходять. (Голоси: Славно!) П. Тимінський промовив оісля о народочисленю, а п. Пігуляк Єротей представив практично, які користи має нарід із справедливого, а які шкоди з несправедливого переведення обчислення народонаселення. О. Галич дякує в імени збору обом предбесідникам за обяснене сеї важної справи, в котрій збір поклав головний натиск на то, щоби наші селяне записувались яко Русини, а не давались збаламучувати, що вони Волохи, бо волоскої віри; волоскої віри нема, а так звана волоска віра то віра православна.

По сїм вибрано до виділу через аклямацію: оо. Андрійчука і Манастирського, та пп. Пігуляка Єротей, Поповича, Дашкевича і Руснака, та й ч. господарів Геліча і Родича.

При вільних внесених дякує п. Єротей Пігуляк предсідателеви за его дотеперішні труди в «Рускій Раді». (Голоси: Славно!) О. Андрійчук дякує за признане. О. Манастирський підносить заслуги сов. Винницького і оо. Галича та Федоровича. (Голоси: Славно!) — О. Дробот вносить потребу заложення «Народної Торговлі» в Чернівцях. П. П. Тимінський, Винницький і Пігуляк Єр. кажуть, що ся справа вже розпочата, треба би тільки громадного приступлення членів, до чого заохочують особливо присутніх членів, завзиваючи їх, щоби старали ся притягнути до товариства «Народної Торговлі» і своїх знайомих. — П. Радик вносить, щоби «Руска Рада» улімнула ся о розширюване шкіль в кіцманецькій повіті; бо теперішній устрій їх з відділами, котрі на відміну два-три рази на тиждень науку побирають, не приносить майже ніякої користи.

Зі взгляду на пізну пору закриває предсідатель дякуючи членам за участь засідання багатолітством Є. В. Цісареві, що збір радо повторяє.

«Руска Бесіда» в Чернівцях на засіданню з дня 25. XI. с. р. на внесенє секретаря іменувала славно звістного писателя п. Олександра Кониського і молоду писательку панну Евгенію Ярошинську на знак подяки за їх ласкаву підмогу для видавництва своїми спомогаючими (кореспондуючими) членами. — Дальше ухвалено подяку для хв. тов. «Просвіта» і єї секретаря п. К. Паньківського з того самого поводу. — Дальше ухвалено роздати кількадесят книжочок межи черновецьку молодіж руску, коли буде єї надляти одіжею міщанська Читальня. — Дальше прийнято до відомости, що календар на рік 1890. вже готовий і ухвалено вислати его патріотам на провінцію з прозьбою о ласкаве розпроданє. Дальше ухвалено завізвати чле-

нів, що залягають з вкладками, до уплати. — В кінці прийнято перших (!) членів із Галичини: оборонця в справах карних п. Володимира Левіцького з Станиславова і писателя п. Исидора Пасічинського із Задільска красного. Наперед би більше!

Пятнацяті роковини «Союза», товариства руских академиків в Чернівцях відбулись 30. Падолиста с. р. в переповненій гостями сали готелю „Russie“ в кождім взгляді достойно. На торжество сего народно-русского товариства явились: Ректор університету проф. Др. Калужняцкий, о. о. проф. Воробкевич Исидор, парох Андрійчук, катихит Каратиницкий, проф. Іванович і священник Семака Евгеній; професори Єротей Пігуляк, Др. Стоцький і Шпойнарковский, урядники надконтролор Гліньський, комісар Тимінський, начальник суду пов. Михальський, оф. почт. Дашкевич Іван, конц. фін. Гулка, авск. Ганкевич і Цурковский, учителі Попович, Шкурган, Руснак, Зугасевич, Войновський, Пігуляк Дарій, Данилевич, Суханос, Томюк і Федорович, численні представителі академ. товариства „Ognisko“, „Junimea“, „Bucovina“ і „Hugien“, дуже многі члени міщанської Читальні під проводом місто-предсідателя ч. Поверловича, голова (ч. Геліч) і члени Читальні в Топорівцях, члени Читальні раранецької, начальники громад Юрківці і Вербівці і многі інші; хоть деяких не було, що повинні були бути. Вечерок розпочав ся пісню «Мир вам, брати». Оісля промовив з молодечим жаром голова товариства ак. Семака про цілі і стремленя «Союза». По хорі «Пробудилась Русь» підніс секретар «Союза» ак. Дутчак тоаст в честь університету, не знаємо лиш, чому по німецьки, коли ректором Русин. На то відповів ректор кількома німецькими словами желяючи «Союзови» хорошого розвою. По новій пісні промовив добірними словами «Союзанин» ак. Костецкий про льояльність Русинів, котрої всі ворожі заходи недавно знов поновлені не можуть скомпромітувати. Бесідник підніс трикратне «многая літа» Цісареві Франц-Йосефу I., котре цілий збір піднісшис із місць з одушевленем відсінвав. По сїм відчитано при окликах славно привітні телеграми і письма від: «Сїч» у Відні, «Академіч. Брацтва» у Львові, «Акад. Громади» в Кракові, „Акад. Czytelni“ в Кракові, Слав. тов. „Triglav“ з Грацу, судії Михаліка з Путилова, судії Реваковича з Підбужа, старих «Союзанів»: Евг. Ганкевича з Вижиці, Івана Воробкевича, Кобилянського і Малаховського із Сучави і Василя Харіновича із Банилова. — В слід за тим забрав голова «Рускої Бесіди» проф. Пігуляк Єротей, слово і напятинувавши наглядно смішну зацоғаність тих, що у всякім поступі бачат небезпечність: нігілізм і т. д., заохочував «Союзанів» до поступу, а на прикладі з природи до кріпкого союзу на хосен і славу матери-Руси. Теплі слова загрили серця, всі піднялись і розляглись із всіх уст звуки руского гимну: «Ще не вмерла Україна». В хороших і сердечних словах відозвав ся по сїм о. Каратиницкий до присутніх міщан і селян представляючи їм в популярний спосіб

ціль «Союза»: жити і трудитись для народу свого рідного. Загула саля від гучних одобрень, а честні наші міщане й селяне тиснулись, щоби цокнутись шклянками з бесідником. Тепер слідували промови ак. Воробкевича в імені рум. тов. „Bucovina“, ак. Бендеского в імені рум. тов. „Junimea“ („молодіж“), ак. Герольда в імені тов. фарм. „Hygiea“, і ак. Крижановського в імені польск. тов. „Ognisko“ гратуюючи найстаршому ак. товариству «Союзу» до его 15. роковин, завіряючи его о своїй щирій прихильності. І при промовах рум. товариств проявилось нічим неоправдане знімчене бук. унів. молодіж; чому бо не промовляли румунські студенти в своїй рідній мові, як се вчинили польські академіки, також не знаємо. — Дальше промовив проф. Др. Стоцький перериваний часто гучними «браврами» заохочуючи руску і прочу молодіж, щоби працювала для свого рідного народу не спускаючи з ока загально людських ідеалів. О. Семака Евгеній яко наймолодший з вступивших в практичне жите Русинів, пив на здорове старших братів-Патріотів. На загальне жадане підніс дир. Ом. Попович великі заслуги присутного рідного кобзаря Данила Млаки, котрий більш як чверть століття невсипучо працює над просвітою рідного народу рідним словом і рідною піснею. «Союз» — сказав бесідник — повинен — гордитись тим, що найславніший буковинський Русин звеличив як усе і нинішній празник «Союза» своєю присутністю» Бурю окликів і оплесків ледви змогло передзвеніти громогласне сердечне «многая літа». На се підніс ся сам літерат-ювілат і в поетичній промові загрівав молодіж, щоби не цуралась а гордилась своєю рідною, малорускою мовою, аби єї і піснею руску любила і плекала, яко найдорожший скарб народний; надіючись на се, підносить бесідник свою чарку на довгий вік «Союза». Невгаваючим окликам і оплескам положив в решті кінець хор: «Задзвонімо!» — Тепер промовив в імені черновецької міщанської Читальні найдіяльніший член єї п. Мицак, дякуючи за запрошене, котрому вони радо й на будуче послідує, вносить протє многолітство «Союзови», котре й відспівано. Єще забрав голос з власної волі голова топорівської Читальні господар Геліч до слідуєчої промови: «Дякуємо на сам перед Господу Богу, вітак нашому Найяснійшому Монархови за все добре, черновецьким патріотам, що показують нам добру дорогу і честному «Союзови» за сьогоднішній фанний вечер». По сих простодушних та щирих словах закінчив голова «Союза» офіціальну часть вечерка хорошою подякою і розпочалась часть неофіціальна, що під провом Д-ра Стоцького, Ом. Поповича і др. переплітана гумористичними «глаголаніями» і співами скінчилась аж по оівночи. — Кінчимо і ми желанем, щоби гарне число випробованих на сїм вечерку прихильників «Союза», а властиво народної справи рускої, зростало і на дальше, та щоби руский загаль в народнім інтересі ще не раз, мав нагоду пізнати й інших фарбованих лисів, — як сего разу.

Не-Союзанин.

Жертви на руский «Дім Народний» в Чернівцях. З виказу VII. 272 зол. 6 кр. — п. Бурский Михайло міщанин з Черновець 1 зол.; п. Ом. Манастирский зібрав в домі о. Александра Манастирского в Паньській-Долині 4 зол. 9 кр.; п. Єрина Кумановска 1 зол.; з скарбонки п. Андрея Геличинського зібраних дрібними датками 7 зол. 50 кр., п. Николай Томюк, Заставна, даток 2 зол.; о. Александр Манастирский з Паньської-Долини 2 зол.; п. совітник Винницький зібрав 36 кр.; о. крилошанин Лев Готеровский у Львові 2 зол.; о. Др. Мілицкий ректор семінарії у Львові 3 зол. — Разом всег: 295 зол. 1 кр. — Ласкавим дателям і ревним збирателям щиро-руске «Спасибі!»

Исидор Винницький, голова.

Іван Тиміньский, касієр.

Дрібні вісти.

(Від Адміністрації „Буковини“). З сїм перед-остнім сегорічним числом висилаємо усім довжникам нашим на осібних картках зазначені їх залеглости пренумераційні і просимо кожного, хто не хоче наразити себе і нас на неприємности і більшї видатки, щоби найдовше до кінця руского Грудня с. р. надіслав цілу залеглість а при більших сумах хоть значну часть довгу з виразним заявленем, коли і як думає сплатити решту; позаяк ми з кінцем сего року мусимо завести конечний порядок в адміністрації, ограничити наклад після фактичної потреби і застановити висилку газети неправильним абонентам, котрим однак залеглостей ніяким способом не відішлемо. Заразом просимо всіх совісних і ревних патріотів о відновлене предплати на слідуєчий рік і ласкаве придбане нових абонентів.

(В Чернівцях ходят слухи), мов би С. Е. Барон Піно не мав більшє повернути до Чернівців. Бажаємо в імені Русинів та певно і в імені всіх приятелів краю, щоби єї поголоски не оправдились, що й заперечают віденьські газети стоячі в зносиних з правительственными сферами.

(С. Е. президента краю заступає) придворний совітник граф Паце.

(Проф. Глібовицкий) подав ся на пенсію. Записуючи сей давно пожаданий факт, надіємо ся, що тепер надасть ся сю многоважну посаду чоловікови, котрий би положив кінець занедбаню сего для розвою половини всіх бук. народних шкіл найважнішого предмету, котрий під г. Глібовицьким і его теперішнім заступником, г. Билинкевичом, збував і збуває ся єдино безцільним читанем, вивченем стишків, довільною мовою і правописею і майже ніякою наукою граматичною, хіба «руськими примічаніями» після російських «языкоучебныхъ книгъ» Pihleman-а і т. и. Г. Глібовицький, вже давно чванив ся тим, що аж тогди піде на пенсію, коли зможе передати свою (!) посаду в руки «достойного» себе наслідника, на що й заносит ся, як видно з передачі науки рускої мови в руки учителя математики і фізики (!) г. Билинкевича. Почасти вже сповнилось пророковане г. Глібовицького, котрий перебув майже два роки несповняючи ніякої служби, а подав ся аж тепер на пенсію, коли знайшов ся в учительській семінарії гідний его заступник, про котрого учительську діяльність що до рускої мови навіть голова «Русскихъ» г. Шанковский висловив ся,

як найнеприхильніше, мабуть тому, що г. Билин-кевич не вчив «русского языка». Надіємось прито, що помімо можних личних приятелів г. Глібовицкого, обсаджене опорожненого по нїм місця відбуде ся, як слід, а не після зухвальної волі зарозумілої одиниці.

(Співно-декляматорский вечер) міщанської читальні в Чернівцях що відбув ся 12. м. м., випав хорошо. Міщанський мішаний хор під проводом п. Д-ра Стоцкого відспівав народні пісні: «Щасть нам Боже», «Дівча в сїнєх стояло», «З тої гори», і «Де згода в семействі», удачно; особливо подобались хороші жіночі голоси, панни Кравчук і других. В деклямаціях відзначились панни Довганчук, Пошик і Яворска, а з мушци міщане Созанський «Співомовками», і Мицак, та й один школяр «Скаменілою богачкою» Млаки. — Міщанин Котецкий читав про Русинів-перекпичників, шкода тільки, що не спімнув і про тих, що в Москалі прут ся, та що не остеріг перед несовістними московскими агітаторами, котрі на жаль і шкоду й межи міщан вєвають ся. До чого веде історическая какографія наших шкільних книжок представили, як немож лучше, три деклямації: один з декляматорів говорив вічно „ін“ (онъ), другий «учил», а трета має (замість має). Підносячи ще раз хороші успіхи міщанської читальні на сїм поли, в чім головна заслуга голови Читальні вч. о. Каратницького, доносимо ще одну повинну, а то що Читальня задумє небавом дати театральне представлене. Щасть, Боже! Із сего видно, що може вчинити щира праця одиниці. Дай Боже всім нашим Читальням а й иншим товариствам таку певсинушу душу, яку має черновецька міщанська Читальня в о. Каратницькім, Вижицька в о. Семанюку, Берегомітська в своїм предсідателю і ще декотрі але не многі; а у нас пішло-б національне діло руске скорим кроком вперед.

(Згоріла церков православна) в Іджештах сторожницького повіту до тла; тільки дорожності спасено.

(Барон Стирча), совітник б.к. краєвого правительства перенесений на власне желанє в стан супочинку, відзначений при сій нагоді орденом желізної корони III. класи.

(Рада державна) у Відни, в котрій заносилось на роздвоєне партії правительственной, котру на якийсь час ще склеєно, радити ме ще до 6. (18.) с. м., а потім збере ся знов по новім році. З теперішньої сесії найцікавіше то, що міністер фінансів предложив раді рахунок доходів і розходів на рік 1890, із котрого виходит надлишка кілька сот тисяч, розумієсь, коли рахунок справдит ся, то є: скоро збере ся і розійде ся точно тільки гроша, як міністер вичислив; та се дуже непевна рахуба.

(Віденська палата панів) має сими днями вибрати комісію з 21 членів, що має розбрати шкільне внесене правительства з минушого року. Клеркальний клуб палати послів викидати ме, як рішит сю справу палата панів, а потім аж, здаєсь на осїнь має розпочатись війна о школу наново.

(Наша заохота до коляди) на «Народний Дім» прийнялась, як нам пишут, зі сторони одного учителя-не-Русина і одного Русина. Славно!

(Укарана паньско-польска бута). Під час горячих спорів в сегорічній соймовій сесії у Львові назвав польський посол Розвадовский руских послів «шуями». Руский посол Др. Окуневский почувши се, запитав его, кого він зве «шуями», а бугний панок озвався: «Вас 15.» Др. Окуневский зарелликував ему тимиз словами. Охочий до карабелі панок, славний па всю Галичину рубайло. вивзав Д-ра Окуневского на поединок. По

звзятій, сїм раз поновлюваній борбі побідив Русин гордого плягуна.

(„Народна Торговля“) стане в Чернівцях в осени (серпни) слідуючого року, позаяк тепер вже час за короткий а й пора до спровадження многих товарів невідповідна. Дотичний комітет займає ся тепер остаточною редакцією статуту і скличе небавом головний збір до їх ухвали. Хто би желав приступити до товариства «Народна Торговля» в Чернівцях найзголосит ся у касієра комітету, комісари фінансового п. Івана Тиміньского заявляючи, кілька десятків обовязуєсь зложити в протягу перших трох місяцях слідуючого року яко уділ.

(Академичний маляр п. Івасюк), виготовив шкіл хорошего образа: Хмельницький повертає із битви над Балкою, котрий задумє виготовити в великім обемі. П. Івасюк відбуває тепер однорочну службу войскозу у Відни, а опісля виїде до дальшого образования ся в малярстві до Монахії. Желаето як найлучшого успіху нашому многонадійному артистови.

(„Orientalische Stimmen II.“), називає ся сираведлива відправа, яку дав в „Bukowinaer Rundschau“ віроятно прав. священник карієровичови з над Черемоша, що взяв ся був до оборони нинішних керманичів прав. церкви на Буковині.

(Бранка) після нового припису випала сего року найлучше в Галичині і Буковині!

(П. Югик) надіслав нам знов цікаву статю про весіля у угорских Русинів, котру небавом печатати станемо.

Цїни збіжа.

У Вівторок, дня 17. лат. Декабра платили в Чернівцях за 100 кілограмів:

пшениці	8 зол. 90 кр. — 9 зол. 30 кр.
жита	7 „ 15 „ — 7 „ 50 „
ячменю	6 „ 25 „ — 7 „ 70 „
вівса	6 „ 80 „ — 7 „ 30 „
кукурузи	5 „ — „ — 5 „ 45 „

Для науки і забави.

С Л И М А К.

(Оповіданє, з польского переложила Малина).

III.

(Конець.)

Минуло других десять літ. Було се в літі 1880 р., коли припало мені піти до Борислава. Зраня погода була прехороша і весело балакаючи вандрував я з громадкою знайомих селян любуючись красною околицею і густими копами вівса, котрі як зізди на небі стояли усюди по полю. Та недалеко від Борислава напав нас рісний дощ, а то такий, що доки заїшли ми на місце, промокли до нитки. Я тряс ся з студії, бо вибрав ся в дорогу лише в полотняній сурдутині. Перебравшись через загружені вулиці Борислава, вступили ми до першого ліпшого шинку; була то корчма Юдки Мавльтроммера.

Стара жидівка стояла за шинквасом а по хаті проходжував ся череватий жид в атласовім кафтані

підперезаний шовковим поясом. Твар его була гладка, повна спокою і задоволення. Був то Юдка.

Загрівшись трохи, вийшов я на подвіре, до ко- того зі всіх сторін припирали стіни сусідних домів і шопів, виліплених жовтою глиною. Подвіре се вигля- дало одже немов велика клітка занедбана, нечиста і вонюча. Серед неї стояла купа сміття. На право, при розі корчми, був вузький вихід на улицу і сюди зтікала також вода з сусідних стріх на низке, як яма подвіре. Але з другої сторони не мала вода відливу. Там власне приперта до стіни якогось будинку, сто- яла бідолашна ні то шона ні то буда, із зогнилим да- хом і чорними облупаними стінами. Межи корчмою а тою будою було лише вузьке місце, куда вода про- тікала, але під час дощу не могла вона в ній змі- стити ся і заляла майже половину подвіря. А най- більше зібрало ся її около буди, бо там було най- низше місце цілого подвіря, а зібравшись там лялась через шпари, потріскані двері і по під зогнилий по- ріг в середину буди. Єдине мале віконце в тій буді з повибиваними шибками, було ціле заліплене папером, котрий вже від сонця і дощу аж пожовк. В буді було тихо, як в гробі. Дощ не тільки, що не переставав, але ще змогав ся.

Я стояв якийсь час під стріхою і розглядав ся до около. Нараз пріпхала ся з правої сторони через вузький пролаз маленька може осьмилітна дівчинка і несміло, як-би хотіла о щось поспитати, глянула мені в очи.

«Чого ти хочеш, дитино?» запитав я її.

«Я прийшла до — діда».

«До якого діда?»

«А от там до того!» і показала на нуждену буду, «люди звут его Слимак, а я таки дідо... Я прий- шла заглянути до него. Не знаєте, чи є він там?»

«Не знаю, дитино. А він виходит коли?»

«Він не виходит ніколи, але казав мені перед- учера, як я була у него, що Юдка хоче его викинути.

«Викинути? А то чому?»

«А видите, бо дідо вже старий, робити не може.»

«А що-ж твій дідо тут робит?»

«Та от: ручки до корб, листви, кілки. Від коли памятаю, все то само робит; мама казали, що вже буде з десяти років.»

«А ти від передвчера не була у него?»

«Та не була, бо мої мама щось хорі були, то я мусіла коло них бути. Аж сьогодні їм вже трохи лініше, ото я й випросила ся до діда. Дід такий добрий, такі файні байки знає оповідати. Тож мама казали, що можу піти, може дідови треба що принести, бо дід хорий на ноги і не може ходити. А коли дідови ні- чого не треба, то казали зараз назад вернути ся.»

«Ну то йди і подиви ся.»

Дівчинка поступила кілька кроків — та стала, увидівши таку страшну калужу перед дверми.

«Ай, ай, ай, якеж я тут перейду! Подивіт ся яка вода, як Висла!»

«Пожди, я тебе перенесу, сказав я і взяв дів- чинку на руки, ступив в калужу, та забрив майже по коліна. Дійшовши до дверей отворив я їх, і дивний та страшний вид представив ся моїм очам. Ціла буда стояла в воді. На около чорні голі стіни, через котрі десь не десь пробивало світло денне. Коло дверей стояла лавка, а на ній лежали гебель, пилка, сокира і купа недоструганих кавалків дощок.

А в куті, также майже зовсім в воді, лежала ціла купа трісок та геблівок надгнилих. На сій купі, зарп- тий в геблівках до половини і ледве прикритий ста- рими, чорними шматами, лежав чоловік сивий, сухий з виразом тяжкої туги і якогось гіркого жалю на худій твари. Чоловіком сим був Слимак... або ліпше ска- завши лиш труп Слимаків...

Мені аж волос в гору підняв ся. Десять рік в таким пеклі! І тут жив чоловік «добрий дідо, що такі файні байки знав оповідати?!» Отже в серцю его тліла недостережена іскра поезії і любови? Десять років!...

Дитина кинула ся діда будити. Почувши однак, що дід зимний і такий якийсь страшний, крикнула го- лосно і утекла на двір. Але її крик не звабив нікого до зимного трупа.

Учіте ся, брати мої!

НОВІ КНИЖКИ.

„Бібліотеки для молодіжи“ появиля ся книжочка Х., спізнена через натовп роботи в друкарни. Кни- жочка ся містит: 1) «Учи ся» (гарний стих В. І. Масляка), 2) «Чимъ жили въ стародавній Україні-Руси» (з Історичної Бібліотеки Ол. Бар- винського), 3) «Невольничка» (оповідане Марка Вовчка), 4) «Дерево, що на нїмъ хлїбъ ро- сте» (з образком); 5) для діточок: «Будь послуш- ний!» (повісточка Ю. Федьковича). — Книжочка XI. вийде 15., а XII. 30. р. грудня.

Буковинська ц. к. краєва рада шкільна видала дня 21. XI. 1889. р. під ч. 2525 нове розпоряджене, в котрім на підствві фахової оцінки зі сторони учитель- скої семінарії препоручає вийшовші до тепер річники «Бібліотеки для молодіжи» для шкільних бібліотек; се чейже достаточне признание вартости сего видав- ництва.

„Житя Святыхъ“. Знаменитого сего діла вийшли вже три книжкі, а 4. (последна) вийде з новим роком. Ціна всіх 4 книжок з реком. посылкою 3 зр. 20 кр. Замовлення приймає і наша редакція. «Житя Святыхъ» написані так займаючо і зрозуміло, з таким горячим чувством релігійним і патріотично-руським, такою гар- ною мовою, і так хорошо ілюстровані, що будь хто їх купит і прочитає, або дасть собі їх прочитати, певно не пожалує і так невеликого гроша. Близші відомости про се діло оповістали ми в перших сего- річних числах «Буковини».

Думайте, читайте!

СКЛАД ФАБРИЧНИЙ МАШИН І ЗНАРЯДІВ РІЛЬНИЧИХ ЛЮДВИКА МІНЦЕРА В ДРОГОБИЧИ (Галичина)

порукає

I., Нову січкарню бубневу систему анґельского „SB₄“ з 4 ножами, перевиснає вона всі до-теперішні вироби слідуєчими поліпшеннями: 1) отвір 8“ широкий з вкладково сталевую; 2) валки після систему анґельского; 3) ножі анґельські, оси точені, ремені дуже моцні, 4.) ливна одлична і тревала, рух машини дуже легкий. Вага 130 кіло. Ціна враз з доставою залізницею — зр. 45. — „SB₃“ з 3 ножами — зр. 43.

Січкарня бубнева „ТН₃“ з 3 ножами. Вага 115 кіло. Ціна з доставою зр. 34.

Січкарня бубнева „ТН₄“ з 4 ножами, важит 120 кіло. Ціна з доставою — зр. 36.

Січкарня „ССХ“ з 2 ножами прост. Вага 100 кіло. Ціна з доставою — зр. 31.

II., Пара ножів з срібно-стали до січкарні „ССХ“ зр. 3; 3 ножі криві до січкарні бубневої ТН₃“ з Праги-Бубна — зол. 3; ножі до інших січкарнів за надісланем старих ножів або ви-кроїв з паперу. Части складові до всіляких січкарнів за надісланем старих ломів по цінах сталих.

III. Шруби із стали до витискання олію лянного 8 центм. проміру, 107 см. довгі з плоскими гвинтами, з кружком, що товче мутеркою двораменною керуючою і 14 шрубами. Вага 160 кілогр. Ціна з доставою — зр. 85. — Вадро дубове до витискання олію з догами на 10 см. грубими, з міцною оковою і принадлежностями — зр. 35. Ціла окова до руштовання з балків дубових — за осібним обчисленем. (На желане шкідци руштовань).

IV. Різакі до простих скриньок з анґельської срібно-стали.

Довгість самого вістря	58	60	65	70	75	80	центиметрів
------------------------	----	----	----	----	----	----	-------------

ціна	1·80	2	2·20	2·40	2·60	2·80	зр.
------	------	---	------	------	------	------	-----

V. Пили з анґельської срібно-стали з простими і подвійними зубцями, з ручками або ухами:

Пила для трачки	4 ¹ / ₂ ’	4 ³ / ₄ ’	5’	Пила черевата	4 ¹ / ₄ ’	4 ¹ / ₂ ’	4 ³ / ₄ ’	стіп
-----------------	---------------------------------	---------------------------------	----	---------------	---------------------------------	---------------------------------	---------------------------------	------

подовговата	4·50	5	5·50	поперечна	4	4·50	5	зр.
-------------	------	---	------	-----------	---	------	---	-----

Пила теслярська	4’	4 ¹ / ₄ ’	4 ¹ / ₂ ’	стіп
-----------------	----	---------------------------------	---------------------------------	------

каблук. або проста	2·80	3·20	3·50	зр.
--------------------	------	------	------	-----

Ціни розумієсь що тільки за готівку, а винятково при машинах I. і III. також на вишлат.

Довіріє здобуте косами анґельськими знаку «косар» дають нам поруку, що й на сім поли знарядів господарських найдемо купиїв.

ПЕЧАТНЯ

Г. ЧОППА

в Чернівцях, улица божниці ч. 8.

порукаєсь від скорому і елеґанцкому виготовленю

ВСЯКИХ ДРУКІВ

як:

творів, брошур і часописей

на всіх язиках:

оповіщень, таблиць, ціників, циркулярів, адресних і визитових карт, увідомлень о заручинах, запрошень весільних, листових паперів і обверток з фірмою і проч.

і заобезпечує дуже умірені ціни.

СКЛАД ДРУКІВ ВСЯКОГО РОДУ

для ц. к. войска і жандармерії, для н. т. урядів, громад, колектантів, приватних і т. д.

по найдешевших цінах.

Папір і прибори до писаня продают ся гуртом і подрбно.

В ЖЕ ВЫЙШОВЪ

Бук. Православный

КАЛЕНДАРЬ

на звычайный рокъ 1890.

выданемъ

„РУСКОЙ БЕСѢДЫ“

въ Черновцахъ.

Цѣна 50 кр.

Замовлення адресувати до літ. тов. „Руска Бесѣда“ (Улица Петровича. ч. 4.) Хто бере календаръ на розпродажъ достане, відъ кожного спроданого календаря 5 кр. рабату.

«Буковина» виходит
що **Другого Четверга.**

ПРЕНУМЕРАТА
платна в Чернівцях
вносить:
на цілий рік 3 зол. — кр.
" пів року 1 " 50 "
" третину " 1 " — "

Поодинокі числа по 15 кр.
в книгарні Пардінського в
Чернівцях, уніок ч. 10.

БУКОВИНА.

**Часопись політична і наукова
для народу руского.**

**РЕДАКЦІЯ і АДМІНІ-
СТРАЦІЯ** «Буковини» на-
ходиться в Чернівцях (ули-
ця Петровича, ч. 4.), куда
всі донеси адресувати на-
лежит.

ОПОВІЩЕННЯ і ПРИЛОГИ
обчислюють ся як найде-
шевше.

3 кінцем року.

Сим 122. з ряду числом кінчимо V. річ-
ник «Буковини». Через пів десятки літ сто-
яла «Буковина» на сторожи буковинської
Руси заступала ся за її права освячені Бо-
жими і цісарскими законами, вказувала на
всякі ворожі затії, будила Русинів до праці
над власною долею, вказувала незрячим бра-
там праву дорогу до національної і людської
мети-цїли, віддавала честь, кому честь, а га-
нила кожного, хто на догану заслужив. Дізнала
она за се більше лиха, як добра, і не дивно;
бо годі сподіватись добра від противника,
коли навіть свій рідний за конечно для его
власного добра щире слово терпкої правди,
на тебе загниває ся, ба навіть ворогувати
стане. Якже-ж сподіватись на многих прия-
телів газеті, котра постановила твердо: лише
упасти з честію, ніж хотьби мовчки згоди-
тись на яке будь діло, що противне лю-
дськості і рускості. Газета з такими ідеалами
може числити тільки на підмогу мужів зрілих,
характерів непорочних; а таких не всюди
повно. Много шпениці перебрати треба, поки
вибереш горсточку нічим не скаженого зерна.
Многим не сподобалась наша газета за те, що
не знає вона ніяких взглядів, щоб хоть де-
що замовчати; але все-ж таки остало доста-
точно число, котре при точній уплаті неве-
личкої пренумерати може удержати сей орган,
що поставив собі задачу, дбати о людський і
руский поступ рідного народа. Ся надія і
незаперечимий факт, що за тих п'ять літ «Бу-
ковина» розбудила і піддержувала руске жите
на Буковині, се додає нам охоти і сили до
дальшої роботи. Так одже розпічнемо з но-
вим роком шестий річник «Буковини» і звер-
таємо ся до всіх свідомих братів на Буко-
вині а неменьше і поза Буковиною, щоби
звелили в інтересі рускої справи піддержати

нас морально і матеріально. Най ніхто з Ру-
синів не маловажит нашого скромного видав-
ництва, а най згадає ту мертвоту і темноту,
яка перед 5 роками панувала на буковинсь-
кій Русі, а якої прогнала «Буковина» не-
мало, най дальше кождий щирий патріот па-
м'ятає, що удержане «Буковини», яко органу
осібних обставин тутешних, конечно, коли не
має буковинську Русь прилягти ще страш-
нійша як перше національна недоля, бо ото чим
раз то більше змагають ся забіги ворожі. Ще
раз кличемо до всіх Русинів разом і кожного
з осібна: Погляньте на угро-руську руїну, та
не дайте і буковинській Русі попасти в таку
саму недолю, доки є ще в ній Русини, що
раді справити її на єдино праву дорогу й
освітити народови шлях до спасенної цїли!

Дякуємо ще щиро-сердечно всім а всім
тим, що чим будь спирали нас сего року в
тяжкій праці нашій, особливо-ж точним пред-
платникам нашим.

В 1890. році виходити ме «Буковина»,
так само як минушого року, а то: що
Другого четверга в обемі одного аркуша.
Цілорічні предплатники получат зараз без-
платну премію: «Буковинський Альманахъ
тов. „Союзъ“, що на 12 печатаних аркушах
великої 8^о містить много поезій і повістей пер-
ших писателів наших або „Жовнярські пісні“ і
„Проскурку“ (для дітей) Юрія Федьковича, або
прегарні поезії В. І. Масляка.

Черновецькі школи а Русини.

Сего року вже вказували ми на велике число
русских дітей, що учають до черновецьких шкіл, і на
занедбане науки рускої мови в сих школах. Нині хо-
чемо потвердити наші тогданні виводи на підставі
урядового справоздання о стані черновецьких шкіл на-
родних в минушнім році шкільнім (1888/89), яке маємо
перед собою. Ото до всіх черновецьких шкіл народних

(з винятком школи вправ) учащало в минулому році 2156 жидівських, 1036 німецьких, 938 польських, **797 руских** а 690 волоских дітей. Зваживши однак, що виказ урядовий, а з ним і управителі румунізатори і польонізатори винайшли незнану в урядових актах рубрику «народність» замість «рідна мова», одже записали много руских дітей прав. в Румуни а гр. кат. в Поляки, а додавши до того ще й руских дітей школи вправ, то вийде число руских дітей в черновецьких школах напевно на цілу тисячу.

Сконстатувавши се гарне число рускої молодіжи шкільної, пригляньмо ся тепер тим особам, котрі після сего урядового справоздання учили рускої мови! Начислено їх всіх аж 24. Шкода тільки, що справоздане не примічає, з якого викладового языка кождий член черновецького учительства кваліфікований, а вийшло би о скільки ми поінформувались, що тільки 8 з них здібні до науки рускої мови, наколи 16, одже дві третини ледво уміють читати, ба що гірше, говорять лихо по руски, бо спольщеним языком. Оттакі то $\frac{2}{3}$ учителів і учительок рускої мови в черновецьких школах! Чи-ж дивно, що при звістнім мачошинім плеканю рускої мови в середніх і фахових школах черновецьких нема свідомої рускої молодіжи на університеті, а опісля Русинів між інтелігенцією; коли в черновецьких школах, де шукає розширення науки не одна руска дитина і зпоза Чернівців, так занедбують науку рускої мови? Щож сказати і про загальне образование, про злекшине науки, поступ і класифікацію руских дітей в таких школах, де на 80 клас а 113 уч. осіб, що входять в рахубу, є ледво 10 учителів, що вміють, а може других 10 що «калічать» по руски. Ми скажемо тільки то, що вже сего року і передше не раз сказали: Годі черновецьким Русинам приглядатись на дальше занедбаню і винародовленю своїх дітей, а конче упімнутись, як львівські Русини се зробили, о осібну руску школу народну в Чернівцях; се признає нам право, а наказує національна моральна і матеріальна konieczність, що сим знов і знов повторяємо.

При сій нагоді хочемо порушити ще одну справу. Уже саме справоздане з своєю незаконною рубрикою «національність» замість «рідна мова» виказує 233 православних дітей руских, в дійсности буде їх певно багато а багато більше; бо Волохи кажуть ще, що що православний, то й Волох; бо «волоскої» віри, якої віри нігде в світі нема.

«Тов. «Руска Школа» удала ся була до красної ради шкільної, щоби для православної молодіжи рускої поставлено осібного руского катихита. Недавно прийшла «Рускій Школі» відповідь, що бук. православна консисторія не бачить потреби установлення осібного руского катихита для черновецьких шкіл, позаяк теперішні православні катихити черновецьких школах учать релігії по румунськи, по руски, ба навіть по німецьки. Не сумніваємось, що учать они по румунськи, ба навіть і по німецьки, перечемо однак, що вчать і по руски, а перечемо се на тій простій підставі, що

ніхто з них по руски не уміє. На довід наведемо імена всіх православних катихитів в черновецьких школах народних, що виказані в урядовім справозданю шкільнім, ось вони: о. Леон Полескул, о. Др. Орест Полескул, о. Константин Граматович і о. Теодор Добуш. Хто знає по руски, а говорив з сими о.о. катихитами, признасть, що всі они не знають по руски добре говорити, а не го релігії учить, а коли беруть ся до того, то виставляють тільки руску мову, а властиво себе і святу науку на сміх, як се не один з Русинів з жалем і обуренем навіть в св. церкві дізнав. Питаємось про те, хто заступаєсь за православну науку релігії, чи тов. «Руска Школа», на котрого чолі стоїть тенденційно і ложно-викричаний ніби-противник православія проф. Др. Смоль-Стоцький, що уноминаєсь о відповідних учителів православної релігії, чи бук. прав. голови, що противлять ся тому, хоть то їх нічо не коштує? Відповідь на се дасть собі кождий адорово і щиро мишлячий крім тих крикунів, що під плащиком православія скривають одні румунізацію а другі карієровство. Нас, родичів православних дітей руских, не страшиє їх крик, але й не збудуть їх винівки; бо ми дорожимо нашою вірою але й нашою рідною мовою, одже й не залишимо дальших кроків в сій справі.

Дописи „Буковини“.

ІЗ ВИЖНИЦІ, (Головний збір „Читальні“). В неділю, 12. (24.) Вересня с. р. відбули ся головні збори нашої правосл. рускої Читальні після отсєї програми: 1) Вступне слово і справоздане о діяльності Читальні в минулому році; 2) вибір виділу і вільні внесення; 3) піснь народна: «Дай же Боже в добрий час»; 4) відчит: «о лихварстві»; 5) піснь народна: «Розвивай ся, ой ти старий дубе»; 6) деклямація: «Наликана» стих Масляка; 7) піснь народна: «Мир вам, братя».

Коло 3. години по полудню розпочав о. Семанюк наради красною промовою, в котрій на початку снігнув о тяжкім ударі для цілої держави через утрату дорогого всім наслідника трону Его Високости Архикнязя Рудольфа, і завізав, щоби всі его пам'ять повстанем з місць почтили, що ся й стало; дальше обяснив бесідник обширно що свободу, добробит і просвіту тільки нашому добротливому Монарсі Франц Йосифу І. завдячуємо, Котрий всіх людей: селян, міщан і панів зрівняв; для того, закінчив бесідник, най жне наш Найяснійший Монарха з Своім високим домою много і щасливі літа, по котрих словах члени читальні відспівали стоячи: «Боже буди покровитель» красною і урочисто. По сім вступнім слові прочитав Лев Тарновецький, секретар читальні, справоздане о діяльності читальні, з котрого довідуємо ся: 1) Що виділ держав в 1889. році 11 засідань, урядив два вокально-декляматорські вечерки, а третій при участі о. Манастирського; післяв на «Народний Дім» в Чернівцях

15 зол., щоби як найскорше мож ту святиню до призначеної ціли допровадити. Читальня числит до тепер 50 членів, має 35 зол. готових грошей, хоть членські вкладки дуже мізерно впливають. Для читальні придбав виділ 258 книжок, по найбільшій часті завдячує сї книжки: о. Семанюкови (98 книжок) і світлим товариствам «Просвѣта» і «Качковского» і п. Коралевичи ц. к. судії в Вижници. До тепер держит наша читальня слїдуючі часописи: 1) «Буковину», 2) «Батьківщину», 3) «Руску Правду», і 4) «Дѣло» (даром від п. Стратичука), котрий нас тепер учить із нот святу службу Божу співати, за що ему най Господь продовжит віка, 5) «Добрі Ради» і 6) «Бібліотеку для молодіжи» з Чернівців і наконєць вислана в члени товариств: «Просвѣти» і «Качковского». На другий рік вибрані до виділу: о. Семанюк, Петро Кременицький, Лев Тарновецький, Стефан Лазорик, Михайло Кравчук Никифорів, а на заступників виділу: Александер Семанюк і Іван Цертейчук Василів.

Всі точки програми виконано точно, а н.п. Коралевич і Ганкевич закривали людей красними мовами до просвіти, до науки, і доказували, що тільки наука може наш нарід від погйбелі уратувати і всяке зло від него віддалити, дальше висказали подяку уступаючому виділові, і признали, що читальня вижницька через свого доброго проводиря меж читальнями в окрузі Вижницькім перше місце займає.

Вечером до головних зборах слїдували в гостиниці Рознера в супроводі музики Вижницької — танці міщан, при чім п. Ганкевич (і другі панове) при козачку, коломийці, гуцулі і т. д. так красно перед водив, що всі аж коло 5 години рано розійшли ся до дому з гадков: дай Боже і на другий рік такого веселого і забавного вечерка діждати, а п. Ганкевичу най Господь сотворит за его труд і привизанність до свого бідного руского народа, многих і щасливих літ.

Петро Кременицький, заступ. предсїдателя, Стефан Лазорик, касієр.

БУКОВИНСЬКІ ТОВАРИСТВА РУСЬКІ.

Виділ „Рускої Ради“, мав дня 11. (23.) грудня с. р. під проводом о. Евсевія Андрійчука засїданє. Головою товариства вибрано одноголосно, — позаяк дотеперішньому предсїдателеви о. Андрійчукови задля великого віддаленя від Чернівців веденє товариства получене з великими труднощами, ба часто навіть неможливе, — проф. Єротея Пігуляка, котрий приняв сей чин на неустанне домаганє всіх присутних Заступником голови вибрано одноголосно о. Евсевія Андрійчука, а секретарем редактора Сїлвестра Дашкевича. По сїм ухвалено постаратись о виданє поученя о виборах і народочисленя для народа й починати ще инші кроки дотично справедливого для Русинів переведеня сїх справ. Дальше ухвалено удати ся до дирекції бук. почт, дотично упослїдження рускої мови зі сторони деяких почт і дотично справленя руских написів в будинку

Черновецької почт. В кінці прийнято в члени вч. о. о. Литвиновича з Бабина, Дробота з Вилавча і Волощука з Товтрів; одно прошенє о принятє одноголосно відкинено.

Міщанська руска Читальня в Чернівцях розділяла в неділю, дня 10. (22.) грудня о 1. год. в полудне одїж межі бідну руску молодїж шкільну, числом 39 душ. Голова читальні о. Каратницький повитав присутних представителів руских товариств, управителів і учителів шкіл і міщан, заохотив послїдних, щоби й на дальше не забували на бідних руских дітей, що о голоді і холодї вчащають до шкіл, а присутних дітей напминав до пильности і обичайности, особливож до любови свої рідної рускої мови. По сїм надїлено дівчатка теїлими сукеньками, хусточками та черевичками; а хлопчиків плащиками і черевичками; кожда дитина получила крім того по одній хорошій рускій книжочці з образками, котрі подарувала «Руска Бесїда» з своїх красною радою шкільною апробованих видавництв. По розділеню подякував в імені обдарених дітей Петро Шевчук, ученик 3. класу школи в Монастирську такими словами зверненими до о. Каратницького: «Всечестїйший Отче Катихито! Тнут морози, вихор свище і снігом вкриває путь, мерзнут бідні рускі діти, дрожаючи до школи йдуть; бо родичі заробляють ледво на насущний хлїб, а убрати не змогають, хоть най жене студїнь в грїб. Ви аж, Отче Всечестїйший, перший з меж Русинів змилювали ся над нуждов бідних руских школяриків, заохотили громаду, щоб прикрила наготу, щоб загрїла перемерзлу бідну руску дїтвору. Най-же Господь, Що навчає голого приодягти, Вам і щедрим добродїям нагородит сї датки щастєм і крїпким здоровєм на многі літа в житю, а по смерти житєм вічним в Божім веселім раю». — О. Каратницький закінчив промовою в честь Монарха, Котрий призволивши на заснованє товариств, уможливив і се добре діло, а Котрому підносит бесїдник трикратне «Слава», повторене присутними старшими і дїтми. Належит спїмнути, що крім міщанської Читальні, що зібрала більшу часть суми з своїх товариських вечерків, причинились до сего діла більшими додатками гр. к. брацтво, н. п. Др. Волян і Др. Залозецкий і ще деякі, хоть немногі добродїї. Всім їм, головнїж ініціаторови вч. о. Каратницькому належит признательність, що прецінь раз і Русини згадали про свою бідну молодїж шкільну, блїді личка оживлені виразом утіхи най їм будут нагородою за жертви і труди, а заохотою до дальшого ще більшого стараня, котре чей-же від тепер рік річно ме поновлятись; особливо наші ч. міщане не повинні забувати на то, та-ж се добродїйство виключно майже для дітей міщанських. — При сїй відрадїній нагодї насуваєсь нам однак і сумна гадка. Ото, коли сего року всі народности і віроісповїданя загрїли своїх дітей, одні православні Русини остали позаду, одні православні діти рускі остались на чужій ласці. У нас же тільки, як ніколи вперед, горлаєсь на тему православия, однак

саме ті горлачі не ділають нічого, що би могло піддержати і зміцнити православ'є, а от і се була-б одна спосібність на то. — Друга гадка не менше сумна, то згадка про байдужність руских жєнщини, котрі збираючи і жертвуючи для чужих дітей, забули на своїх рідних. — Чейже хоть парік направит ся отсе лихо; та православні Русини і рускі жєнщини затрут сліди отсего стыду, котрий на них спадає. Дай Боже!

Дрібні вісти.

З святим божеством, з Божим рождеством ви-таємо Вас, поважані Читателі наші. Сї свята мирно опровадити, а других щастливо дїждати, даруй, Боже!

(С. Е. Президент краю, барон Піно) має ся значно ліпше, але ще не так скоро поверне назад до Чернівців; бо подав ся о тримісячну відпустку. Тим часом вихиснують декотрі люди неприсутність С. Е. для переведення своїх планів.

(† Др. Кость Томашчук), проф. і перший ректор університету черновецького, посол до ради державної і на бук. сойм, почетний горожанин міст Чернівців і Радивів, радний міста Чернівців і пр. упокоїв ся 7. (19.) с. м. на 49. році свого житя по довгий тяжкій недужі у Відні. Похорони відбулись тамже при участі міністрів, многих послів і инчих достойників. Над домовиною покритою множеством вінців від корпорацій і німецьких та румунських товариств, до котрих належав, промовляли С. Е. барон Василько іменем краю, посол Шленер іменем німецьких послів а Др. Ончуд іменем Румунів. Похорон відправив посол архимандрит о. Чуперкович. Родина покійника видала німецькі, румунські і рускі карти посмертні. Покойний був муж високого образования, одличний бесідник, правий характер і щирий та ревний заступник поступових ідей і поборник кривди. Черновецький університет, котрого основанє він порушив, і многі шкільні справи тісно звязані з его іменем. Походячи з мішаного супружества Русина з Румункою, але вихований зовсім в німецькій дусі, уважав покійник себе за Німця, і хоть в послїдних роках заявив себе Румуном, то жив і ділав усе в дусі центральстично-німецьким. Полїтика парламентарна в дусі німецького старшования над другими народами була майже виключним его діланєм, не дивно прото, що так мало оставив по собі слїду; хотя в черновецькій радї міській, в соймі і радї державній, де був одним з голов німецьких лібералів заступав ся усе, часто навіть успішно, за поступом загальнолюдским. За часів центральстично-німецького правїтельства говорено нераз голосно о іменованю покойного на міністра просвіти; за ери Тафого відзивав ся покойний ще кілька разів з опозиції, в послїдних роках же замовк зовсім. Супроти бук. Русинів відносив ся покойний завжди прихильно, розуміє ся, о скілько на се дозволяли засади німецького культуртреґерства, за те був завзятым противником всіх — виявивши одних Німців — що зайшовши до Буковини запанували усюди. — Смерть Томашчука нанесла безперечно велику страту — правда ним трохи односторонно понятій — ідей людского поступу; прото ділємо і ми щиро загальний жаль над передчасною кінчиною світлого чоловіка і країна. Пером ему земля і вічна пам'ять!

(П. Антоній Кохановский), начальник міста Чернівців іменованій минувшого тижня почетним горо-

жанином. Заразом приняла рада міска портрет п. Кохановского, дарований їй кількома горожанами-Польками і ухвалила помістити в салі нарад. Крім сих овацій вручила польска Читальня п. Кохановскому диплом почетного члена. П. Кохановский і бере живу участь у всіх справах польских на Буковині.

(П. Севескул) окінчений прав. теолоґ, що від довшого часу пробував за границею в цілі вишого образования, повертаючи з Берліна домів пропав без вісти.

(Для громад діткених недостатком паші) дозволив Цісар видати безплатно 20 тисяч метричних сотнарів сировиці.

(На місце надучителя в Кіцмани) виписано 13. (25.) с. м. новий конкурс на 6 неділь. В новім конкурсі не вимогаєсь уже від убігателів, щоби були православною вірою, а противно даєсь першенство убігателям, котрі викажут ся кваліфікацією з польскої мови викладової. Ось до чого допровадила кіцманську школу православні єї опікуни своїм недбалєством. Хтож спирає Польщу і католицизм на Буковині?

(Православні сотрудиники) буковинські зібрали ся 4. (16.) с. м. в Чернівцях і ухвалили виготовити прозбу до Цісаря о поліпшенє їх незавидного стану матеріяльного.

(Черновецький консуль російский) був предметом дебати в галичкїм соймі. Посол Романчук в своїй знаменитій бесїді бюджетовій сказав про звіснє справу коломийську: „если консуль заграничний завинив то належало правительству енерґічно виступити в інтересі поваги держави, належало в дорозі дипломатичній постарати ся о-тос, щоби такого консуля, котрий нарушає приязні відношеня помежи державами, в сей час відкликано; — але не належало всю енерґію звернути против безсильних, а найменше годило ся карати невинних! (проф. Грушкевичча. — Ред.)

(Примірне село). Громада Заздрість в Галичині оснувала попри Читальню вже і крамницю. Жиди давали 150 зр на Читальню, щоби не отворювано крамниць, але люди, розумієсь, не прийняли сего підкуства, а купчики повели виносит ся з села. Можна позадростити Заздростянам хороших порядків; дай Боже таких і в наших селах!

(Вижицка Читальня) справила сеї неділі прощальний вечерок совітникови П. Ясеницкому. Подрібно о тім напишемо в другім числі, скоро отримаємо до-точне справозданє.

(Незвичайно довга розправа судова), бо на 3 місяці обчислена, веде ся тепер перед судом присяжних в Вадовичах (в Галичині) против кільканацять Жидів і їх спільників навіть урядників, що намовляли людей: Словаків, Мазурів а й Русинів і других, аби вибирались до Америки, при чім, особливо обовязаних до служби войскової молодців около 6000 душ, визискували обдираючи й катуючи їх в неслуханий спосіб, загарбавши у них кільканацять тисяч зр.

(Пересторога). З Відня пишуть до „Дїла“: Минувшої суботи приїхав до Відня одея селянин з Білої коло Чорткова, — як звичайно кажуть „до Цісаря скажити ся“. Щасливим припадком подибає блукаючого по двірці желїзн. приїзний з Кракова Русин-академик і припровадив до товариства „Сїч“. Се ще добре стало ся, бо кілько то наших селян ловлять зараз на двірці желїзничї в дїльниці Леопольдштадт замешкалі маси галичких жидків і облудивши з крейцаря пускають без ніяких правдивих результатів свою жертву домів!? Скілько разів уже згадувано в наших часописах про те, що така їзда „до Цісаря“ і раз ніякої

користи не принесе, а прецінь суть ще елементи, котрі нашому незрячому братови дораджують се і наражають его на великі видатки і страту часу. В справах цивільних Цісарь не годен змінити засуду, в карних прислугує короні право уласкавлення засудженого, а то як-раз лише в цивільних справах хотят наші не-свідущі люде „говорити з Цісарем“. Сим разом сей господар з Білої програє провизорію в повітовім суді в Чорткові на річ свого брата і матери. Интересований не шукає уже навіть справедливости в галицьких краєвих судах а вважає найрозумнійшим поїхати „до Цісаря“. Цісаря під той час навіть не було у Відни, вирочім о аудиєнцію треба би просити тиждень або два тиждні наперед а тут се все без ніякої ціли, тому порадили тутешні Русини-правники нашому селянинові, щоби не тратив дармо грошей і вергав чим скоріше домів. Бідака махнув рукою, отер слезу з очей і виїшов троха оглянути місто. Мусів відїхати бо більше не повернув, а полиція віденська его не при-тримала. Оттакі то результати крайне нерозумних поїздок до Відни!.. Хто лиш може і має до сего на-году, нехай відраджує таку їзду нашим селянам, бо дійсно шкода лише грошей і дорогого часу. На це-щастє в нашім краю безліч ще таких людей, котрі гадають, що Цісарь усе може зробити, і ледви процес за ґрунт, так сейчас вибирають ся до него в гостину.

І. П—кий.

(Читальня в Черногузах) під Вишницею давала в неділю 26. м. м. декламаторський вечерок, котрий хо-рошо удав ся; шкода що не написав нам ніхто про него обширнійше, се-ж захохучує і других.

(Як назвати) поступок п. М. Продзевича з Полтви в Галичині, котрий відбираючи через два роки нашу газету, на напівнене о надіслане зазеглої предплати пише нам ось що: «Почт. Адм! До довгу 6-зр. не почував ся, тымъ больше, що «Буковини» не за-мавляємъ, а накидовати (?) комусь часописъ, а потымъ жадати грошей, не соглашає ся зъ здоровымъ розсуд-комъ». Ми не накидували ніколи нікому нашої газети, а коли — слідуєчи загально принятому звичаєви — вислали кому газету без замовлення, то надїялись від кожного, що має на стілько розсудку, і або газету зверне, або приймаючи єї, заплатит. Такий був наш розсудок; у п. Продзевича видно инший розсудок, він побирав газету через 2 роки, але платити видно ні-коли не гадав; не вже-ж п. Продзевич думає вчинити нам ласку тим, що зволит брати нашу газету даром. Таких Продзевичів між Русинами ще багато; стидно і сумно!

(Славний раненецький вїйт Красовский увязнений). Минувшого тиждня відставила его жандармерія до вязниці черновецького суду краєвого яко підозріного о підпаденє обійстя господаря Дутки, голови читальні в Раранчу, котрий стояв на заваді нелюдскому посту-пованю Красовського й визискуваню громади через сего недолюдка. Підпалач, котрого мав наймити Красовский, виявив тепер цілу справку, через котру ч. Дутка два рази погорів. Так одже виїшло шило з мішка і чейже тепер збудут ся Раранчане на кілька літ завязаного ворога, коли не удасть ся старому ласови знов ви-крутити ся з капкана; чого не дай Боже!

(Сепаратизм руский) заповідає з новим роком нові плоди. Ото аж три нові газети мають виходити у Львові, з них одна „русская“, іменно „Русское Слово“, і дві рускі, також неконечні; бо уже є такі самі га-зети, котрі навіть запрошала будучих редакторів до участі; так щож, один з них «немав часу» написати що місяця одну статітку на дві картки, а тепер за-

бирає ся виготовляти що місяця два печатані аркуші. Потребу помноження сих конкуренційних газет обьясєє «Зеркало» дуже трафіо — голодним роком.

(В відділі „для науки і забави“) станемо з но-вим роком печатати поясненє приписів о виборах до сойму а потім і до ради державної; по при то по-вість д. Олександра Бониського: „Памятне відїне“; повістку Захер-Мазоха: „Козачка“, переклад повісти Чокого: „Горівчана джума“ і др.

(Рускі послы галицькі) Др. Король, Телишевский, Рожанковский і о. Січинський скликали своїх вибор-ців і здавали перед ними справу з своєї сегорічної роботи в соймі. Всі зборя висказали одноголосно своїм послам подяку й похвалу за їх щирю оііку над долею своїх виборців, і запевняючи їх свого непохитного до-вірія просили поступати так і на дальше. Всі зібрани заявили своє обурєєє догично небратерського а навіть ворожого поступованія нацьско-польських послів супроти справедливих домагань послів-Русинів, через що за-жадали збори виборців, щоби рускі послы старали ся о відлучєєє рускої часті Галичини від польської, яко єдиноєєє способу природного розвою рускої народности.

(На посла) замість бл. п. Томашчука поставили радовецькі виборці кандидатуру бар. Гормузаккого; але ся в інтерєсі краю дуже пожадана кандидатура не буде мабуть лібералам на руку.

(Спольщенє Буковини) проєктує дуже докладно якийсь черновецький дописувачь львівської „Narodów-ki“; переносячи черновецький університет до Берна, засновує тут одну польську народну школу, потім другу, а дальше і гімназію польську, а Русинам лишає, коли до сего допоможут, рускі школи по селах і прийме їх до польської гімназії, бо „польська мова то мова літературна і для Русинів.“ (Не дивно, що Поляк не признає прав нашої рідної мови, коли є й Русини, що глядят собі якогось „общелитературного“ язичія) Цілий план був би смішний, коли-б справді не захо-дили наші „bracia“ над его осущенєм; а так треба бути обачним. Ото робота розпочинаєсь вже Єзуїтами, черновецькою „Ochronko-ю“ спольщенєм кіцманської школи, потім проєктována черновецькою «Газетою Поль-ською» мазурска колонізація, слабої і лїнивої Буковини, мазурскі потомки і т. д., ба вже й наші жидівські лі-берали в своїх думках над могилою Томашчука ба-жають брататись з Поляками та й можут збільшити по-колієєє дітьми «мойжешовєєєго визнанія», тим більше що Томашчук, знаток і противник Поляків, вже не стане сему на заваді. Одже ся польська фантазія „Narodów-ki“ могла-б і справдитись, особливо коли руму-низация, а вслїд за нею й ворогієєєєство межі Русинами й Румунами на Буковині не устане.

Цїни збіжа.

У Понедїлок, дни 30. лют. Декембра платили в Чернівцях за 100 кілограмів:

пшениці	9 зол. — кр. —	9 зол. 40 кр.
жита	7 „ 30 „ —	7 „ 60 „
ячменю	6 „ 25 „ —	7 „ 70 „
вівса	6 „ 90 „ —	7 „ 35 „
кукурузи	5 „ — „ —	5 „ 45 „

Для науки і забави.

ЖИВНОСТИ НАРОДУ.

ІХ. Бідний а горілка.

Бідному чоловікові, котрого жолудок навик лиш тогди травити, коли горілкою пересякне, приходить дуже трудно поправити ся, навіть тогди, коли вже своє нещасте, свою пропасть перед собою видит, і тогди тяжко ему свою огидну навичку покинути страсти ся сеї погуби; бо щоби єї позбути ся, треба бути чоловіком залізної волі і завзятости. Без великої душевної борби годі горілки відречи ся.

П'яниця голоден, але его жолудок не травит твердих живностей, ему їда не смакує. Его слабе тіло прагне покріпити ся. Его жизненна сила придавлена, він хоче покріпити ся, щоби працювати, аби на хліб заробити та, на жаль, не знає на се иншого способу, як тільки — горілку; бо смутна практика навчила его, що горілка не тільки хвиливе его жизненну силу підтримує але й справді правдивий корм заступити може.

Наліг до п'яництва опанував не одним, не двома але сотками, міліонами. Се споводувало учених призадуматись над тим, що властиво в горілці такого є, що она силу зголодженого підтримати може. І наука роз'яснила се питане дуже докладно, а за-для дуже великої ваги сеї справи, конче кождому єї докладно знати. Чим чоловік більше і тяжше працює, тим більше він потіт ся, тим скорше він дихає. Піт нічо иншого, як часть спожитого корму, котра через шкіру виходит. Воздух видиханий з наших грудей складає ся по більшій часті з вуглевої кислоти, а та кислота творит ся також із зпожитої страви. Той чоловік, що не робит, той і не потіт ся і не дихає так скоро, як той, що тяжко працює, тому він і менше їсти потребує. А коли чоловік працює, а не їсть, то піт і вуглева кислота у віддиху его творят ся з его мяса і его заощадженої товщи; для того унадають его сили і его тіло худне скоро. Горілка знов має так до себе, що перетворює ся в нашім жолудку скоро в воду і в вуглеву кислоту. Вода виходит через нашу шкіру яко піт, а вуглеву кислоту видихаємо. Коли одже чоловік працює, а не їсть добре, то він ослабає скоро, бо піт і видих гризут его мясо і его тіло, колиж не горілку то піт і вуглева кислота віддиху творят ся з горілки, а мясо его остає по часті ненарушене.

От се то та таємниця, чому п'яки довгий час живють лише горілкою а притім еще і працюють. Горілка дає їм матеріал на піт і видих, і для того і тіло і сила не унадає так скоро, як би то стало ся, коли-б они горілки не пили!

А позаяк п'як їсти не може, а їда би его і не дуже наситила, бо все спожите проходить через жолудок п'яка не лишивши в тілі жадного хісна по собі, бо жолудок не може травити; тому мусит він горілку пити, хотий би й мало що робити мав. Горілка допомагає ему при роботі і перешкоджає упадкови его тіла.

Що горілка не дає жадного пожитку, се давно знали, але аж в найновіший часі дослідили учені, яким способом можна горілкою корм заощадити. На біду однак здала ся отся ошадність, бо з неї виходит тільки лихо та нещасте, що бідного з душею і з тілом нищать, до остатнього приводять.

Дуже то важна річ візнати причину, чому п'як не може горілки залишити. Із сего виходит конечність иншими способами против п'яництва воювати, як простим накликуванем до тверезости, і т. п.

Сему лиху можна тільки тим запобігти, коли приятелі народа будут всіма силами старати ся о то, аби бідний з голоду не гинь, але аби завше роботу мав, а та робота аби ему на стільки хотий приносила, щоби він сам себе і свою родину добре і добрим нагодувати міг.

Бідний, що їсть лише бараболі, мусит ніяком стати ся, бо бараболя не має в собі на стільки корму, щоби то, що через працю потом і диханем убуває, звернути здоровю.

Г. Н.

Кілька слів о лихві.

(З «Приятеля люду» перекладив О. М.)

III.

Не ліпша від жидівської є лихва банкова. В наслідок острих кар, наложених на лихварів приватних і заповідження нового закона ексекуційного — не легко бідному о кредит, а тут надходить тяжкі часи передновку, сплати податку або хоч би й христини, весіля, похорони — треба конче зажити ся. З тяжким серцем ідеши до банку, де мужицькі шкіри вишпалюють, з відки вже цілий не вийдеш. «Заведенія», банки рустикальні і другі поупадали, допровадивши бідних хліборобів до найгіршої нужди, але остали ріжні инші банки. Шкідливі вони для селянина через великий процент і замотаний їх заряд, а дальше через брак надзору, а в решті через то, що наражають своїх членів чи то довжників чи спілників — на згубу в разі банкрутства тих товариств опертих на неограниченій порупі. Процента звичайно виносять в таких банках разом з ріжними додатками високими до 14%, а з процентами проволоки до 27%, коли тм часом ріля дає 3%, а ремісло на селі тільки що нічо. Одже ані ґрунт, ані ремісло не дадут навіть третей части сплачуваних за довг процентів, що в кінці пожирає же-лізний капітал, то є задовжену власність і або довжника або ручителя приводит до старечої торби. А лучає ся часто, що в банках бувають злодійства і шахрайства. Кілька спрятних людей захоплять таке товариство в свої руки, годують ся потом-кровію недосвідчених простачків і так довго в ній крутят і вертят, аж цілий банк знищать, а себе вихають до криміналу. Велике лихо походить і з того, що довжники залежат від тих банків і мусят бути їм послушні, хоть би не хотіли. Ото наприклад, довжник банку мусит так го-

лосувати, як «дирекція» каже; бо инакше грозит ему ексекуція. Довжник, що має вибір, або голосувати на накиненого ему кандидата або віддати ґрунт і хату на ліцитацію — не довго надумує ся. Все те відчуває добре бідний мужик, та не має відваги боронити ся. Один чоловік і не потрафит зарадити сему лихови, треба конче, аби всі разом зажадали ліпших порядків. Богато помочи міг би подати ретельний банк краєвий; про що у нас на Буковині ніхто й не думає. Вирочім і краєві банки не дуже прославили ся ретельністю, звісно й ними люди рядят, а межи людьми все найдуть ся й недолюдки.

Учіте ся, брати мої!

НОВІ КНИЖКИ.

„Бібліотеки для молодіжи“ вийшла вже XI. книжочка V. річника такого змісту: «Молитва» (з поезій В. І. Масляка), «Як убирали ся в стародавній Україні-Руси» (з рускої історичної бібліотеки Ол. Барвіньського), «Невольничка» (продовжене оповідання Марка Вовчка), «Бесіди про нашій землі» (написав Стодольський), «Любовь материя» (образок з життя птиць, з ілюстрацією, написала Анна Левицка), Депо з фізики «Звук» (написав Г. Н.), «Хрома» (байка Голоти), а для діточок: «Стрѣча з вовком» (повісточка Ром. З...). — Ще продають ся цілі річники «Бібліотеки» з років 1886., 1887., 1888. і 1889. по 1 зр. 20 кр.; всі 4 річники разом 4 зол. 40 кр. з поштовою пересилкою.

Грамматика руского языка для шкілъ середнихъ. Написавъ Дръ Омелянъ Огоновскій, у Львові. 1889. (Ціна 1 зол. 50 кр.) Есть се обширна руска грамматика, що замість в многім застарілої уже грамматикі Дра Осадци запроваджена в галицких школах. — В „Zeitschrift für öster. Gymnasien“ напечатали проф. Смоль-Стоцкий і Гартнер свої критичні уваги про сей твір.

Die Rutenen in der Bukowina. Von Raimund Friedrich Kaindl und Alexander Manastyrski. I. Theil. Czernewitz 1889. — 8° Стор. 1—87. Ціна 50 кр. На складі у Г. Пардінського книгарни в Чернівцях. Відділ 1. Р. Ф. Кайндля обговорює походжене і розпросторене Русинів: Відділ 2. Р. Ф. Кайндля і А. Манастирського подає вірний образ життя і ділання, знання і віровання руских селян з північної Буковини. Сей цінний додаток до рускої етнографії заслугоує на щире подяку зі сторони Русинів для авторів. Друга часть сеї праці заповіджена й поживит ся небавом яко відбиток з газети „Bukowinaer Rundschau“, де вже друкує ся. Молодий, Русинам прихильний писатель п. Кайндль видав крім сего ще дві праці, а то: „Zur Geschichte der Stadt Czernowitz und ihrer Umgebung“ (Ціна 20 кр.) і „Geschichte der Bukowina“ Erster Abschnitt. (Ціна 50 кр.), в котрих простує докладно не одну тенденційну і Русинам

неприхильну вість про Буковину; поручаємо прото сі твори кождому Русинови, що знає німецкий язык.

Товариство „Просвѣта“ видало знов три дуже хороші книжочці, а то: ч. 117 „Силы природы“ (І. Огністі горы. — П. Землетрясеня) цікаві для всіх і кождого, — а ч. 118. „О управѣ ишеницѣ и жита“ славно звістного автора господарскихъ книжок А. М. Барти, дуже позиточна наука для наших хліборобів і ч. 115 дві дуже гарні «Повістки».

Думайте, читайте!

КНИЖКИ

КАСОВІ, ШПИХЛЯРСКІ, ДОВЖНИКІВ

СКРИПТИ ДОВЖНІ

для товариств

„ВЛАСНА ПОМІЧ“

продає по 50 кр. за лібру (25 аркушів),
(на поchtову пересилку треба долучити 10 кр.)

„Руска Бесіда“

в Чернівцях

Улиця Петровича, ч. 4.

ВЖЕ ВЫЙШОВЪ

Бук. Православный

КАЛЕНДАРЬ

на звычайный рікъ 1890.

выданемъ

„РУСКОЙ БЕСѢДЫ“

въ Черновцахъ.

Цѣна 50 кр.

Замовлення адресувати до літ. тов. „Руска Бесѣда“ (Улиця Петровича, ч. 4.) Хто бере календарь на розпродажъ добстане, вѣдь кождого спроданого календаря 5 кр. рабату.

Запросини до предплати на рускі часописи.

I. БУКОВИНЬСКІ.

„БІБЛІОТЕКА для МОЛОДЬЖИ“, рочник VI. виходить в ілюстрованих книжочках що місяця. Редактор: Омелян Попович. Предплата: 1 зр. на рік. Адреса: Чернівці, ул. Петровича ч. 4.
„ДОБРИ РАДЫ“, часопис господарска виходить що місяця. Рочник II. Редактор Іван Данилевич. Ціна 1 зол. 50 кр. на рік. Адреса: Рогізна (почта Садагура.)

II. ГАЛИЦЬКІ.

„ДБЛО“, часопис політична. Рочник XII. виходить що дня. Редактор Іван Белей Лїт. додаток «Дбл» «Бібліотека найзнаменитших повістей» виходить 6 раз на місяць. Предплата на місяць 1 зол. 50 кр. Адреса: Львів, Улиця Баторія ч. 24.
„БАТЬКОВЩИНА“, часопис політична для народа, виходить що Пятниці, редактор Нагірний, предплата 1 зол. на чверть року. Адреса: Львів, Улиця академічна ч. 8.
„УЧИТЕЛЬ“, письмо педагогічно-наукове. Рік II. виходить два рази на місяць. Редактор О. Чанельський. Ціна на третину року 1 зол. Адреса: Львів, ул. вірменська ч. 27.

„ЗОРЯ“, письмо літературно-наукове для руских родин. Рочник XI. виходить 2 рази на місяць по 2 - 2 1/2 аркуша. Предплата на чверть року 1 зол. 25 кр. Адреса: Львів, Улиця академічна, ч. .

„ПРАВДА“, місячник політики, науки і письменства виходить випусками в 5—6 аркушів. Редактор Іван Стронський. Предплата на чверть року 1 зол. 50 кр. — Адреса: Львів, Улиця академічна, ч. 8.

„ЧАСОПИСЬ ПРАВНИЧА“, місячник для теорії і практики. Видають Др. Кость Левницький, Др. Ант. Горбачевський, Др. Евг. Олесницький. Предплата річна 3 зол. Адреса: Львів, Улиця Корняків ч. 1.

„ЗЕРКАЛО“, часопис політично-гумористична; виходить два рази на місяць. Редактор В. Левицький, предплата на чверть року 1 зр.

III. АМЕРИКАНСЬКУ.

„АМЕРИКА“, газета політична и наукова, виходить що тижня. Ціна 1 зол. на чверть року. Адреса: „Amerika“, Printing Office P. O. box. 104 Schenandoah Pa.

СКЛАД ФАБРИЧНИЙ МАШИН І ЗНАРЯДІВ РІЛЬНИЧИХ ЛЮДВИКА МІНЦЕРА В ДРОГОБИЧИ (Галичина)

порукає

I. Нову січкарню бубнову систему ангельского „SB“ з 4 ножами, переноснає вона всі до-телерішні виробы слідуєчими поліпшеннями: 1) отвір 8“ широкий з вкладкою сталевую; 2) валки після систему ангельского; 3) ножі ангельські, оси точені, ремені дуже моцні, 4) ливна одлична і тревала, рух машини дуже легкий. Вага 130 кильо. Ціна враз з доставою залізницею — зр. 45. — „SB“ з 3 ножами — зр. 43.

Січкарня бубнова „ТН“ з 3 ножами. Вага 115 кильо. Ціна з доставою зр. 34.

Січкарня бубнова „ТН“ з 4 ножами, важит 120 кильо. Ціна з доставою — зр. 36.

Січкарня „ССХ“ з 2 ножами прост. Вага 100 кильо. Ціна з доставою — зр. 31.

II. Пара ножів з срібно-стали до січкарні „ССХ“ зр. 3; 3 ножі криві до січкарні бубневої „ТН“ з Праги-Бубна — зол. 3; ножі до вишних січкарнів за надісланем старих ножів або ви-кроїв з наперу. Части складові до вишних січкарнів за надісланем старих ломів по цінах сталих.

III. Шруби із стали до витискання олію лянного 8 центм. проміру, 107 цм. довгі з плоскими гвинтами, з кружком, що товче мутеркою двораменною керуючою і 14 шрубами. Вага 160 кильо.р. Ціна з доставою — зр. 85. — Вадро дубове до витискання олію з догами на 10 цм. грубими, з міцною оковою і принадлежностями — зр. 35. Ціла окова до руштованя з балків дубових — за осібним обчисленем. (На желане шкідли руштовань).

IV. Різакі до простих скриньок з ангельської срібно-стали.

Довгість самого вістря	58	60	65	70	75	80	центиметрів
------------------------	----	----	----	----	----	----	-------------

ціна	1'80	2	2'20	2'40	2'60	2'80	зр.
------	------	---	------	------	------	------	-----

V. Пили з ангельської срібно-стали з простими і подвійними зубцями, з ручками або ухами:

Пила для трачки	4 1/2'	4 3/4'	5'	Пила черевата	4 1/4'	4 1/2'	4 3/4'	стіл
-----------------	--------	--------	----	---------------	--------	--------	--------	------

подовговата	4'50	5	5'50	поперечна	4	4'50	5	зр.
-------------	------	---	------	-----------	---	------	---	-----

Пила теслярська	4'	4 1/4'	4 1/2'	стіл
-----------------	----	--------	--------	------

каблук, або проста	2'80	3'20	3'50	зр.
--------------------	------	------	------	-----

Ціни розумієсь що тільки за готівку, а винятково при машинах I. і III. також на виplat.

Довіріє здобуте косами ангельскими знаку «косар» дають нам поруку, що й на сім поли знарядів господарских найдемо купців.